

1 § Meddelande om preliminär plan för kammarens sammanträden hösten 2006

Tredje vice talmannen meddelade att en preliminär plan för kammarens sammanträden hösten 2006 hade delats ut till kammarens ledamöter.

2 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motioner
2005/06:So50–So52 till socialutskottet

3 § Nationell klimatpolitik i global samverkan

*Nationell klimatpolitik
i global samverkan*

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2005/06:MJU14
Nationell klimatpolitik i global samverkan (prop. 2005/06:172).

Anf. 1 ALF ERIKSSON (s):

Fru talman! Nu ska kammaren debattera svensk klimatpolitik. Vi brukar säga att vi människor inte kan påverka vädret, men är det riktigt sant? Vi får se om miljö- och jordbruksutskottet kan under förmiddagen.

Grunden för det utskottsbetänkande som nu ligger på kammarens bord är regeringens proposition om en nationell klimatpolitik. Till den har oppositionen väckt fem följdmotioner, och det finns 32 yrkanden från allmänna motionstiden som också behandlas.

I propositionen föreslås att klimatmålet enligt 2002 års klimatpolitiska beslut ligger fast. Det innebär att de svenska utsläppen av växthusgaser ska vara 4 % lägre än 1990. Det ska vara ett medelvärde för perioden 2008–2012. Målet ska uppnås utan kompensation för upptag i kolsänkor eller med flexibla mekanismer. Utsläppen ska räknas som koldioxidekvivalenter och omfatta Kyotoprotokollets sex växthusgaser.

Regeringen gör bedömningen att utsläppen för Sverige för år 2020 bör vara 25 % lägre än utsläppen år 1990. Målet följs fortlöpande upp vid kontrollstationer minst var femte år. Enligt förslaget ska det börja gälla 2008.

Att uppnå det senare målet kräver långsiktigt, omfattande och djupgående internationellt samarbete. Inför kontrollstationen år 2008 bör det därför närmare utredas hur samhällets olika sektorer bedöms kunna bidra till att uppfylla målet.

En sammanhållen klimat- och energipolitik bör utvecklas. Förutsättningar bör skapas så att Sveriges beroende av fossila bränslen för transporter och uppvärmning upphör till år 2020.

Klimatinvesteringsprogrammet förstärks för 2006–2008 och omfattar bland annat ökade informationsinsatser. Programmet omfattar även satsningar på transportsektorn i syfte att begränsa utsläppen av växthusgaser.

I propositionen redogör regeringen för några viktiga utgångspunkter för en framtida utformning av en internationell klimatregim. Utgångspunkten är att en framtida internationell klimatregim efter år 2012, det vill säga efter Kyotoprotokollets första åtagandeperiod, fortsatt bör baseras på klimatkonventionens grundläggande principer.

Det här var i stora drag de frågor som behandlas i betänkandet. De många motionsyrkandena har utmynnat i 72 reservationer som tillfogats betänkandet.

Anf. 2 LARS LINDBLAD (m):

Fru talman! I dag ska vi debattera en av politikens svåraste utmaningar, nämligen kampen mot global uppvärmning och jakten på våra utsläpp av växthusgaser. Förutom att det är den svåraste är det också en av våra viktigaste utmaningar. Det är en ödesfråga om vi är framgångsrika i den här politiken.

Moderaternas idé om en lösning är att först och främst uppnå en fossilfri energiförsörjning. Vägen dit ser vi genom att hålla fast vid den koldioxidfria energiproduktion som är vår bas i energisystemet i dag. Våra utsläpp historiskt sett bygger på att vi har en stor del vattenkraft och kärnkraft i vårt energisystem. Vi tror att det under en övergångsperiod kommer att vara basen för vår energiförsörjning.

Parallellt med detta måste vi gå vidare och utveckla nya, ännu mera miljövänliga energiresurser, biologisk energi, vätgas som laddas med solenergi och många andra exempel. Jag tror inte att vi här inne riktigt vet vad morgondagen innebär för möjligheter. Det vet nog bättre forskare och andra vars drivkrafter måste släppas fria i det här arbetet.

Den andra lösningen för oss handlar om ett hållbart transportsystem. Transporterna har haft en oroande utveckling i världen där koldioxidutsläpp och därmed klimatpåverkan i viss mån har ökat. Därför är det viktigt att hitta lösningar på transportproblemet. Vi tror att det framför allt handlar om att koppla detta till handeln med utsläppsätter och framför allt få tryck på bränslena i det sammanhanget. Inte minst tror jag att flyget är en av de viktigaste frågorna. Man måste hitta internationella lösningar eftersom flyget rör sig över gränserna. Förvisso rör sig alla transporter över gränserna, men flyget är allra tydligast.

Den tredje utmaningen handlar om att bibehålla och utveckla den tätposition som vår industriproduktion har i vårt land när det gäller koldioxideffektivitet. Vi har till exempel när det gäller stålsektorn en av världens mest koldioxideffektiva produktionsformer. Det är något vi ska bygga vidare på och utveckla framöver.

Den fjärde utmaningen handlar om en mer energieffektiv hushållssektor som hittar tätare lösningar men samtidigt inte glömmer bort de allergiproblem som skapades efter oljekrisen för några decennier sedan. Vi måste hitta olika lösningar där våra hus blir mer energieffektiva och där man också använder mer av fossilfri uppvärmning än vad vi gör i dag.

Den femte utmaningen är målet att vi i Sverige ska kunna tjäna pengar på miljötekniken. Det ska ske genom att vi släpper fram den innovationsförmåga och den kraft som finns under ytan i Sverige. Vi är duktiga på innovationer, men vi är extremt dåliga på att kommersialisera dem, att idén går från forskning till företagande. Där är vi inte tillräckligt bra.

Det handlar om en generell företagandepolitik som måste bli mycket bättre. Det handlar om ett innovationsklimat som måste bli bättre där forskningsresurserna ska gå rätt och det måste vara okej att tjäna pengar på sina idéer. Det är en jätteutveckling som är kopplad till miljötekniken, dess möjligheter och visionen om att vi faktiskt i Sverige ska kunna tjäna pengar på miljövänlighet.

Den sjätte lösningen ligger i grunden av det dokument som presenterades för två dagar sedan, nämligen alliansens överenskommelse på energi- och klimatområdet. Det ser vi som en naturlig del av vårt arbete, och vi tycker att det är en god kompromiss för en möjlig borgerlig regering som ska kunna fortsätta detta arbete. Det lägger grunden för den kommande mandatperioden, och utmaningarna därefter när det gäller energiomställningen och så vidare är någonting som en borgerlig regering i så fall får fortsätta att skissa på. Detta dokument är en av de sex grunder som Moderaternas idé bygger på.

Jag kan konstatera att det i det betänkande som vi i dag ska ta ställning till och som delvis bygger på en proposition från regeringen finns en stor samsyn vad gäller målsättningarna. Men det skiljer sig i fråga om medel för att lösa detta.

Samtliga partier utom Miljöpartiet ställer sig bakom målet att reducera våra svenska koldioxidutsläpp med 4 % jämfört med 1990 års utsläpp för perioden 2008–2012.

För två veckor sedan antog vi enhälligt i kammaren ett betänkande om principer för tilldelningen av utsläppsrätter inför handeln under åren 2008–2012.

Det råder stor enighet vad gäller själva fundamentet för klimatpolitiken, och därför kommer jag att fokusera på vad som skiljer oss åt.

Det finns ledamöter och partier i riksdagen som anser att det finns ett självändamål i att utsläppsminskningarna ska vara så dyra som möjligt, som vill att åtgärderna ska vara rent nationella. Jag tror att det är ett allvarligt misstag. Jag tror att vi har väldigt mycket att vinna på att just hitta de allra mest kostnadseffektiva lösningarna, och det kräver ett antal åtgärder som vi borde vara mera öppna för. Det gäller synen på de flexibla mekanismerna, att vi också ska kunna handla med aktörer och länder utanför Kyotoområdet, utanför Europa. Jag tror att det är nyckeln för att få ned kostnaderna.

Själva grundtanken i vår idé är att vi ska genomföra reduktionen av koldioxid- eller växthusgaser där det är som allra billigast och inte där det är som allra dyrast. Det innebär i och för sig också att det givetvis är

viktigt för oss att ta hänsyn till våra egna problem, men det är viktigt att försöka vara så kostnadseffektiv som möjligt.

Vi har inte heller tagit del i den tävling som verkar råda om vem som vill sätta de hårdaste målsättningarna för 2020, 2050 och så vidare. Jag skulle vilja säga att parallellt med den ganska etablerade diskussion och syn vi har här inne i kammaren är det svenska klimatarbetet under en ganska hård publik attack ute i samhället.

Det finns en ganska stor oro och frustration över de elpriser som har ökat och som bland annat hänger ihop med en del av våra verktyg, de verktyg som vi alla här inne värnar om, till exempel utsläpps rättshandeln. Det är i storleksordningen en miljon människor som har skrivit under ett bensinskatteuppror. Samtidigt som människor i opinionsundersökningar uttrycker att de är intresserade av klimatarbete och vill ha mindre koldioxidutsläpp vill man parallellt med detta ha sänkta elpriser och sänkta bensinpriser. Det är någonting som vi måste fundera kring.

Därför tycker jag att det är viktigt att vi nu så snart som möjligt ska tillsätta en parlamentarisk utredning, en klimatutredning, som utreder de målsättningar vi ska sätta framöver och framför allt väldigt tydligt skissar upp vilka åtgärder som krävs för att nå dit. Kan man tala om för privatbilisterna att 30 % reduktion till 2020 motsvarar hela privatbilismen blir människor oroad. Jag tror att det är extremt viktigt att vi har en förankringsprocess i det här arbetet.

En annan viktig poäng både för kostnadseffektiviteten och för att nå framgång globalt med detta globala problem är att fler länder borde ansluta sig till de internationella avtalen. Det gäller framför allt USA, som släpper ut allra mest, men också Kina och Indien. Enligt uppgift startar Kina i dag ett och ett halvt kolkraftverk i veckan. Det är en jätteutmaning för det globala klimatarbetet att försöka komma åt det där.

Vi vill också, som sagt var, använda de flexibla mekanismerna och i viss mån använda biståndet mer i miljösammanhang, för att kunna få ett statligt utbyte men också, där jag tycker att vi inte har kommit särskilt långt, när det gäller företags möjligheter till satsningar utanför Kyotoområdet.

Låt mig ta ett intressant exempel, Indien. I Indien har man ett jätteproblem som handlar om att energisystemet inte riktigt fungerar. Man har nästan dagligen elavbrott. Vad gör indierna då? Jo, han eller hon startar sitt dieselmotorsverk som man har tillgång till. Tänk om vi till exempel genom miljöbistånd eller flexibla mekanismer skulle kunna hjälpa till att satsa i det indiska energisystemet, så att inte en miljard indier behöver vara beroende av dieselmotor för att värma upp sina hem eller för att laga mat.

Vad vill vi framåt? Vi vill utveckla utsläppshandeln. Vi vill få in fler branscher och fler gaser. Framför allt har vi pekat ut transportsektorn som en väldigt viktig del. Vi vill ha fortsatt CO₂-skatt för de delar av näringslivet som inte ingår i handeln med utsläppsrätter. Som jag sade vill vi använda biståndet för att rikta in mer av miljöbistånd. Forskningsresurser ser vi också som en nyckelfråga.

Vi tycker att GMO-tekniken, alltså genmodifierade organismer, skulle kunna vara en del av lösningen. På det universitet som finns i min hemkommun Lomma i Alnarp, Sveriges lantbruksuniversitet, forskar man nu väldigt mycket på att ersätta mineralolje användning med olika

oljeväxter, som kräver genmodifiering. Det skulle innebära att man till exempel kan ersätta 8–9 % av den globala användningen av oljor om man byter ut de oljor som finns i industriprocesser, i smörjoljor och så vidare. Det är oerhört intressant, men det har vi nästan inte alls varit inne på.

Vi vill ha ett smartare skattesystem. Vi tycker att det är fel att man får höjda taxeringsvärden, högre fastighetsskatt, när man genomför miljöriktiga investeringar, till exempel byter ut sina fönster eller byter ut sin panna. Man får ROT-avdrag för att man gör detta, men sedan kommer plötsligt Skatteverket och höjer taxeringsvärdet på fastigheten. Det är en orimlighet som vi vill få bort.

Vi vill få till incitament för privatbilister. Köpmönstret är ett problem när det gäller nyköp av bilar. Det är för mycket tjänstebilsnyköp och för lite privatbilsköp.

Sammanfattningsvis: Vi vill ha en ambitiös klimatpolitik men som grundar sig på kostnadseffektiva lösningar. För dyra lösningar späder på människors misstro mot politiken och skadar klimatarbetet på lång sikt. Billiga och effektiva lösningar ger möjligheter att reducera mer koldioxid för samma pengar. Det är Moderaternas målsättning.

Jag vill yrka bifall till reservation 51.

(Applåder)

Anf. 3 LENNART FREMLING (fp):

Fru talman! Frågan om vilken politik Sverige ska föra för att minska mänsklighetens klimatpåverkan är en av de viktigaste frågor som svenska politiker ställs inför över huvud taget. Globala klimatförändringar som orsakas av människan är ett av vår tids största miljöhot. Halten koldioxid i luften har ökat med ungefär 30 % sedan mitten av 1800-talet. Utsläppen av koldioxid från fossila bränslen har ökat över tiden. Medeltemperaturen på jorden har stigit under de senaste åren.

Det finns en djup moralisk dimension i klimatfrågan, för klimatfrågan är mycket långsiktig. Vi måste ta hänsyn till kommande generationer. Naturvetenskapligt sett är frågan av global karaktär, så vi måste ta hänsyn till hela mänskligheten. Konsekvenserna av utsläpp av olika växthusgaser är inte helt förutsägbara. Vi måste alltså tillämpa försiktighetsprincipen. Därför är frågan mycket svår att överblicka.

Trots det bör vi sätta upp mål för utsläppsminskningar till 2020, 2030, 2040, 2050 och 2100, mål som ska gälla för Sverige, för i-länderna, för EU och globalt. Vi får inte skjuta alla obekväma beslut på framtiden, för då blir problemen mycket större för kommande generationer. Nu har vi chansen att göra planerade nedtrappningar. Annars riskerar kommande generationer att hamna i ett kaos framtvingat av naturen. Genom att ta fram ett sådant underlag och driva frågorna internationellt kan Sverige bidra till utvecklingen.

Sverige har en stolt historia i det internationella miljöarbetet genom FN:s miljökonferens 1972 i Stockholm, här i denna lokal, och arbetet med FN:s klimatpanel som leddes av professor Bert Bolin under många år och hade stor betydelse vid Riokonferensen 1992. Vi har också haft skickliga miljöministrar i Anna Lindh och Kjell Larsson. Såvitt jag kan bedöma har också Lena Sommestad gjort ett gott internationellt arbete. Samtidigt måste vi vara realistiska och inse att det sker en maktförskjut-

ning i en sådan här global fråga så att makten i dag främst ligger hos USA, Kina och Indien. Sverige bör ändå inte avstå från att lägga konkreta förslag för utvecklingen hundra år framåt och även föregå med gott exempel. Vi vet någotsånär vad naturen kommer att kräva hundra år framåt, och vi måste föregå med gott exempel och försöka värna om en planerad nedtrappning av utsläppen.

Det var den internationella nivån. På den nationella nivån tycker vi att regeringen har agerat för långsamt. Det nu gällande grundläggande klimatpolitiska beslutet fattades av riksdagen 2002. Då fastställdes att klimatarbetet skulle följas upp med kontrollstationer 2004 och 2008. Rimligen avsåg riksdagen med sitt beslut att regeringen skulle återkomma till riksdagen under 2004, men så har inte skett. Inte ens i samband med miljömålspropositionen våren 2005 behandlade regeringen klimatmålen. För detta förtjänar regeringen allvarlig kritik.

I dag har vi att behandla en mycket mager proposition som alltså borde ha kommit för två år sedan. Den innehåller egentligen ingenting annat än att klimatmålet till 2010 ligger fast. På denna proposition har Folkpartiet svarat med en motion som innehåller ett omfattande klimatprogram. Den beskriver vår inställning tydligt, och utskottets betänkande är också tydligt. Därför behöver jag inte ta kammarens tid i anspråk med mer än ett enda yrkande. Jag yrkar bifall till reservation nr 51 som bifaller yrkande 22 i min motion. Det handlar om att energibesparande investeringar inte får leda till höjd fastighetsskatt, för det ger fel signaler till allmänheten.

Folkpartiet har en stolt historia när det gäller ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken och motionerade om det redan på 1960-talet. När det gäller utsläppen finns det två effektiva ekonomiska styrmedel, nämligen miljöskatt och utsläppsrätter. Genom EU har vi nu äntligen fått pröva systemet med utsläppsrätter som vi från Folkpartiets sida har föreslagit i mer än tio år. Det finns dock en grundläggande princip som måste ändras för att systemet ska fungera på bästa sätt. Rätterna bör fördelas genom försäljning, lämpligen på auktion, och inte som nu gratis till dem som gjort tidigare utsläpp. Regeringen har också noterat detta i proposition 184 och avser att föreslå nödvändiga ändringar i EU:s handelsdirektiv. Jag skulle gärna vilja fråga miljöministern: När kommer de förslagen att läggas till EU? Och hur kommer man att göra för att driva på förändringar i EU:s handelsdirektiv?

Nu gäller det att gå igenom alla sektorer och systematiskt begränsa deras utsläpp. Regeringen har under 2004 beslutat om tilldelningen till den handlande sektorn för den första treårsperioden, alltså perioden 2005–2007, utan att samtidigt redovisa planerna för övriga sektorer. Och alldeles nyligen har regeringen beslutat att tilldelningen kan bli upp till 25,2 miljoner utsläppsrätter årligen under nästa femårsperiod. Detta innebär att den handlande sektorn tillåts öka sina utsläpp rätt kraftigt sedan jämförelseåret 1990 och även får fler utsläppsrätter för nästa period än under innevarande period.

Transportsektorn verkar inte klara av att minska sina utsläpp. Då är frågan om hushållen och övrig industri verkligen kan minska så mycket att Sverige minskar de totala utsläppen. Det är en allvarlig brist i regeringens politik att man inte redovisat helheten för riksdagen i ett sammanhang. Vi behöver en överblick och en helhetssyn. Därför vill jag

fråga miljöministern: När kommer en sådan presentation av helheten med alla sektorer och alla växthusgaser? Och: Vilka styrmedel tänker regeringen tillgripa för att nå de nödvändiga begränsningarna inom transportsektorn och inom övrigsektorn?

Det svenska målet är formulerat till att halten växthusgaser i atmosfären ska vara lägre än 550 ppm. Internationellt brukar man använda målet att temperaturhöjningen ska begränsas till två grader. Regeringen uttrycker sig i propositionen positivt om detta mål men föreslår inte något riksdagsbeslut om detta, vilket förvånar mig. Även för etappmålet 2020 uttalar sig regeringen utan att föreslå ett riksdagsbeslut. I vår motion har vi sådana yrkanden, nr 5 och nr 7, och de har vi fullföljt i reservationerna 15 och 17.

Det är viktigt att den svenska klimatpolitiken är förankrad i Sveriges riksdag. Det skulle ge en långsiktighet i spelreglerna, en styrka i internationella förhandlingar och en tyngd i klimatpolitiken som annars saknas. Att som regeringen i denna proposition endast peka på regeringens inriktning utan att fastställa politiken via riksdagsbeslut försvagar svensk klimatpolitik. Jag skulle vilja fråga miljöministern: Varför vill regeringen inte ha riksdagsbeslut om dessa två frågor?

Fru talman! Vi fick till slut den sedan länge utlovade klimatpropositionen som utgör 2004 års kontrollstation. Denna försening visar hur svagt samarbetet varit mellan Socialdemokraterna och samarbetspartierna. Sverige behöver nu en handlingskraftig regering som målmedvetet utvidgar samarbetet punkt för punkt såsom allianspartierna gör. De som vill ha en handlingskraftig regering som är beredd att använda marknads-ekonomiska styrmedel på rätt sätt i miljöpolitiken behöver inte tveka utan bör rösta på Folkpartiet.

Anf. 4 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! Det är väl egentligen i ingen annan stor fråga som det blir så tydligt att vi hör samman alla människor på jorden, att vi delar samma öde. Vi var på ett klimatseminarium hos Världsnaturfonden häromdagen några stycken. Dennis Pamlin som är en skicklig medarbetare där hade just kommit från en resa. Han sade med en hälsning från en kvinnlig kollega från Fijiöarna: Hälsa dem i Sverige att mitt land håller på att försvinna!

Vi har alla läst om vilka konsekvenser som utsläppen av växthusgaser och klimatförändringarna håller på att få. Det gemensamma ödet och att vi hör samman blir ju särskilt tydligt för dem som har det svårast, de mest utsatta, människorna i södra Afrika. Det ger oss naturligtvis ett särskilt ansvar, i solidaritet med nuvarande och kommande generationer, att ta itu med saken och göra det vi kan.

Men också Europa berörs. Vi har läst i tidningarna den här veckan om hur vattenbristen börjar bli väldigt hotande i södra Europa, delvis beroende på klimatförändringar men naturligtvis också av andra skäl. De scenarier som spelas upp när man drar ut linjerna innebär dock att södra Europa kommer att få det väldigt tufft.

Också konsekvensanalyser av vad detta skulle komma att innebära i Sverige inom några år visar att till exempel Mälardalen vid ett starkt förändrat klimat kommer att bli utsatt för stora översvämningar och stora

Prot. 2005/06:143

16 juni

*Nationell klimatpolitik
i global samverkan*

påfrestningar med erosion och jordbruksmark som tas ur produktion. Detsamma gäller södra Sveriges kuster.

Låt oss så från Afrika, Fijiöarna, Europa och Mälardalen gå till de smältande polarisarna och permafrosten. Vi har läst om detta. Frågan är vad vi klarar att göra och på vilken nivå vi gör det. Vi måste göra insatser på alla nivåer, men detta är väldigt mycket ett globalt problem som måste finna lösningar globalt, med åtaganden från de stora aktörerna och de stora utsläpparna. Vi måste också gå före nationellt.

Det handlar om teknikutveckling, att sprida bra teknik. De länder som nu är i en kraftig expansionsfas måste få hjälp och möjligheter att använda bästa möjliga teknik, att göra tekniksprången och inte behöva gå den smutsiga omväg som vi har gjort i västvärlden.

Det finns teknik i ganska stor omfattning. Forskare i Princeton har pekat på 15 viktiga miljötekniker som finns på kommersiell basis och som, om de kunde användas, skulle ge en väldigt kraftfull koldioxidreduktion. För oss i den rika världen handlar det om att vara med och med finansiering, såddkapital, forskning och utveckling och biståndsinsatser ge stöd och hjälp så att den befintliga tekniken och den framtida tekniken faktiskt kommer till användning.

Klimatfrågan kommer också att få säkerhetspolitiska och utrikespolitiska konsekvenser om scenarierna blir verklighet med stora migrationsströmmar. Det handlar om demokratifrågor, säkerhetsfrågor när det gäller Mellanöstern och beroendet av den ryska gasen. Handeln med utsläppsrätter måste bli ett globalt system där flera blir med.

Vi måste dock ta itu med de uppenbara utmaningar som är möjliga för oss att ta tag i med en gång. Det handlar om flera av de frågor som både Lars Lindblad och Lennart Fremling har berört – transportsektorn, att den fortsatta utvecklingen mot bränslebyten blir verklighet, att inte bara den första generationens bibränslen utan också den andra och tredje så snabbt det bara går kommer fram. Det handlar om att livscykelanalyser, *well-to-wheel*-analyser, blir vägledande så att vi inte kör in i återvändsgränder och långsiktigt fastnar i system som inte ger den effekt som de skulle kunna göra.

Självklart måste det vara undantag när man i offentlig upphandling av bilar köper en icke-miljöbil. Man måste då bevisa varför man behöver en icke-miljöbil. Även förmånsvärdena måste på sikt helt relateras till koldioxidutsläppen.

Sparande och effektiviseringar är naturligtvis en oerhört viktig del i det nuvarande och framtida klimatarbetet. Den icke producerade nedsmutsande terawattimmen, megawattimmen eller kilowattimmen är naturligtvis den bästa. Här har flera partier intressanta förslag om vita certifikat och negawatt.

Det finns stor potential i industrins byggnader, i vanliga bostadshus och när det gäller elprylar. Någon sade att om man kunde sänka standbyfunktionerna på de prylar som säljs och har sålts till 1 watt skulle man i Europa kunna spara 90 terawattimmar, vilket är mer än den svenska produktionen från kärnkraften.

Vi måste också ha en koldioxidminimalistisk energiproduktion där vi fortsätter att effektivisera och satsa på vattenkraften utan att bygga ut de orörda älvarna och där även den småskaliga vattenkraften har sin plats. Där ska också ingå de förnybara energislagen sol, vind och våg, kraft-

värmesatsningar och den icke hållbara men under en övergångsperiod nödvändiga kärnkraften.

EU är en viktig aktör. Vi vill att EU ska ha tydliga mål för 2020 och 2050 – 30 % respektive 80 % – och delmål för 2030 och 2040 samt även ett mål för 2100. Det kräver åtaganden, men det kräver kanske också sanktionsmöjligheter mot dem som inte uppfyller sina åtaganden. Det kräver styrmedel och utveckling av handel med utsläppsrätter. Det gäller tilldelningsfasoner. Det gäller taken. Det gäller att transportsektorn kommer in. Det gäller kraftfulla program för forskning och utveckling och kommersialisering. Det behövs, vilket vår EU-parlamentariker har föreslagit, finansiella instrument, multilaterala program med bland annat Kina och Indien där man bör avsätta åtminstone 5 miljarder euro per år till fonder som kan vara med och utveckla miljövänlig teknik. Det handlar om fordonsindustrin. Överenskommelser som inte uppfylls ska bli bindande. Det handlar om transportsystemen i Europa. Det är upprörande att tågtrafiken och godstrafiken på tåg inte fungerar bättre ned genom Europa, att det tar så lång tid och är så låg genomsnittshastighet. Flyget ska naturligtvis också in i utsläppshandeln på ett eller annat sätt och subventionerna till fossilenergi bort.

I Sverige står vi naturligtvis inför stora utmaningar att ta vår del av ansvaret. Den proposition som vi behandlar i dag har ett konkret förslag, som vi hört, nämligen att utsläppsmålet för 2010 ligger fast och att väldigt mycket ska göras inför nästa kontrollstation 2008. Vi kristdemokrater tycker att det är viktigt att det blir en bred förankring av det arbetet, att det blir en parlamentarisk energi- och klimatkommission eller -utredning som före, under och efter kontrollstationen arbetar med dessa frågor för största möjliga förankring – ett samlat grepp.

Jag tror också att vi kommer att se behov av partnerskap, investeringsstöd och pilotanläggningar för att få fram tillräckligt med alternativt bränsle, för att skapa kapacitet. Det kommer att behövas fortsatt forskning och utveckling. När det gäller styrmedel måste först och främst de kontraproduktiva bort – som fastighetsskatten, som vi hörde om – men det måste också till andra. Vi är också väldigt positiva till klimatinvesteringsprogrammen. De ger resultat. Det behövs också riskkapital och exportstöd.

Vi står inför stora utmaningar att fänga upp, bejaka och bygga vidare på den positiva vilja som finns hos svenska folket att vara med och ge sitt bidrag till en bättre utveckling och minskade klimatutsläpp.

Jag vill med det anförda yrka bifall till reservation 51.

(Applåder)

Anf. 5 CLAES VÄSTERTEG (c):

Fru talman! Då är vi äntligen här. I denna mandatperiods sista skälvande minuter får vi möjligheten att diskutera klimatpolitiken både i Sverige och i ett globalt perspektiv. Gårdagens match visar väl att det aldrig är för sent att ligga och kämpa hela vägen fram. Det tror jag att vi ska göra tillsammans allihop med de här frågorna.

Som mina allianskolleger innan har fört fram är det oerhört avgörande att vi kommer till rätta med klimatproblemen. Det är en kolossalt stor utmaning. Vi vet att klimatförändringarna sker trögt, och effekterna av de utsläpp som redan har skett har vi bara till viss del börjat märka. Vi

vet att ett förändrat klimat inte bara innebär havsnivåhöjningar, temperaturhöjningar och extremare väder. Vi vet också att de här förändringarna kommer att innebära nya spridningsvägar för sjukdomar, förändrade odlingsgränser och brist på färskvatten. De som kommer att drabbas hårdast är de som är mest utsatta redan i dag.

Det är vårt ansvar att ta klimatfrågan på fullt allvar och se till att agera med alla tillgängliga medel för att motverka klimatförändringarna. Ytterst handlar kampen om ett bättre klimat för mig om solidaritet med dem som har det sämre än vi.

Men för att vi ska kunna nå dit krävs det, som jag har sagt, att vi får med alla i hela samhället, från den enskilda individen till det globala perspektivet. Det krävs att vi tar vara på all den kraft, möjlighet till delaktighet och idéer som finns hos enskilda individer, hos företag, i kommuner, regioner, nationellt, på europeisk nivå och globalt.

Oerhört centralt i det framtida arbetet är att EU får en starkare roll. Centerpartiet vill se ett EU som är smalare men vassare, men också har möjligheten att fatta majoritetsbeslut på miljöområdet. Det skulle ge EU en möjlighet att få en ännu starkare roll i det globala miljöarbetet.

Men det krävs också att vi visar ledarskap på hemmaplan, att vi visar ledarskap här hemma i Sverige och pekar ut i vilken riktning vi ska gå. Jag ska säga att jag tycker att i stort sett alla partier visar på det ledarskapet på olika nivåer. Man går i bredd och är olika tydlig.

Från Centerpartiets sida tycker vi att det är oerhört centralt att vi sätter upp mål på medellång sikt. Vi har sagt att vi vill ha ett mål där vi når en minskning av koldioxidutsläppen med 30 % till 2020.

Men det behöver också kompletteras med en parlamentarisk utredning, som mina allianskolleger har lyft fram. Det krävs givetvis att den här utredningen är parlamentarisk men också att den bjuder in människor och aktörer på olika nivåer och tar del av deras kunskap, ger dem möjligheten att föra fram idéer och spela en tydlig roll i det här arbetet. Det ska vara allt ifrån enskilda individer till företag, försäkringsbolag och kanske inte minst finansiella aktörer för att man ska se vilken roll de kan spela i omställningen till ett bättre klimat.

Det är inte omöjligt att vända utvecklingen, men det kommer att krävas stora ansträngningar. Jag är helt övertygad om att vi kan använda miljöproblemen och den möjlighet till teknikskifte som de ger som en hävstång in i framtiden. Centerpartiet har en vision om en ökad miljövänlig industriproduktion. Det är en ökad miljövänlig industriproduktion som vi är övertygade om går att förverkliga. Det kommer att leda till många nya jobb och en ökad tillväxt i vårt land.

För varje dag som går blir miljöproblemen tydligare. Vi påminns näst intill dagligen om de olika konsekvenserna. Det är som sagt översvämningar, isar som smälter och så vidare. Det ger enorma möjligheter. Men det krävs att vi agerar nu. Jag tror ingen av oss här inne eller andra som är politiskt aktiva är beredda att i framtiden svara på frågan från våra barn och barnbarn, en fråga som jag tror att de kommer att ställa och som skulle lyda: Varför gjorde ni inget? Ni hade unika möjligheter att kunna göra något. Varför gjorde ni inget? Den frågan tror jag ingen av oss vill svara på.

Jag svarar hellre på frågan: Hur gjorde ni? Vad var det som var nyckeln till att ni kunde börja vända utvecklingen?

En av nycklarna är att skapa förutsättningar för tillväxt, en tillväxt som leder till ett hållbart samhälle. Centerpartiet vill se ett system där vi skapar ett innovationsklimat som gör det möjligt att realisera alla de idéer som redan i dag finns om hur vi ersätter oljan och ställer om till förnybar energi. Vi vill se ett fossilfritt samhälle. Det vill vi ju alla i olika utsträckning. Men det handlar också, som sagt, om ledarskap.

År 2015 vill vi att endast bilar som kan drivas på förnybart bränsle ska få säljas. Vi har i motioner, rapporter och program under den här mandatperioden plockat fram ett brett spektrum av åtgärder som vi vill vidta för att vända utvecklingen, sådant vi kan göra på nationell nivå.

Det handlar om att vi behöver satsa mer pengar på forskning och utveckling. I vår senaste budgetmotion lägger vi 1 miljard mer än regeringen på forskning och utveckling av förnybara bränslen och förnybar energi. Vi vill se ett tydligt incitament för de privatpersoner som vill köpa en ny miljöbil. Vi har sagt att vi vill se en skatterabatt på 10 000 kr. Det ska vara ett rättviseförhållande, så att det inte bara är de som har möjlighet att ha en tjänstebil som ska kunna få göra det miljövänliga valet men också tjäna pengar på att välja en miljöbil.

Vi vill också se en utveckling där vi skapar fler personliga incitament som gör att man kan tjäna pengar på att vara miljövänlig. Där tycker vi att det har förts fram intressanta tankar om ett system med personliga utsläppsrätter. Det vill vi titta närmare på. Vi tycker att det skulle kunna vara en tydlig del i en parlamentarisk utredning som undersöker hur vi ska komma till rätta med klimatproblemen och vilka klimatmål vi ska sätta upp.

Fru talman! Ingen vet hur snabbt den här utvecklingen kan gå. Ingen vet exakt vilka tekniker som är lösningen för framtiden. Vi behöver från politikens håll sätta upp regler som styr i rätt riktning och som ser till att vi gör det möjligt att göra det här teknikskiftet och ett tekniksprång som får en påverkan både nationellt och globalt, för vi vet att det kan gå snabbt. Se bara på förändringen från fast telefon till bärbar och nu på utvecklingen av mobiltelefonen.

Vi vill se en grön industripolitik från Centerpartiets sida. Vi vet att de svenska företagen kan spela en mycket central roll. Många av dem har redan i dag gjort mycket för en hållbar utveckling, men med en grön industripolitik, med långsiktighet och en målmedvetenhet kan vi nå en bra bit till på vägen.

Vi vill stimulera de företag och individer som väljer att gå före. Vi tycker att det är bra mycket bättre att stimulera och uppmuntra dem som väljer ett miljövänligare alternativ än att försöka ändra människors och företags beteenden genom straff. Innerst inne vill alla vara miljövänliga. De flesta, om inte alla, företag vill vara miljövänliga. Vår uppgift är att hjälpa dem genom en enklare, lönsammare och framför allt bättre miljöpolitik. Det är vad en kommande alliansregering kommer att göra efter valet.

Jag vill yrka bifall till reservation 10.
(Applåder)

Anf. 6 ÅSA DOMEIJ (mp):

Fru talman, ledamöter! I politiken brukar vi ofta prata om rättvisa. Rättvisa är någonting som går in i många politikområden. Kanske tänker

vi oftast på utvecklingssamarbete, biståndspolitikerna alltså, eller på socialpolitiken, handelspolitiken, ekonomisk politik med transfereringssystem och offentlig service. Men frågan är om vi inte i dag behandlar det allra viktigaste området för rättvisepolitiken.

Klimatpolitiken handlar ju om global rättvisa. De fattigaste, som drabbas värst av miljöförstörelsen, är de som också har svårast att skydda sig mot den. När det gäller den globala miljöfrågan är det dessutom så att det är vi i den rika delen av världen som står för så oerhört mycket mer utsläpp per capita än de fattigaste människorna, som troligen kommer att drabbas värst.

Samtidigt är det givetvis så att när vi håller på med ett sådant här storskaligt experiment världen över vet vi inte vad som kommer att hända i vår del av världen.

En del kanske tror att vi kommer att tjäna pengar för att skogen kommer att växa snabbare, men vi vet inte om det kommer att bli så. Det kanske blir så att man får mer problem med svampsjukdomar som greminella i skogen och en sämre produktion i stället.

Lars Lindblad sade att det här är en stor internationell utmaning, och det kan jag verkligen skriva under på. Det är en utmaning, för det handlar så oerhört mycket om solidaritet. Och solidaritet är någonting som verkligen är svårt när det väl kommer till handling.

Ofta diskuterar vi målen, och ofta kanske vi står närmare varandra politiskt när det gäller målen. Anledningen till att vi inte samarbetade med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet om klimatpropositionen var inte att vi egentligen var missnöjda med målnivåerna i propositionen. Men för att klara målen tyckte vi att åtgärderna inte räckte till, åtgärder som dessutom ofta tillhör andra politikområden.

Det är styrmedelsfrågorna som är viktiga. Ibland pratar man så mycket om vad som borde göras rent praktiskt, som att byta teknik och ändra livsstil. Men det som leder fram till de praktiska åtgärderna i samhället är styrmedlen. Där är jag väldigt glad att vi har jobbat på riktigt bra med den gröna skatteväxlingen under den här mandatperioden. Det låter väldigt hoppfullt när Lennart Fremling lovar marknadsekonomiska styrmedel med en borgerlig regering. Men de borgerliga partierna brukar kritisera den gröna skatteväxlingen utan att presentera några alternativ. Sedan tror jag att Lennart Fremling personligen är övertygad, men det är en annan sak.

Nu har vi faktiskt fått hjälp av marknaden. Det kan vara lättare att jobba med klimatfrågorna tack vare att energipriserna har gått upp. Förutom att ekonomi styr väldigt mycket av vårt handlande, livsstil och teknikutveckling skapar den också en medvetenhet. Jag tror att fler människor börjar fundera på problemet med klimatfrågan i sig där man säger: Men oljan, räcker den verkligen? Det börjar bli väldigt dyrt. Då kanske det finns en grogrund för ett större medborgerligt stöd för en aktiv politik. Det är i alla fall vad jag hoppas.

Jag håller med Lars Lindblad om att det är ett problem att vi har en större medvetenhet om miljöfrågorna och att vi ändå ibland i debatten får fokus på bensinpriser eller elpriser. Samtidigt ska vi veta att det är de som är missnöjda i politiken som ofta hörs väldigt mycket. Ibland visar det sig i undersökningar att vi politiker faktiskt inte förstår hur stora förändringar som många människor är beredda att göra för att uppnå

viktiga saker på miljöområdet. Jag tror att det finns ett mycket större stöd än vad vi tror när vi skaffar oss information från artiklar i kvällspressen om bensinpriserna till exempel.

Sedan finns det andra styrmedel som är viktiga som investeringsprogrammet, Klimp har nämnts. Jag vill också lyfta fram en annan bra sak som vi har gjort tillsammans med s och v under den här mandatperioden. Det är miljöbilsprogrammet, som är ett samlat paket av åtgärder och som lett till en miljöbilsexplosion som saknar internationellt motstycke, det vill säga att försäljningen ökar, inte år för år utan månad för månad enligt statistiken. Det är en väldigt stor miljöpolitisk framgång.

Målnivåerna måste jag säga någonting om och hur vi ser på dem. I Miljöpartiet pratar vi om rättvist miljöutrymme. Vi tycker egentligen att alla människor har en lika stor rätt till ett utsläppsutrymme. Det handlar om att vi som har så höga utsläpp per person måste minska utsläppen väldigt mycket. Det handlar om en utsläppsminskning på i storleksordningen 85 % till 2050. Vi tycker att vi ska göra den utsläppsminskningen i jämn takt, inte skjuta den på framtiden, till framtida generationer och politiker med hopp att det ska gå lättare då. Jag tror att det här alltid kommer att vara en svår utmaning, och det kommer aldrig att vara särskilt enkelt.

Jag vill också peka på risker. När vi jobbar med något som är ett svårt och ofta kontroversiellt område försöker vi tänka oss lösningar som vi tror inte ingriper så mycket i samhället och förändrar så mycket och där vi tror att vi kanske inte behöver minska vår energiförbrukning till exempel.

Vi har en reservation om koldioxidlagring. Där ser vi stora risker med att man drar växlar på en teknik som är väldigt osäker och där vi inte vet om den kommer att fungera. Man kanske överdriver hur mycket koldioxid man skulle kunna lagra på det här sättet, om det över huvud taget går.

Så säger man att utsläppsminskningarna bör ske någon annanstans. Men vi måste göra utsläppsminskningar både här och någon annanstans med synsättet att uppnå ett rättvist miljöutrymme, att varje människa har rätt till lika mycket utsläpp.

Tron på jord- och skogsbruk är en annan sak. Det finns jättestora möjligheter till att öka biobränsleuttagen. Men ibland kan man av debatten tro att den ökade produktionen ska lösa precis allting. Det kommer den ju inte att göra. Vi måste jobba väldigt mycket med att effektivisera och minska energiförbrukningen. Vi politiker måste våga säga att vi inte kan fortsätta att låta energiförbrukningen krypa uppåt, utan den måste gå åt andra hållet och börja minska. Tänk om vi kunde bli lika eniga där som vi är när det gäller att det här är ett problem i grunden!

Utsläppsrätterna är jätteintressanta, lika effektiva egentligen som att använda sig av miljöskatter som koldioxidskatt. Men problemet är att vi inte har lyckats använda styrmedel på ett bra sätt. Idén med utsläppsrätter är inte att man ska ha ett administrativt handelssystem, utan det är att stegvis minska tilldelningen till systemet. Det är då utsläppen minskar. Där är det väldigt viktigt att Sverige har en aktiv roll för att trycka på.

Ofta i politiken pratar vi om att det är så fint med ett underifrånperspektiv. Men i fallet utsläppsrätter vill jag förespråka ett uppifrånperspektiv. Det är en helt vansinnig ordning att varje land ska komma till

kommissionen och säga att så här mycket vill vi släppa ut. Det är det som leder till en verklig huggsexa och som gör att utsläppsrätterna inte fungerar för att trycka ned utsläppen. Här måste det bli en annan ordning så att länderna av kommissionen blir tilldelade en viss utsläppsmöjlighet.

En annan sak när det gäller utsläppsrätterna är att det vore förödande att ta in trafiken i samma bubbla som den övriga handlande sektorn, för i trafiken är betalningsviljan så god. Europas politiker kommer aldrig att minska tilldelningen så mycket att man lägger ned stålverken i Europa. Det här innebär att man för trafiken med en stor betalningsvilja inte kommer att få någon miljöstyrning. För flyget, som gärna vill in i den nuvarande bubblan, innebär det här ett sätt att slippa annan miljöstyrning och andra miljöskatter helt enkelt. Om vi ska jobba med flyget inom utsläppshandeln måste vi ha en annan bubbla, åtminstone om vi vill göra något åt flygets miljöproblem.

Givetvis ska utsläppsrätterna i framtiden säljas och auktioneras ut. Annars är det helt enkelt så att skattebetalarna delar ut förmögenheter gratis, som de industrier som får alldeles för mycket utsläppsrätter helt enkelt kan sälja och spekulera med på en marknad.

Till sist: Jag tror att vi tillsammans kan bidra med mera av politiskt ledarskap, där vi pekar på att det finns en koppling mellan vår livsstil, vårt teknikval och händelser i andra delar av världen, händelser som vi kan följa på tv-skärmarna, som stora katastrofer. Det gäller att öka medvetenheten bland människorna om att den politik vi för och det vi gör i vår vardag påverkar människor inte bara här utan även långt bort.

Anf. 7 CHRISTIN HAGBERG (s):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Miljöfrågorna blir allt viktigare, inte minst för svenska folket som tycker att det är en av de fem viktigaste frågorna inför valet i höst. Däribland är klimatfrågan den viktigaste. Den kommer som enskild fråga faktiskt som nr 8, det vill säga bland de tio första.

Detta har vi kunnat se under det senaste året av mediernas fokusering och många artiklar om hur en uppvärmning kommer att påverka oss, våra barn och inte minst våra barnbarn och barnbarnsbarn.

Mediernas bevakning tillsammans med exceptionella händelser runtom i världen har gjort att många i dag vill prata, fråga och diskutera vad man som enskild kan göra för att dämpa temperaturökningen genom att förändra sitt eget beteende. Jag riktar ett stort tack till medierna som med den uppmärksamhet som de har gett frågan har hjälpt oss att skapa intresse för frågan.

Fru talman! Sverige har en ledande roll i klimatarbetet. Vi har minskat de nationella utsläppen och i global samverkan lagt grunden för en långsiktigt hållbar internationell politik för att begränsa klimatpåverkan globalt.

Vår utgångspunkt är att den svenska klimatstrategin ska vara ett föredöme genom att fortsätta att visa att det är möjligt att förena en offensiv miljöpolitik med en god ekonomisk tillväxt.

År 2002 fastslog riksdagen ett miljö kvalitetsmål för begränsad klimatpåverkan. De svenska utsläppen av växthusgaser ska som ett medelvärde för perioden 2008–2012 vara minst 4 % lägre än utsläppen år 1990.

Detta mål kommer vi med all sannolikhet att nå genom att hela tiden jobba med olika styrmedel såsom klimatinvesteringsprogram, informationsinsatser, effektivare användning av energi, främjande av förnybara energislag och olika ekonomiska styrmedel. Listan över hur vi jobbar med att minska våra utsläpp av växthusgaser kan göras hur lång som helst.

Trots att vi har kommit en bit på väg räcker det inte på långa vägar. Därför kom vi i höstas tillsammans med våra vänner i EU-gemenskapen överens om att vi måste fortsätta vårt påbörjade arbete inom klimatområdet.

Vi fastslog då på europeisk nivå att vi ska ha som inriktningsmål att minska utsläppen med 15–30 % till år 2020 och vi fastslog ett temperaturmål om en maximal global genomsnittlig uppvärmning med två grader Celsius.

Detta följer vi nu upp i detta betänkande. Vi beslutar om ett mål på medellång sikt. Utsläppen för Sverige bör för år 2020 vara 25 % lägre än utsläppen år 1990. Målet utgår från EU:s fastslagna inriktning. Målet ska fortlöpande följas upp i samband med de kontrollstationer som kommer att vara minst vart femte år med början år 2008.

Inför kontrollstationen år 2008 ska vi också utreda hur olika sektorer i samhället ska kunna bidra till uppfyllandet av målen på medellång sikt. Vi kommer att utveckla sektorsvisa inriktningsmål. Dessa kommer att bli betydelsefulla för att vi ska nå målet till år 2020.

Vi följer också upp målet på lång sikt genom att lägga till ett temperaturmål om en maximal global genomsnittlig uppvärmning med två grader. Detta motsvarar det tidigare beslutet om koldioxidkoncentrationen i atmosfären.

Fru talman! En sammanhållen klimat- och energipolitik är väsentlig om vi ska lyckas få ned våra utsläpp av växthusgaser. Det handlar också om det ansvar som vi har mot kommande generationers möjlighet till ekonomisk, social och miljömässigt hållbar utveckling.

Utgångspunkter och riktlinjer för detta har riksdagen tidigare lagt fast i flertalet betänkanden. För den omställning som detta kräver behövs omfattande investeringar och det kommer att ta lång tid. Därför behövs också beslut som är långsiktiga.

Övergången till förnybara energikällor och ökad energieffektivisering är centrala delar i detta. På lång sikt ska energitillförseln baseras på förnybara källor och inte på fossilt bränsle som olja, kol och gas och inte heller på uran.

Ett av de styrmedel som vi använder är handel med utsläppsrätter. Det har varit i gång i cirka ett och ett halvt år, och det finns en stor enighet om att detta är ett bra sätt att styra för att få ned utsläppen. Just nu omfattar det den sektor där den energiintensiva industrin ingår.

Nu har också arbetet för att få in fler sektorer i detta system kommit i gång. Om det kommer att bli i samma bubbla eller om andra sektorer kommer att ha egna bubblor kommer att visa sig i framtiden. Det viktigaste i detta är att man har fokus på problematiken. Då tänker jag framför allt på transportsektorn.

Transportsektorn är den sektor som ökar sina utsläpp. År 2002 hade man ökat sina utsläpp med 10 % jämfört med 1990. De har inte blivit mindre sedan dess. Vårt mål är att transportsektorn ska ha stabiliserat sina utsläpp på 1990 års nivå till år 2010. Därefter ska de minska.

Fru talman! När jag läser de motioner som är skrivna med anledning av den proposition som ligger till grund för betänkandet kan jag konstatera att vi är flera partier som ligger nära varandra i klimatpolitiken. Det kan vi också konstatera efter dagens inlägg. Det finns dock ett parti som skiljer sig. Det är Moderaterna.

I sin motion föreslår man två saker. Den ena är att tillsätta en parlamentarisk utredning för den fortsatta klimatpolitiken. Den andra är energipolitikens koppling till klimatpolitiken och då med inriktningen att marknaden ska bestämma hur energipolitiken ska se ut. Så står det i motionen.

Några större ambitioner har man alltså inte och i de sex gemensamma reservationer som de fyra borgerliga partierna har är det just detta om en parlamentarisk utredning som skiljer i förhållande till betänkandet.

En handlar om kritik mot regeringen. En handlar om att man inte är nöjd med skrivningarna i propositionen. Det kan jag tycka är en administrativ fråga.

Det finns olika tolkningar när det gäller skrivningarna om sektorsvisa minskningar tidigare än 2015. Jag menar att skrivningarna går ut på att vi ska ha kommit till rätta med det och fått det så att vi redan till 2015 ser en effekt av hur de olika sektorerna jobbar.

Gemensam energi- och klimatpolitik på europeisk nivå är en kdmotion. Det är jättebra, men det finns ju en EU-strategi. Man kan ju alltid bättra på.

Den reservation som flertalet har yrkat bifall till handlar om fastighetsskatt. Där är redan en översyn på gång.

Jag menar att det finns en väldigt stor enighet mellan de olika partierna när det gäller klimatpolitiken.

Det har uppstått ett antal frågor som jag vill passa på att ställa till de olika partierna.

Lars Lindblad från Moderaterna hade i och för sig ett bra inlägg. Han är en duktig retoriker. Jag vill höra lite mer från Lars Lindblad om styrmedel. Vilka styrmedel har man tänkt använda? Man tycker inte att grön skatteväxling är bra. Det får man naturligtvis tycka, men vad vill man ha i stället? Det är naturligtvis både vi och inte minst väljarna intresserade av.

Hur vill man gå till väga för att styra över till ett mer klimatanpassat och miljövänligt samhälle?

Man vill fortsätta med kärnkraften, säger Lars Lindblad, så länge den har hållbarhet och man kan reinvestera i de befintliga verken. Vill man bygga fler? Det vet vi inte. Moderaterna har aldrig sagt någonting om det. Folkpartiet har varit ärligt, även om man efter tisdagens presskonferens kan undra över vad de egentligen vill. Man säger åtminstone att man vill bygga ut.

På tal om tisdagens presskonferens om alliansens energiuppgörelse sade Göran Hägglund från Kristdemokraterna att man nu har tagit ett helhetsgrepp om energi- och klimatpolitiken. Men ingen har lyckats läsa

ut vad det helhetsgreppet innebär. I dag har ni chans att informera oss andra om vad detta helhetsgrepp som ni nu har tagit innebär.

Jag vill också passa på att ställa en fråga till Centern. Maud Olofsson sade vid presskonferensen att hon inte vill berätta i fråga om vad som Centern har fått ge efter. Vad är det som är så hemligt, Claes Västerteg, och som ni inte vill berätta? Om ni inte vill berätta det för oss är kanske väljarna intresserade av att få veta det. Det är också intressant att få höra.

Sven Gunnar Persson säger att kärnkraften under en övergångsperiod är nödvändig. Men sedan då? Det är jätteintressant att få veta vad ni tycker.

Vi vet sedan tidigare att framför allt Kristdemokraterna är väldigt positivt inställda till Klimp, det vill säga klimatinvesteringsprogrammet. Men era kamrater från Moderaterna vill ju ta bort det. Hur ställer sig det borgerliga alternativet till detta? Det kanske man kan lägga in i frågan om vilka styrmedel som ni har tänkt använda för att komma till rätta med klimatproblemen? Det kan vara intressant att få veta vilka alternativ som svensk politik har ett valår som detta 2006.

Anf. 8 LARS LINDBLAD (m) replik:

Fru talman! Jag börjar med att svara på Christin Hagbergs frågor som jag ställer mig lite undrande till. Hon kritiserar vår idé om en ny klimatudredning som offensivt ska knyta det långsiktiga målarbetet till reella åtgärder. Det skiljer sig från det förslag som vi har här på bordet i dag där det bara är procentsatser som inte direkt är knutna till åtgärds politik, vilket jag tror är problematiskt både ur ett förankringsperspektiv och ur ett realiseringsperspektiv.

Det verkar inte som om Christin Hagberg har läst alliansens energiöverenskommelse särskilt väl. Den innehåller grunden för hur vi kortsiktigt vill lösa problemen i fråga om energipolitiken kopplad till klimatpolitiken, och den är ganska bra. Sedan har vi sagt att vi håller mer öppet för den långsiktiga energipolitiken.

Men detta är otroligt mycket tydligare än det samarbete som vänster sidan nu har. Vi vet faktiskt inte vad ni kommer att göra om ni skulle bilda en regering, och om det ska vara bara Socialdemokraterna eller ni tillsammans med Vänstern och Miljöpartiet eller någon annan. Väljarna och vi vet inte vad ni står för inför nästa mandatperiod. Det tycker jag är det mest intressanta.

Sedan finns det lösa anklagelser om att vi inte vill ha några styrmedel. Vi säger att marknaden ska ta ett större ansvar för klimatpolitiken. Men vi säger absolut inte nej till styrmedel.

Det var faktiskt Moderata samlingspartiet som var det första partiet i riksdagen som tog upp klimatfrågan i mitten av 80-talet. Vi var också det första partiet att föreslå handel med utsläppsrätter. Vi står bakom handeln med utsläppsrätter, och vi vill vidga och fördjupa den. Vi står bakom att det ska vara koldioxidskatt på de delar som inte ingår i den handlande sektorn och så vidare.

Vi vill stoppa den vansinniga nedläggning som nu ska ske av kärnkraften. Kärnkraften är nämligen nyckeln till om Sverige ska kunna klara sina klimatåtaganden på 10–20 års sikt. Då måste kärnkraften finnas med under denna övergångstid, annars kommer man aldrig att klara av den.

Prot. 2005/06:143

16 juni

*Nationell klimatpolitik
i global samverkan*

Anf. 9 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Fru talman! Det var inte mycket till svar som vi fick. Jag sade aldrig att jag var kritisk till en parlamentarisk utredning. Jag konstaterade bara att det var ett av de två förslag som ni hade i er motion. Vi har inte tagit ställning till om det ska vara en parlamentarisk utredning eller en expertutredning.

Du säger att ni kortsiktigt har fattat ett beslut, eller kommit överens. Men det finns ju ett behov av långsiktighet i denna fråga. Ni lär väl återkomma till det.

Lars Lindblad säger: Vi säger inte nej till styrmedel.

Nej, men eftersom ni inte tycker att våra styrmedel är bra frågade jag vilka styrmedel som ni tycker är bra. Du sade att koldioxidskatten var okej i fråga om de delar som inte berörs av handeln med utsläppsrätter. Men vad har ni mer? Det räcker ju inte. Vad vill ni mer göra i fråga om detta?

Lars Lindblad sade att Moderaterna var det första partiet som tog upp klimatfrågan. Vi hörde nyss Lennart Fremling från Folkpartiet, som ingår i alliansen, säga att vi 1972 hade ett miljömöte här i denna sal då klimatfrågorna togs upp. Det var väl lite innan ni tog upp det på 80-talet?

Jag vet att ni är för kärnkraften. Men vad är alternativet? Kommer de reaktorer som finns i dag att finnas kvar i Moderaternas värld för evigt, eller kommer ni att bygga nya, eller vad kommer ni att göra för att satsa på en framtida förändring av energimixen i Sverige?

Jag ställer mig fortfarande lite frågande till er politik.

Anf. 10 LARS LINDBLAD (m) replik:

Fru talman! De som lyssnar kan gå in på Internet och läsa mitt inledningsanförande. Där framgår en ganska bra struktur på vilka styrmedel och vilken politik som vi vill ha för att lösa klimatproblemen. Jag förstår över huvud taget inte att Christin Hagberg anklagar mig för att inte ha några som helst medel för att hantera de mål som jag har talat om.

Dessutom måste jag konstatera att alliansens överenskommelse nu kritiseras för att vara alltför kortsiktig. Men det är ju en överenskommelse som kommer att gälla under de närmaste fyra åren. På vänstersidan vet vi möjligen vad som kommer att gälla under det närmaste halvåret, men inte därefter.

Kikaren borde därför snarare vändas mot vänstersidan. Vad är er kortsiktiga energipolitik? Hur många kärnkraftverk tänker ni lägga ned under nästa period och så vidare? Detta har vi faktiskt tagit upp.

När det gäller fastighetsskatten har jag konstaterat att det finns ett antal partier som tycker att det är helt orimligt att vi å ena sidan har ett ROT-avdrag för energibesparande åtgärder som ska leda till att folk ska satsa på att byta ut sin oljepanna eller byta ut sina fönster mot mer energieffektiva. Det tror jag att vi alla här i kammaren stöder som idé. Men när man anmäler detta och följer reglerna blir man å andra sidan upptaxerad och får betala mer fastighetsskatt. Man blir alltså straffad för de miljöinsatser som man gör. Det leder till två saker, nämligen att folk antingen fuskar med sina husdeklarationer, eller att man blir straffad för att man gör en god miljöinvestering.

Nu har vi ett tillkännagivande till regeringen som ligger här, men det avstyrker Socialdemokraterna. Jag undrar varför. Christin Hagberg hän-

visar till någon utredning. Men här har vi ett skarpt tillkännagivande till regeringen där vi kräver att regeringen ska återkomma med ett förslag om att förändra fastighetsskatten så att den så att säga blir mer miljövänlig. Varför avstyrker ni det om ni redan tycker det?

Anf. 11 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Fru talman! Jag är övertygad om att både ni och svenska folket vet vad Socialdemokraterna tycker om kärnkraften.

Jag förstår er frustration över att alltid få sitta i opposition. Men en regeringsbildning sker ju först efter att väljarna har sagt sitt. Och vi kanske ska ge dem chansen att antingen rösta på något av de partier som de tycker är vettiga och som driver en bra miljöpolitik eller på något parti där man inte riktigt vet vad som gäller. Det är trots allt så att den uppgörelse som ni har gjort när det gäller energi- och klimatpolitiken har ifrågasatts av alla medier som jag har följt, även av de borgerliga tidningarna. De undrar vad ni egentligen vill.

Man säger att Folkpartiet och Lars Leijonborg ångrade sig samma dag som man antog valmanifestet och skulle bygga ut kärnkraften. Och Maud Olofsson säger att det inte blir någon förändring av kärnkraftspolitiken under de närmaste fyra åren. Det är ju det som gäller.

Vi har lagt fast riktlinjerna för en sammanhållen energi- och klimatpolitik. Vi har en långsiktig politik. Man vet vad som gäller. Och detta gäller naturligtvis även efter höstens val. Så är det.

Anf. 12 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik:

Fru talman! Jag begärde ordet innan Christin Hagbergs frågor dök upp. Jag tyckte att hon var lite slarvig i sin beskrivning av hur hon såg på temperaturmålet i relation till det tidigare målet. Hon sade att det motsvarade det tidigare målet. Vad menar du med det egentligen?

Forskningen och många menar att om man begränsar medeltemperaturhöjningen till två grader kan det innebära att vi måste ha en lägre koncentration av koldioxid i atmosfären än vad man tidigare sagt. Man har sagt att 550 ppm motsvarar ungefär två grader. Alltför forskare talar om att vi kanske inte kan ha mer än 450 eller 500 ppm. Där måste du förklara dig lite.

Eftersom du inte verkar ha läst uppgörelsen kan jag bara dra rubrikerna över vad den innehåller: miljövänlig transportsektor, energiforskning, energieffektivitet och sparande, underlätta för miljövänlig energiproduktion, fungerande konkurrens på elmarknaden och kärnkraftens fortsatta drift.

Jag tror att Christin Hagberg inte ska vara så otroligt provocerande i den här delen. Alliansen är öppen och vill ha en blocköverskridande, bred och långsiktig energi- och miljööverenskommelse i de delar som vi lägger fram. Jag tror nog att Socialdemokraterna kommer att vilja göra upp om det mycket brett framöver.

(Applåder)

Anf. 13 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Fru talman! Jag har bara läst mig till att två graders temperaturhöjning motsvarar målsättningen vi har i dag om koncentrationen i atmosfären. Det har jag läst mig till. Jag förutsätter att det är rätt när det står på

flera olika ställen. Jag har läst igenom massor av papper inför den här debatten. Jag förutsätter att det är rätt. Men det kan vi väl kontrollera i efterhand.

Sedan tackar jag för inbjudan till diskussioner. Det är inte så att jag är kritisk bara för att ni har gjort upp. Det har varit förväntat sedan länge att man skulle göra upp inför valet. Det har naturligtvis varit en nagel i ögat att man inte har kunnat komma fram i den frågan. Det har vi förstått av de rubriker som man har satt från de olika partierna.

Det handlar ändå om innehållet. Vad är det för styrmedel? Du sade tydligt och klart i ditt anförande att till exempel klimatinvesteringsprogrammen är väldigt intressanta, och ni är positiva till det. Om jag inte minns fel föreslår ni till och med mer pengar än vad regeringen gör till Klimp.

Jag vet att det finns andra partier bland de fyra som vill samverka som inte tycker att det är så bra. Då vill man veta: Kommer programmen att finnas kvar? Framför allt de kommuner som har fått del av pengarna vill naturligtvis veta: Får vi fortsätta?

Vi kan till exempel ta Kristianstad. Du talar mycket om Mälardalen. Vi har Kristianstad nere i Skåne som redan i dag ligger illa till. De satsar massor med pengar för att undvika de skador som översvämningarna ger och för att åtgärda skador av de översvämningar de redan har haft till följd av ökat vattenstånd.

Det är intressant för oss att veta: Kommer programmen att finnas kvar, eller kommer de inte att finnas kvar? Det tror jag är en fråga som väldigt många vill ha svar på.

Anf. 14 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik:

Fru talman! Jag vet inte vilka papper som Christin Hagberg har bläddrat i innan den här debatten där hon upptäckt att 500 ppm skulle vara en koncentration i dag eller motsvara två grader. Dagens nivå ligger någonstans på 350–450 ppm beroende på hur man mäter. Det kan vara 300, 350 eller 400 ppm. FN:s klimatpanel har pekat på det faktum att 550 ppm kommer att vara för mycket om man ska hålla sig på två grader.

Vi är i dag här för att diskutera regeringens proposition. Man kan ställa samma frågor till Christin Hagberg. Vad kommer det att bli för politik efter valet? Här finns det fyra partier som har 36–0 i uppgörelser, eller vad det är som Fredrik Reinfeldt brukar säga, medan vi bakom den här propositionen bara har två partier. Miljöpartiet har mycket långtgående krav på vilka åtgärder som ska vidtas, och därför är man inte med på propositionen. Vilken politik kommer det att bli om vänstern vinner?

Vi har lagt grunden i överenskommelsen för en långsiktig och förhoppningsvis blocköverskridande överenskommelse om energi- och klimatpolitiken. Den tror jag håller väldigt långt, om ni studerar den lite ingående.

Anf. 15 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Fru talman! Jag sade att vi skulle reda ut det där med ppm och gradtalet senare. Jag har i varje fall uppfattat det som jag sade när jag har läst det. Men om du har uppfattat det annorlunda får vi väl försöka att reda ut det med någon expert någonstans.

Jag går återigen till frågan om regeringsbildningen. Ni säger att ni hade 36–0 i uppgörelser. Vad är det för uppgörelser, 36–0? Vad är det för någonting? Den enda som jag känner till som ni verkligen har kommit överens om är överenskommelsen i Bankeryd som är så omtalad. Men den behöver vi inte gå in på här. Sedan har ni energi- och klimatöverenskommelsen, där ni har tagit ett helhetsgrepp. Det har din partiledare sagt. Jag är fortfarande intresserad av att få veta mer. Jag får förmodligen del av den från Sven Gunnar Persson här, som välvilligt delar med sig.

När det gäller regeringsbildningen i höst ska tre olika partier komma överens. Ni måste veta, om ni nu har gjort så många överenskommelser, att det då gäller att kompromissa och ge och ta. Det har vi lyckats med under åtta år. Varför skulle vi inte fortsätta att lyckas med det? Jag tycker inte att det är något konstigt.

Sverige har haft en minoritetsregering i många år. Vi ligger väl till i många frågor, bland annat i klimatpolitiken och i förändringar i energipolitiken. Jag tycker inte alls att det är något konstigt, som ni försöker att skapa poäng på. Vad är det för skillnad mellan er fyra partier, om ni säger att ni har samma förslag? Då behöver man bara rösta på ett parti. Jag tror inte att det går riktigt hem. Men vi ses väl på barrikaderna i höst inför valet.

(SVEN GUNNAR PERSSON (kd): Absolut!)

Anf. 16 LENNART FREMLING (fp) replik:

Fru talman! Christin Hagberg kanske skulle titta på våra hemsidor lite mer. Hon sade att det bara finns en överenskommelse i Bankeryd, och att man därefter har energiöverenskommelsen. Det finns ett ganska stort glapp att läsa in. Alliansen har jobbat fram ett antal program som gäller skola, rättsväsende och så vidare. Det finns en stor enighet om ett antal frågor. Det var väl det som Sven Gunnar Persson syftade på.

Christin Hagbergs anförande innehöll mycket om utredande som man bör göra fram till 2008 års kontrollstation. Jag måste ändå framhålla att det är skillnad att vara i opposition. Vi kan tala och lägga fram förslag här. Men den som hör till ett regeringsparti måste på ett annat sätt komma med konkreta förslag.

Här skiljer det sig. Man har inte vågat gå fram med tillräckliga styrmedel i regeringens förslag. Därför skulle jag vilja fråga: Vilka styrmedel tänker Socialdemokraterna tillgripa för att nå de nödvändiga begränsningarna inom transportsektorn och övrigtsektorn?

Christin Hagberg framhöll i sitt anförande att transportsektorn skulle ha oförändrade utsläpp fram till år 2010 och att de därefter ska minska. Det är en målsättning som är beslutad. Men det finns inte några tydliga tecken på att man är beredd att införa sådana styrmedel att man uppnår målen.

Därför vill jag fråga vilka styrmedel man är beredd att komma med. Jag tycker att man borde ha kommit med dem redan till 2004 års kontrollstation. Man kunde redan på ett tidigt stadium se problemet.

Sedan har jag en kommentar till den dagsaktuella energiöverenskommelsen. Christin Hagberg talade om kärnkraftsbyggande. Folkpartiet har inte ändrat sin inställning, men man har kompromissat för att inför den kommande fyraårsperioden säga att vi är beredda på att man inte ska

bygga ut fler kärnkraftverk. Det betyder inte att om Folkpartiet skulle få många röster i valet så kan man inte jobba vidare med det under nästa mandatperiod.

Anf. 17 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Fru talman! Jag ska gå in och läsa på era hemsidor, Lennart Fremling.

Du frågar efter styrmedel i transportsektorn. Vi satt i en klimatkommitté som lade fram sitt betänkande 2000 eller 2001 – jag har lite svårt att komma ihåg årtal. Jag har för mig att Lennart Fremling från Folkpartiet satt med i den, men det gjorde du kanske inte. Efter den kommittén kom den första propositionen och det betänkande som riksdagen beslutade om 2002. Det var det här med minus 4 %, som vi nu fortfarande jobbar med. I samband med detta beslutade man också att man skulle ha en kontrollstation 2004 och 2008, vilket vi vidhåller. Då kunde vi se att vi med all sannolikhet kommer att klara av minus 4 % under perioden i samband med kontrollstationen 2004.

Om man ska fatta beslut som har långtgående, långsiktiga konsekvenser för stora näringar i Sverige, för svenska folket, som har påverkan internationellt och globalt så måste man ha ett bra underlag. Därför håller man på att titta på detta. Vi har myndigheter som har ansvar för de här frågorna och som också håller på att jobba med att ta fram ett bra underlag. Därför har vi också föreslagit att vi ska fatta beslut om att man ska ha utrett detta till 2008 för att kunna lägga sektorsvisa mål som vi kan jobba mot efter den kontrollstationen.

Det är så man måste jobba. Man kan ju inte bara haspla ur sig saker och ting och säga att nu gör vi så och så och sedan inte veta vilka konsekvenser det får. Jag tycker att det måste finnas en stabilitet, en långsiktighet och en bra grund att stå på när man fattar beslut. Det är det vi jobbar efter i Socialdemokraterna, och det kommer vi alltid att göra.

Anf. 18 LENNART FREMLING (fp) replik:

Fru talman! Det är väl bra att Socialdemokraterna vill se till att det finns ordentligt beslutsunderlag. Men det får också vara någon måtta på hur länge man håller på och utreder frågorna. Naturen har sin gång, och jag tycker nog ändå att ett regeringsparti har ett helt annat ansvar för att plocka fram de konkreta förslag som behövs. Nu får man från regeringspartiets representant höra kritik mot alliansen, kanske skarpast riktad mot Moderaterna, för att man inte har förslag. Det tycker jag är lite opassande när ni inte själva har tydliga, konkreta förslag.

(Applåder)

Anf. 19 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Fru talman! Det var ju det jag sade i mitt anförande; vi stod ganska nära varandra. Det fanns inte speciellt stora inriktningsskillnader mellan oss, förutom när det gäller Moderaterna. Det ser man om man läser deras motion. Det var ju det jag sade, Lennart Fremling! Vi var ganska överens. Jag förstår därför inte riktigt din kritik.

Man kan alltid säga: Varför har ni inte lagt fram förslag om det ena eller det andra? Då säger jag att det kommer vi att göra inför kontrollstationen 2008, som vi har lagt fast i ett tidigare betänkande. Vi har en lång-

siktig, hållbar klimat- och energipolitik inom Socialdemokraterna. Det är vi stolta över, och det tänker vi fortsätta med.

Prot. 2005/06:143
16 juni

Anf. 20 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Fru talman! Det har varit ganska spännande att lyssna på de replikskiften som har varit före mig.

Om man tittar på den här mandatperioden kan man fråga sig vad facit har varit och hur pass stor enigheten i vänsterkartellen har varit. Jag tycker att det är en vänsterkartell i förfall. I de två viktigaste propositionerna är man inte enig i det andra regeringsalternativ som finns i Sveriges politik. Vi har Allians för Sverige och vi har vänsterkartellen, även om Christin Hagberg och hennes parti fortfarande tror att man kan nå en egen majoritet.

Mina frågor till Christin Hagberg är: Vad anser Socialdemokraterna om det klimatmål som Miljöpartiet har visat upp med en minskning på 12 % till 2010? Vilka skatter ska höjas för att man ska nå dit? Vilka åtgärder ska man vidta för att nå dit? Eller är det inte aktuellt? Vad är det regeringsalternativ som Christin Hagberg företräder? Vilken är dess politik?

(Applåder)

Anf. 21 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Fru talman! Du kan ju läsa Miljöpartiets motion, Claes Västerteg, så får du svaret på vad deras förslag är. Vi har inte tyckt att vi kan gå så långt eftersom många av de förslag som Miljöpartiet har lagt fram är precis de som vi håller på att titta på. Vad är det för förslag som vi måste lägga fram för att nå det inriktningsmål på minus 25 % till 2020 som vi har talat om? Vi måste vidta en massa åtgärder. Miljöpartiet har ett antal förslag, vi har ett antal förslag och Vänsterpartiet har ett antal förslag. Men vi måste utreda konsekvenserna och se vad de blir för näringen och för svenska folket och fråga oss hur vi kommer att kunna genomföra detta?

Ni måste också lägga fram sådana förslag. Jag är jätteintresserad av dem. Man kan läsa era motioner. Ni har skrivit var sin motion i den fråga som vi har på bordet i dag. Ni är inte överens om något mål alls egentligen, mer än att minus 4 % ska ligga kvar. Det är ni ju överens med oss och Vänsterpartiet om.

Vad vill ni i den här frågan? Folkpartiet har lagt fram ett långtgående förslag, som jag i och för sig tycker är bra. Men jag vill ha ett bättre underlag för att fatta beslut. Vilka underlag har ni för att fatta beslut, och vilka är era målsättningar för den kommande klimatpolitiken? Det tycker jag att Claes Västerteg kan svara på här och nu.

Anf. 22 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Fru talman! Jag tycker att Christin Hagbergs kritik faller ganska platt. När man lyssnar på henne ser man att det är tre olika partiers politik som det inte finns någon samordning i. Vi har fortfarande inte fått ett svar på vilken politik det blir efter valet om Christin Hagbergs regeringsalternativ vinner. Det regeringsalternativet är tre olika partier. Jag har lyssnat på Vänsterpartiet och jag har lyssnat på Miljöpartiet. Jag antar att de står

*Nationell klimatpolitik
i global samverkan*

fast vid att de vill ingå i en regering. Det är inte så att socialdemokratien kommer att få en egen majoritet.

Om man läser våra dokument ser man att vi har en gemensam energipolitik. Vi har väckt gemensamma motioner om vilka miljö kvalitetsmål vi vill ha. Där ser man i vilken riktning vi vill gå och vilka mål vi vill sätta upp. Det står som sagt en enighet gentemot en oerhört splittrad vänsterkartell.

Avslutningsvis vill jag ta upp en fråga under ett tidigare replikskifte som inte fick något svar. Varför är ni inte beredda att redan nu ge ett tillkännagivande till regeringen om att förändra fastighetsskatten? Det är ett tillkännagivande som vore en oerhört viktig signal ut till Sveriges befolkning. När vi har styrmedel som gör så att den som vill vara miljövänlig får högre kostnader så är det många människor som tappar förtroendet. Ett sådant ställningstagande hade varit en viktig signal för alla de människor som vill ställa om till energieffektivitet och en bättre miljö.
(Applåder)

Anf. 23 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Fru talman! Jag kan börja med tillkännagivandet om fastighetsskatten, så att jag inte glömmer det. Det gjorde jag sist – ursäkta, Lars Lindblad!

Vi har en samsyn i den här frågan. Man håller redan på att titta på den. Varför ska vi lämna ett tillkännagivande bara för att man ska kunna gå ut och säga att nu har vi slagit regeringen på fingrarna och sagt att den får skärpa sig i den här frågan? Det är ju det ni vill. Det är det ni är ute efter. Det är bara tramsigt. Det pågår redan ett arbete och det kommer ett förslag i början på nästa mandatperiod. Vi har naturligtvis en samsyn i frågan.

När det gäller regeringsbildandet och energi- och klimatpolitiken så vet Claes Västerteg att det går att göra överenskommelser även om man inte tillhör samma block. Ni har ju varit med hela tiden. Har ni ändrat energipolitik den här veckan bara för att de fyra borgerliga partierna ska framstå som ett under av enighet i alla frågor inför valet? Det tror inte jag ett dugg på. Jag tror att era väljare kommer att säga från i den här frågan, men det är ju ert problem.

Vi är tre partier som samverkar. Det har vi gjort sedan 1998. Vi har delvis olika åsikter i olika frågor, bland annat i den här frågan. Men det råder samtidigt en samsyn. Miljöpartiet vill gå lite snabbare och tuffare fram i olika frågor, och det är väl bara bra att man har olika åsikter. Sedan kan man komma fram till en överenskommelse. Det är naturligtvis så man jobbar. Jag vet inte hur ni jobbar. Jag har jobbat som förhandlare i många år och vet att det går till så. Ska man komma fram till en överenskommelse måste man kompromissa. Är ni inte beredda att kompromissa blir det förmodligen så, om olyckan skulle vara framme, att ni kommer att splittras ganska snabbt. Det är inte bra för Sverige och svenska folket.

Anf. 24 KJELL-ERIK KARLSSON (v):

Fru talman! Då är det åter dags för oss att här i kammaren behandla klimatpolitiken. Det är ett område som kräver en global samverkan, men framför allt krävs det nationella, regionala samt lokala insatser och åtgärder om vi ska nå ett globalt resultat. Klimatpropositionen, som betänkan-

det bygger på, är en samarbetsprodukt mellan regeringen och Vänsterpartiet.

Fru talman! Klimatförändringarna är redan här. Detta är en angelägen och het miljöfråga som vi alla har att ta oss an, men det är också en av de svåraste. Vänsterpartiet anser att hotet om klimatförändringarna är en viktig ödesfråga för planeten och att kraftfulla åtgärder måste vidtas för att begränsa dem.

Människans förbränning av de fossila energislagen kol, olja och fossilgas har lett till ökade utsläpp av växthusgaser, varav koldioxid är den viktigaste. Det har i sin tur lett till att temperaturen ökat och att klimatet påverkats. Jordens medeltemperatur har ökat med 0,6 grader sedan slutet av 1800-talet. Åren 1998 och 2002–2005 går till historien som de fem varmaste åren sedan mätningarna av jordens medeltemperatur inleddes i mitten av 1800-talet.

Enligt FN:s klimatpanel kan jordens medeltemperatur komma att öka med nära sex grader till år 2100, vilket vore den snabbaste och kraftigaste temperaturhöjningen sedan istiden upphörde. Effekterna av klimatförändringarna syns redan i dag. Vi märker dem alla. Enbart under sommaren 2003 försvann 10 % av alpernas glaciärer. Tjockleken på Arktis havsis sommartid har minskat med 40 %. Samtidigt sägs det att havets yta stigit med 10–20 centimeter under 1900-talet, vilket är snabbare än vad som skett på många tusen år.

Klimatförändringarna bedöms få mycket allvarliga konsekvenser till år 2100. Havsytan stiger, vilket ökar risken för översvämningar och erosion i kustnära områden och för att saltvatten ska tränga in i dricksvattenreservoarer. Nederbörden förändras kraftigt, vilket kan resultera i såväl flera översvämningar som torka. Det i sin tur påverkar människors tillgång till mat och vatten. Jordbrukets produktion förändras, vilket kan leda till skördekatastrofer, stora folkomflyttningar och konflikter om knappa mat- och vattenresurser.

I-länderna, som vi tillhör, står för de största koldioxidutsläppen per capita, men det är utvecklingsländerna som förväntas bli värst drabbade. Flera länder i tropikerna riskerar att bli näst intill obeboeliga och hela önationer riskerar att helt försvinna under havets yta. Sydeuropa får svår hetta och torka, vilket kan resultera i stora problem för jordbruket och turistnäringen. I Sverige flyttar våra temperaturzoner norrut. Vi bedöms få ökad nederbörd, fler översvämningar samt vattenbrist och torka i södra Sverige.

Därför behövs det en radikal klimatpolitik. Genom att minska våra utsläpp har vi ännu möjlighet att påverka hur stora effekterna av klimatförändringarna blir och hur snabbt de kommer.

Vänsterpartiet har varit med och utformat den svenska klimatpolitik som vi nu behandlar. Den innebär att Sverige kanske har världens mest radikala klimatpolitik. Det övergripande målet är att temperaturen får öka med maximalt två grader. Den nya klimatpropositionen innehåller ett nytt klimatmål som innebär att utsläppen av växthusgaser ska vara 25 % lägre år 2020 än 1990.

Det korta målet är att utsläppen ska minska med 4 % till 2010, vilket är möjligt att uppnå. Vår ambition var att komma längre, men i samarbete är det frågan om att ge och ta.

Prot. 2005/06:143

16 juni

*Nationell klimatpolitik
i global samverkan*

De olika samhällssektorerna, såsom transport- och bostadssektorn, behöver få egna sektorsmål.

Det internationella samarbetet är helt avgörande för att begränsa klimatförändringarna, och Sverige bör vara pådrivande för uppfyllandet och förstärkandet av Kyotoprotokollet.

Den nya klimatpolitiken understryker principen om ett rättvist miljöutrymme. En långsiktig strävan är att industriländernas och utvecklingsländernas utsläpp av växthusgaser per person ska närma sig varandra. Denna princip är central för Vänsterpartiet.

För att nå klimatmålen vill Vänsterpartiet ha en snabbare energiomställning genom kraftiga satsningar på förnybar energi, effektivare energianvändning och en gradvis avveckling av den fossila energiförbrukningen. För att uppmuntra den här utvecklingen har Vänsterpartiet i flera budgetar bland annat drivit, och kommer att driva, kravet på mer pengar till klimatinvesteringsprogrammen, de så kallade Klimppengarna.

Miljöskatter, handel med utsläppsrätter, skatteväxling och gröna certifikat är nödvändiga verktyg för att nå klimatmålen. Vi vill att de offentliga företagen går i spetsen för energiomställningen.

Vägtrafikens utsläpp ökar varje år. Vänsterpartiet har som mål att den fossila bränsleförbrukningen ska minska med 80 % fram till 2020. Vi har varit med om att driva igenom att alla bensinstationer som säljer över en viss mängd bränsle även måste sälja förnybara bränslen. Vi vill öka inblandningen av etanol i bensin, och det ska gå att ställa om bensindrivna motorer till förnybart bränsle. Vi väntar på en lagrådsremiss på området och ser fram emot en proposition om konvertering.

En större andel av transporterna måste flyttas från vägtrafik till mer hållbara transportsätt.

Två av tre naturkatastrofer beror på klimatförändringar. Hotet om klimatförändringar är en av de svåraste samhällsfrågor som människan har ställts inför. Alla länder påverkas, och alla bidrar till problemet, men vi kommer att drabbas på olika sätt.

De delar av världen som redan i dag har brist på vatten är mest utsatta för en klimatförändring och förväntas drabbas värst. Det är också dessa regioner som är fattigast på jorden och som har svårast att göra förebyggande insatser. Därför är det viktigt att vi under de närmaste 50 åren snabbt minskar vår användning av fossila bränslen. Ju tidigare utsläppen minskar, desto mindre klimatförändringar.

Vi vet att mänskliga utsläpp av växthusgaser påverkar klimatet. Den ökning av temperaturen på jorden som har skett under 1900-talet kan endast förklaras med de ökade utsläppen av koldioxid. Dessa utsläpp kommer från vår användning av kol, olja och fossilgas och står för den största delen av utsläppen av växthusgaser.

För oss i Vänsterpartiet är främjandet av förnybar energi och energi-effektivisering viktiga element i en sammanhållen klimatpolitik. På lång sikt är vår vision att basera energitillförseln på förnybara energikällor, alltså inte på fossila bränslen som olja och fossilgas och inte heller på uran.

I takt med att samhället inriktas på att underlätta och främja etablering och utbyggnad av förnybar energi som vindkraft och biobränslebase-rad produktion anser vi att intresset för tillförsel av fossila bränslen

minskar. Därför finns det varken energipolitiska skäl eller klimatpolitiskt utrymme för en storskalig utbyggnad av fossilgasnätet i landet.

Fru talman! Jag skulle även vilja passa på att tacka miljöministern och hennes stab för det goda samarbete vi har haft på miljöområdet i samband de olika propositionerna under de här åren. Det har varit roligt och konstruktivt att jobba ihop med er även om vi ett antal gånger har haft olika utgångspunkter och ståndpunkter. Vi har kommit fram till resultat de flesta gångerna. Tack för det goda samarbetet!

Slutligen, fru talman, yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 25 LARS LINDBLAD (m) replik:

Fru talman! Jag tackar också Kjell-Erik Karlsson för hans arbete i miljö- och jordbruksutskottet under den här mandatperioden. Kjell-Erik ska ju sluta i riksdagen. Även om vi många gånger har olika uppfattningar har jag uppskattat hans arbete. Jag tycker inte heller att Kjell-Erik Karlsson tillhör de mest rabiata personerna i sitt parti. Jag uppfattar honom som en väldigt resonabel person. Därför skulle jag vilja resonera med honom i en fråga som vi uppenbarligen har en viss åsiktsskillnad om i det här betänkandet.

Jag ska berätta en kort historia från mitt eget liv. Jag och min fru har funderat på att byta ut ett fönsterparti i vårt hus. Då har vi gått till bygghandeln. Där diskuterade vi lite grann, och givetvis föreslog bygghandeln att vi borde satsa på ett bättre u-värde så att vi skulle få det mer energisnålt, vilket vi tyckte var en bra idé. Det var bland annat det vi ville åstadkomma. Då fanns det tillgång till ett energi-ROT-avdrag som gör att man kan få tillbaka en del på skatten om man gör det där, om man köper fönster för över 10 000 kr, om jag minns rätt.

Samtidigt sade den där killen i bygghandeln: Men du, tänk på att du inte ska anmäla det där i din husdeklaration nästa gång. Då får du höjt taxeringsvärde på ditt hus. Du får högre fastighetsskatt om du gör det. Han visste ju inte att jag var riksdagsledamot. Han tipsade mig om det: Begär inte det där ROT-avdraget. Du kanske tjänar 1 500 spänn men å andra sidan får du betala betydligt mer än så i åtskilliga år i fastighetsskatt. Jag tänker väl i och för sig redovisa vad jag har i huset.

Den politiska frågan i detta till Kjell-Erik Karlsson är: Vore det inte rimligt om man inte blev bestraffad i fastighetsskattesystemet när man gör den här typen av miljöåtgärder, även till exempel när man byter ut sin oljepanna eller vidtar andra sådana åtgärder?

Anf. 26 KJELL-ERIK KARLSSON (v) replik:

Fru talman! Lars Lindblad, jag ser det inte som en bestraffning. Den del som det förändrar på taxeringsvärdet är en del som gör att du får betala mer. Men om man ska gå in på de olika delarna finns det många olika områden där man skulle kunna göra det här. Detta är inte en stor fråga för oss. Jag tycker att systemet är bra som det är. Jag har inte tänkt gå dig till mötes på den vägen. Det är mitt svar.

Anf. 27 LARS LINDBLAD (m) replik:

Fru talman! Det är ganska intressant. Det tror jag också är ett intressant besked till väljarna. Jag vet att Miljöpartiet har vissa sympatier med den här idén om att man inte borde ha den kopplingen i fastighetsskatten

att man får ett höjt taxeringsvärde när man vidtar miljöåtgärder. Jag har noterat att regeringsföreträdaren talade lite grann om att det här utreds och det här ska vi nog se över medan Kjell-Erik Karlsson, som ju är en tredjedel i de här förhandlingarna, inte tycker att det ska förändras. Det är ju ett väldigt tydligt besked till väljarna inför valet.

Det kan också konstateras att det här inte är småpengar. Det här motsvarar ungefär 180 miljoner kronor tillbaka till fastighetsägarna. Jag tycker att det är moraliskt helt förkastligt att vi som på olika sätt, både genom ROT-avdraget och på andra sätt, uppmanar våra medmänniskor att göra goda investeringar för miljön, och säger att det ska löna sig att göra investeringar för miljön i det lilla, samtidigt har ett system som bestraffar dessa åtgärder. Det är helt orimligt att man har ett ROT-avdrag där man kan få tillbaka några tusenlappar på skatten när man vidtar åtgärder medan det kostar tusentals kronor varje år när man har bytt ut det här fönstret, den här oljepannan eller vad det kan vara. Det är ju helt orimligt.

Jag tyckte faktiskt att det var lite anmärkningsvärt att Kjell-Erik Karlsson hade den synen att det här absolut inte ska förändras.

Anf. 28 KJELL-ERIK KARLSSON (v) replik:

Fru talman! Det är ju så att ingenting kan tas för givet. Som det är nu är jag inte beredd att hoppa på den sida som vill göra förändringar. Det är fråga om, precis som du själv nämnde apropå vad som sagts innan, utredningar som ska göras. Vilka effekter och vilka åtgärder är det som ska räknas in, vilka förändringar? Det måste ju finnas en gräns någonstans, och man måste ha ett underlag att stå på när man fattar beslut om förändring. Det är inte så att jag är emot förändringar. Jag kan också känna att det är viktigt att göra förändringar inom alla områden som förbättrar situationen för miljön. Men var drar man gränsen för att gå in och ändra i andra regelsystem, till exempel när det gäller taxeringsvärden och sådant, och hur ska det förändras?

Det är alltså inte ett definitivt nej från Vänsterpartiets och min sida men utifrån det som nu finns tillgängligt kan jag inte haka på hela förslaget.

Anf. 29 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Fru talman! Riksdagsledamöter! Jag är övertygad om att Sverige genom en kraftfull klimatpolitik kan göra en insats av betydelse för vår gemensamma framtid, och jag är stolt över den klimatpolitik som vi nu debatterar här i kammaren.

Efter att ha lyssnat här i kammaren ställer jag mig dock frågande till om de borgerliga partierna verkligen är en allians på det här området. Sven Gunnar Persson sade att det finns en gemensam energi- och klimatpolitik. Men var finns den gemensamma klimatpolitiken i dag i kammaren? Några av er vill vara på vår sida och sätter upp ambitiösa klimatmål. Det är många fina ord men var finns den gemensamma verkstaden, de gemensamma åtgärderna? Hur ska ni klara en klimatomställning utan samstämda verktyg?

Den allra viktigaste frågan till er som vill driva en ambitiös klimatpolitik är: Hur ska ni kunna samarbeta med ett parti som blundar för miljöfrågorna och klimatproblemen och inte är berett att vidta de kraftfulla

åtgärder som behövs? Jag menar naturligtvis Moderaterna, som märker ut sig här i kammaren i dag. Centern och Moderaterna går faktiskt rakt på kollisionskurs i dag när Centern säger att man vill att Sverige ska ha ett ledarskap när det gäller klimatpolitiken medan Moderaterna tydligt genom Lars Lindblad säger att en politik där Sverige utövar ledarskap och går före är rakt motsatt och principiellt felaktigt. En sådan politik vill man inte bedriva.

Varför kan jag med stolthet tala om den svenska klimatpolitiken? Jo, därför att vi sätter upp väldigt ambitiösa klimatmål, ambitiösare än vårt åtagande i Kyotoprotokollet. Vi har också satt upp målet att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen till 2020. Och vi klarar målen. Det är det viktiga. Vi klarar målen och driver samtidigt på vår ekonomiska utveckling. Vi har minskat utsläppen med över 3 % samtidigt som bnp har stigit med över 30 % jämfört med 1990. Det är detta som är det viktiga; att vi har framgång i den konkreta politiken, att vi når resultat med vår politik.

Låt mig ge några exempel. Miljöteknikexporten växer. Sverige är ett av världens främsta länder inom miljöteknik. Svenska exporterande miljöteknikföretag utgör en betydande del av svenskt näringsliv med en sammanlagd omsättning på 40 miljarder kronor. Vi har över huvud taget ett näringsliv som ligger långt framme när det gäller miljöanpassning, energieffektivitet och koldioxideffektivitet. Lars Lindblad påpekade hur viktigt det är att vi ligger långt framme med en CO₂-effektiv industri, en tätposition som vi vill behålla. Ja, och det är ju en tätposition som vi har fått just därför att vi har intagit ett ledarskap där vi har valt att gå före.

Och vi går före på många områden. Som Åsa Domeij nämnde har miljöbilarna fått ett genombrott under den här mandatperioden. Var femte såld bil är i dag en miljöbil. Klimatpolitiken och den sammanhållna klimat- och energipolitiken är en framgång, en framgång som utländska journalister står på kö för att illustrera. Reportageteamen från USA, Tyskland, Frankrike och Österrike och många fler länder flyger hit för att ta med sig goda exempel på hur klimatarbetet kan bedrivas. I går skrev jag under ett avtal med Kaliforniens delstatsregering om samarbete för att gemensamt utveckla biogas som alternativt fordonsbränsle. Avtalet är ett resultat av det besök som jag gjorde i Kalifornien i oktober förra året tillsammans med en svensk näringslivsdelegation. Biogasmarknaden i Sverige är inte stor, men Kalifornien med sina 36 miljoner invånare och 26 miljoner bilar är en marknad för oss att räkna med.

Allt detta är exempel på framgångar som det största oppositionspartiet, Moderaterna, inte tycks kännas vid.

Klimatpolitiken har en dubbel uppgift. Fokus måste ligga på att begränsa utsläppen – själva orsaken till problemen. Vi måste, som en av mina kolleger uttryckte det, vrida av kranen innan badkaret svämmat över. Men därutöver krävs en strategisk och långsiktig politik för anpassning till de pågående oundvikliga klimatförändringarna, och regeringen arbetar på båda fronterna.

Jag vill i dag särskilt peka på politiken för att minimera utsläppen. Här har vi en tydlig strategi som kan sammanfattas i tre punkter: Ett starkt engagemang i det europeiska och globala klimatsamarbetet, tydliga och ambitiösa mål på hemmaplan och effektiva styrmedel utformade för att skapa långsiktiga, stabila spelregler och ett fruktbart samarbete mellan stat, kommuner och näringsliv.

Världen står inför enorma utmaningar och enorma målkonflikter. Vi ska minska fattigdomen i världen. Människors levnadsvillkor måste förbättras. Den snabba industrialiseringen i till exempel Kina och Indien innebär stora möjligheter till framsteg för länder och enskilda, men samtidigt ökar koldioxidutsläppen, oljeberoendet och utsläppen med samma takt. Vi vet alla att den här trenden måste brytas, och det måste ske på ett sätt som alla länder i världen, fattiga som rika, uppfattar som rättvist.

Sverige kan här spela en viktig roll, dels genom att gå före i omställningen till en ekonomi oberoende av fossila bränslen, dels genom att samarbeta kring tekniköverföring, bygga upp kunskap och ta språnget bort från miljöförstöring och mot en hållbar utveckling.

Men internationellt samarbete handlar också om solidaritet. Klimatförändringar drabbar de människor i världen värst som redan i dag är fattigast och mest sårbara.

EU är och förblir den drivande kraften i det internationella klimatarbetet. En avgörande fråga för Sverige är nu att ta ansvar för att EU behåller ledartröjan på. Vi har ett ansvar att driva den processen framåt. Samtidigt har vi ett utrymme att också agera som enskilt land. Ett litet land som Sverige kan också göra viktiga insatser för det internationella klimatsamarbetet. Jag kan ta ett exempel. I morgon åker jag till Kapstaden för att delta i ett informellt ministermöte om framtidens globala klimatregim. Mötet organiseras av Sverige i samarbete med värdlandet Sydafrika, Kanada och Danmark. Vår bästa tillgång i de här sammanhangen är Sveriges höga trovärdighet, en trovärdighet som bygger på att vi är ett land med en progressiv klimatpolitik och att vi har höga ambitioner när det gäller också bistånd och hållbar utveckling.

Den andra punkten i regeringens klimatstrategi handlar om att sätta ambitiösa mål för klimatarbetet. Det är viktigt att det finns mål på både kort och lång sikt. Inte minst industrin behöver tydliga spelregler. Det här är vi alla eniga om. Alla måste veta något om hur framtiden ser ut och om hur vägen framåt ser ut.

Vi har ett ambitiöst nationellt klimatmål. Riksdagen har beslutat att vi ska minska koldioxidutsläppen med 4 % från 1990 till 2010. Tillsammans med det här kortsiktiga målet lägger regeringen nu fram ett mål på medellång sikt. År 2020 bör utsläppen i Sverige vara 25 % lägre än utsläppen 1990. På lång sikt har vi också enats om ett temperaturmål om en maximal global genomsnittlig uppvärmning med 2 grader Celsius över förindustriell nivå. Detta har vi redan diskuterat här i kammaren i dag.

Den tredje grundbulten i vår klimatstrategi är effektiva styrmedel. Vi har genomfört en omfattande grön skatteväxling av unikt slag, en skatteväxling där skatt på arbete systematiskt ersätts med skatt på miljöutsläpp. Vi har utvecklat nya marknadsinstrument som gröna certifikat för förnybar elproduktion. Tillsammans med övriga länder i EU har vi också etablerat det första gränsöverskridande systemet för handel med utsläppsrätter. Vi har därmed etablerat ett ramverk som har en potential att kraftigt påverka den handlande sektorns utsläpp av växthusgaser.

Ett annat mycket viktigt verktyg har varit våra investeringsstöd, de lokala investeringsprogrammen och klimatinvesteringsprogrammen, som är samarbetsprojekt mellan stat, kommuner och lokalt näringsliv. Det har visat sig att de här investeringsstöden är ett av våra vassaste klimatpolitiska verktyg. De första drygt 100 avslutade investeringsprogrammen har

16 juni

Nationell klimatpolitik i global samverkan

Nu ska vi fortsätta det här framgångsrika arbetet. Under våren har vi fattat en rad beslut som är viktiga för klimatomställningen. Vi förstärker klimatinvesteringsprogrammet med ytterligare 75 miljoner kronor per år för åren 2007–2008. Tillsammans med satsningen i budgetpropositioner i höstas uppgår nu det statliga stödet i klimatinvesteringsprogrammet till 395 miljoner kronor per år. Vi har ökat anslaget till information om och utvärdering av klimatpolitiska beslut och åtgärder med 10 miljoner till 36 miljoner kronor. I årets vårproposition gör vi även en satsning på att ytterligare främja försäljningen av flera olika förnybara fordonsbränslen. 50 miljoner avsätts för 2006 och 100 miljoner för år 2007 i en särskild satsning på biogas och andra förnybara bränslen. Regeringen satsar samtidigt kraftfullt på energiforskning. Resurserna för 2008 beräknas till 836 miljoner. Vi stöder energieffektiviseringar och förnybar energi. I vårbudgeten förstärker vi bland annat också stödet för energieffektiviseringsstödet för installation av solvärme, utökade ramar för konvertering från oljeuppvärmning i bostadshus, stöd till förbättrade planeringsföretsättningar för vindkraft och stöd för energieffektiva fönster och biobränsleeldade uppvärmningssystem i småhus. Vi har också, som ni vet, tillsatt en kommission för att bryta beroendet av fossila bränslen, och inom kort kommer den att redovisa förslag på ytterligare åtgärder.

Sammanfattningsvis gör regeringen en mycket kraftfull satsning på energiomställning för att klara klimatutmaningen, och det är en politik som vi är stolta över.

Men vi möter en högerallians som saknar ett gemensamt och ambitiöst program för klimatproblemen. Moderaterna, till exempel, vill sänka bensin- och dieselskatten. Man vill slopa miljöbonusen för vindkraftsel och stoppa miljöinvesteringar i offentliga lokaler. Moderaterna säger också nej till alla hushåll som vill ha stöd för att byta ut den gamla smutsiga oljepannan eller den direktverkande elen.

Folkpartiet vill avskaffa stödet för introduktion av vindkraft och ta bort bidraget till energieffektiviseringar i offentliga lokaler likaså. Man vill också ta bort bidrag till konvertering från direktverkande el.

Kristdemokraterna vill halvera momsen på alla drivmedel.

Jag är särskilt bekymrad över synen på klimatinvesteringsprogrammen. De har varit så viktiga. Låt mig ge ett exempel på vad vi kan förlora om stödet till klimatomställning skulle upphöra.

I Linköping kör mer än 600 fordon på biogas – samtliga innerstadsbussar och 70 % av alla taxibilar och sopbilar. Trenden är stadigt ökande. Så ser det ut tack vare investeringsstöd från staten, engagerade insatser från en progressiv kommun och ett bra samarbete med näringslivet.

Men det här vill inte till exempel Moderaterna satsa på. I stället vill man skjuta allt detta till en fråga om en utredning som skjuter alla dessa frågor på framtiden.

Låt mig avslutningsvis säga att den klimatpolitik vi för i grunden är ett uttryck för politiska värderingar. Det handlar om solidaritet och att värna en långsiktigt hållbar och rättvis global utveckling och det handlar om synen på ekonomisk utveckling och att bygga framsteg på omsorg om människor och miljö, och vår politik är framgångsrik. Socialdemo-

kraterna står för en offensiv och ambitiös miljöpolitik samtidigt som vi stimulerar ny teknik och nya jobb. Den politiken ska vi fortsätta.

Låt mig avslutningsvis också, eftersom vi går mot mandatperiodens slut, tacka för ett fint samarbete med alla ledamöter i miljö- och jordbruksutskottet och särskilt för ett fint samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet kring miljöpolitiken. Tack, herr talman!

Anf. 30 LARS LINDBLAD (m) replik:

Herr talman! I mitt anförande och även i tidigare repliker har jag sagt att det ibland skiljer i medel. Vi har ibland andra medel än regeringen, men i målen finns ganska stora överensstämmelser. Om hela klimatpolitiken skulle stå och falla med klimatinvesteringsprogrammen skulle vi ligga rätt risigt till. Jag tror emellertid att de endast påverkar mycket lite på marginalen. Vi har i tidigare omgångar fått mycket kritik för de lokala investeringsprogrammen, och jag tror att samma kritik kan appliceras på klimatinvesteringsprogrammen.

Jag kan konstatera att Lena Sommestad och jag i fråga om detta betänkande faktiskt står för exakt samma klimatmålsformulering. Jag kan också konstatera att det tagit två år att få fram en proposition som bara innehåller en förnyelse av målet på minus 4 % – två år för den kanske mest innehållslösa proposition jag skådat! Jag förstår att Miljöpartiet inte ville vara med på den.

Vidare kan jag konstatera att Moderaterna kanske ibland inte varit så jättetydliga i den här frågan. Jag noterar dock att min partiledare Fredrik Reinfeldt använde ledarskap i partiledardebatten i går och talade om klimatfrågan som en utmaning. Det tycker jag är mycket intressant.

Miljöministern säger att regeringen vill genomföra en ambitiös klimatpolitik samtidigt som kärnkraften ska avvecklas. Men efter 35 år av nedläggningsdiskussioner har vi beslut från den nuvarande regeringen om en uppgradering av befintliga reaktorer, vilket betyder att vi har mer kärnkraft än någonsin i det svenska energisystemet. Energimyndigheten och Naturvårdsverket har inför kontrollstationer och gjort bedömningen att om vi lägger ned kärnkraften kommer vi i Sverige att ha skenande koldioxidutsläpp till 2010, 2020 och framåt. Den behövs alltså framöver.

Är det inte dags att erkänna att vi behöver kärnkraften för att klara en ambitiös klimatpolitik? Och finns det inte ett mått av dubbelmoral i regeringens klimatpolitik när man i praktiken agerar på det sätt man gör?

Anf. 31 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Lars Lindblad säger att vi är eniga om målen men oeniga om medlen. Ja, men det är medlen som är viktiga om vi ska nå resultat. Jag tycker inte att det är särskilt trovärdigt att säga att man bedriver en ambitiös klimatpolitik när man nästan inte har några förslag på åtgärder, när man säger nej till i stort sett allt som regeringen föreslår vad gäller subventioner, stöd, skatter och andra styrmedel, det som verkligen behövs för att kunna se till att någonting händer på det här området.

Klimatinvesteringsprogrammen borde tilltala Moderaterna. De har nämligen visat sig vara väldigt kostnadseffektiva. När vi lägger pengar på något är det viktigt att vi också får resultat. Det får vi av klimatinvesteringsprogrammen. Det visar de utvärderingar som nu har gjorts.

När det gäller kärnkraften har vi lagt ned Barsebäck. Det visar tydligt vilken väg vi går. Vi har omprövat vår syn på kärnkraften efter 1980 års folkomröstning. Vi hade målsättningen att lägga ned den till 2010. Vi kan dock konstatera att det inte varit möjligt, dels för att vi inte fått fram tillräckligt mycket förnybar energi, dels på grund av klimatproblemet.

Nu går vi vidare. Det avgörande för hur lång tid utfasningen av kärnkraften tar är självklart hur hårt vi satsar på de förnybara energislagen. Nu satsar vi mycket kraftfullt både på de förnybara energislagen och på energieffektivisering. Jag är övertygad om att ifall Moderaterna fick regera skulle vi få skenande utsläpp om vi stängde kärnkraftverken. Men när vi stänger kärnkraftverken får vi inte det eftersom vi kommer att se till att det finns förnybar energi som ersätter kärnkraftselen.

Anf. 32 LARS LINDBLAD (m) replik:

Herr talman! Nog är det väl dubbelmoral att stå och säga att man lagt ned två reaktorer i Barsebäck, vilket man är jättestolt över och ska fortsätta med samtidigt som Lena Sommestad är kollektivt ansvarig för en rejäl uppgradering av de reaktorer som finns. Det innebär att vi efter nedläggningen av Barsebäcks två reaktorer kommer att få mer kärnkraft framöver i det svenska energisystemet. Alliansen har dragit slutsatser av detta. Vi kan inte göra allt på en gång. Vår energiuppbyggnad innebär att vi stoppar avvecklingen av kärnkraften och parallellt satsar på andra energislag.

En annan sak som också skulle kunna ses som en form av dubbelmoral är när regeringen och Lena Sommestad i Sverige jagar koldioxidutsläpp på marginalen samtidigt som de tillåter statligt ägda Vattenfall att bryta och elda kol i östra Europa. Svenska skattebetalares företag, med ägardirektiv från regeringen, bidrar alltså till ökade fossila utsläpp globalt. Vad tycker Lena Sommestad om det? Är det rimligt och trovärdigt att låta Vattenfall hålla på med det? Och tycker miljöministern att styrningen av Vattenfall fungerar och rymmer väl med våra ambitioner inom klimatpolitiken?

Anf. 33 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! När det gäller uppgraderingen av kärnkraftverken tycker jag att det är viktigt att hålla isär begreppen. När vi arbetar med nedläggning och fattar de politiska besluten gör vi det enligt lagen om kärnkraftens avveckling. När vi gör bedömningar av tillstånd ska vi följa vår lagstiftning.

Företag lämnar in ansökan om att få öka effekten. Då ska vi följa den lagstiftning vi har. Vi har kärntekniklagen och vi har en miljölagstiftning som vi följer. Om det ligger inom ramen för vad som är säkert och möjligt så får företaget tillstånd. Beslutet att lägga ned fattar vi i särskild ordning. Det ska vi inte göra i tillståndsbeslutsärendena. Så länge vi har kärnkraft är det mycket viktigt att kärnkraftverken, precis som all annan verksamhet, drivs så säkert och så effektivt som möjligt.

Beträffande Vattenfall och Tyskland är grunden densamma. Tyskland är ansvarigt för sin egen energipolitik. Jag tycker att det är utmärkt att riksdagen varit tydlig med att säga att vi ska fortsätta på den linje som vi drivit, nämligen att se till att inte subventionera fossilkraft på det sätt som skett i Tyskland, där just kolet subventionerats. Det är vi alldeles eniga

om, och det är en linje som vi gärna fortsätter att driva med stöd av den svenska riksdagen.

När det gäller enskilda företags agerande ska vi inte styra exakt vad de gör. Vattenfall har valt att även köpa kolkraftverk. De gör en utomordentlig insats i fråga om forskning och utveckling på området, i ett land där detta är politiken, och som regering går vi inte in och styr energipolitiken i Tyskland.

Det viktiga är att Vattenfall tar det ansvar som de fått av riksdagen när det gäller övergången till bättre energislag i Sverige. Vattenfall har nu på ett tydligt sätt markerat sin vilja att investera i Sverige, bland annat i vindkraftsl. Det är utomordentligt bra. Den styrningen behövs, och den ska utvecklas.

Anf. 34 LENNART FREMLING (fp) replik:

Herr talman! Regeringspartiet har stora utredningsresurser. Regeringspartiet ger uppdrag åt olika statliga myndigheter om vad de ska utreda. Att då kräva att oppositionen ska utreda och ha färdiga konsekvensbeskrivningar av alla förslag tycker jag är lite förmåtet.

Jag har i min hand en alldeles färsk rapport från en av dessa myndigheter, Miljömålsrådet. Miljömålsrådet har nyligen kommit med en utvärdering där de försöker följa upp frågan om utsläppen. I rapporten sägs att Energimyndighetens och Naturvårdsverkets senaste prognos visar att utsläppen år 2010 hamnar ca 2 % under 1990 års utsläppsnivå och att det kommer att bli mycket svårt att utan ytterligare åtgärder nå klimatmålet inom tidsramen.

Här får vi höra att miljöministern är nöjd och glad över att man håller på att fullfölja ett ambitiöst miljösmål på minus 4 %. Men om vi ser naturvetenskapligt och långsiktigt på detta inser vi alla att det bara är ett litet steg i förhållande till vad naturen kräver. Jag tycker därför inte att vi ska kalla målet om minus 4 % som särskilt ambitiöst. Dessutom verkar det som om det behövs ytterligare åtgärder för att nå målet.

Jag vill upprepa frågan från mitt tidigare anförande: Vad har regeringen för strategi för införande av styrmedel för att kunna nå de nödvändiga begränsningarna inom transportsektor och övrig sektor? Jag undrar också vilken strategi regeringen har för att ändra EU:s handelsdirektiv så att den ineffektiva gratisutdelningen av utsläppsrätter ersätts med auktion.

Anf. 35 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Låt mig först konstatera att Sverige är det enda land i världen som dels har satt upp ett mål som är mer ambitiöst än Kyotoåtagandet, dels har slagit fast att man ska uppnå det utan stöd av vare sig kolsänkor eller flexibla mekanismer. Jag konstaterar också att Folkpartiet har stött detta. Det är bra att vi håller fast vid målet, och jag är glad över att Folkpartiet stöder det.

Det är ambitiöst, men mer måste göras. Därför har vi satt ett mål om en minskning med 25 % till 2020. Vi vet att vi måste öka takten, och vi genomför också åtgärder som har förutsättningar att ge vad vi kan kalla en ketchupeffekt när de väl slår igenom. Det gäller inte minst i transportsektorn.

För att nå målet 2010 är det självklart att vi behöver vidta mer åtgärder. Det vi har klarat hittills är bra, men vi vet att det behövs mer åtgärder. Därför har vi i vår lagt fram ett stort paket med en lång rad åtgärder som gäller både energisektorn och bostadssektorn, och vi kommer att fortsätta arbeta på det sättet för att klara målet.

Transportsektorn är det område där vi har haft det allra svårast. Vi vidhåller vårt ambitiösa mål att vi ska klara att stabilisera utsläppen trots att utvecklingen har gått åt fel håll. Det gäller inte minst godstransporterna.

Vi har arbetat intensivt med att stärka styrmedlen på transportområdet både här hemma i Sverige och i EU. Som jag sade har vi nu fått svar på den här satsningen i och med att försäljningen av miljöbilar nu verkligen får framgång. Det är tack vare att vi har åtgärdat förmånsvärdena, så att det är lönsamt att köpa en miljöbil som tjänstebil. Vi har satsat på en pumplag så att människor nu vet att de kan tanka. Vi har satsat på en trängselskatt, som de borgerliga partierna inte alls ville veta av. Det är några exempel på vad vi har gjort. Vi har också sett över skattesystemet. Jag återkommer med övriga svar i nästa replikskifte.

Anf. 36 LENNART FREMLING (fp) replik:

Herr talman! Miljöministern säger i sitt huvudanförande att det är effektivt att staten ger en massa bidrag. Där har vi en annan uppfattning. Det kostar ändå ganska mycket resurser att ta in skatt. Skatter som vi belastar samhället med snedvrider också konkurrens på olika sätt, och det kostar dessutom att dela ut bidrag och hantera ansökningar. Det är mycket bättre om vi direkt kan skapa incitament och låta de enskilda bestämma vilka energieffektiviseringar man vill göra. Då är det viktigt att vi lägger de rätta miljöskatterna.

Skatten ska drabba just där det sker någon form av miljöskada. Skatten ska inte drabba något annat i kedjan, som det till exempel var i den fåniga konstruktion man hade när det gäller flygskatten. Miljöeffekten är ju inte beroende av antalet biljetter man säljer, utan flygskatten ska stå i relation till miljöskadan. På motsvarande sätt är det med den skatteväxling som innebär att man lägger skatt på elförbrukning. Egentligen borde vi lägga skatt på produktion av el på ett sätt som ger miljöskada.

När miljöskattesystemet och utsläppsrätterna är rätt utformade blir det mycket effektivare än om samhället ska ta in skatter och sedan dela ut bidrag – och ha en massa bidrag till allt möjligt. Det kan dessutom få effekten att folk inte gärna vill vidta åtgärder om de inte får bidrag. Då väntar man och vidtar inte den åtgärd som vore samhällsekonomiskt effektiv, för man hoppas att det kanske ska komma något bidrag från regeringen nästa år. Det är bättre att man får rätt incitament att vidta åtgärden.

Anf. 37 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Låt mig kort säga att när det gäller EU-arbetet och utsläppsrätterna har Sverige aktivt drivit på för auktionering av utsläppsrätter. Vi fortsätter att aktivt stödja en sådan linje och väntar på förslag från kommissionen, som är den som lägger förslag på det här området.

När det gäller vad som är effektivt och hur vi ska stödja en omställning av Sverige kan jag berätta att Sverige är ett av de ledande länderna i världen när det gäller ekonomiska styrinstrument och marknadsinstrument. När svensk miljöpolitik för några år sedan utvärderades av OECD var detta ett av de områden där vi fick allra mest beröm. Vi har många innovativa och bra ekonomiska styrmedel. Jag har ingen annan uppfattning än Lennart Fremling här utan håller helt med honom.

Självklart kan dessa ekonomiska styrmedel också utvecklas. Det gäller också till exempel flygskatten. Den kan utvecklas, och den skulle se annorlunda ut om vi till exempel kunde jobba annorlunda i EU när det gäller utsläppsrätter. Jag vet att vi är många som är intresserade av det, även om det är en ansats som också kan rymma vissa bekymmer.

Investeringsstöd av det slag som vi har gett till kommunerna kan vara effektiva, och de kan stötta andra typer av initiativ än skatteincitament kan göra. Det är bara att läsa de utredningar som finns och som visar att detta har varit mycket effektivt. Det stöttar kommunerna och skapar en kompetens, och det främjar ett samarbete mellan många olika aktörer, något som skatteincitamentet mycket sällan gör. De kompletterar varandra.

Till slut kan jag konstatera att Lennart Fremling är orolig för att människor sitter och väntar på bidrag och incitament och att det kan vara skadligt. Jag konstaterar samtidigt att just Centerpartiet har lyft upp behovet av morötter. Jag tror att vi behöver morötter. Samtidigt ska vi titta på de instrument som finns. Jag tror att vi behöver både marknadsinstrument och andra typer av ekonomiska styrinstrument, till exempel skatter, men också investeringsstöd.

Anf. 38 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Herr talman! Vi är alla klart medvetna om att vi behöver göra mycket inom transportsektorn för att det ska bli en omställning till förnybara bränslen och förnybar energi. Vi kan också se, precis som miljöministern framhöll, en mycket positiv utveckling under de senaste åren vad gäller antalet miljöbilar. Det är en utveckling som jag tror att få av oss ens skulle ha vågat drömma om.

För att denna utveckling ska fortsätta krävs det tydliga och långsiktiga spelregler både för den privatperson eller företagare som står inför valet att kanske köpa en bil som går på förnybart drivmedel och framför allt för alla de entreprenörer i Sverige som är intresserade av att lägga ned pengar, energi och kraft på att utveckla nästa generations biodrivmedel. Att vi kan bibehålla de långsiktiga spelreglerna är avgörande för om vi ska kunna nå en utveckling där vi ställer om och en tillväxt i Sverige.

I debatten här i kammaren häromdagen såg det mörkt ut för de långsiktiga spelreglerna då Yvonne Ruwaida, som företräder Miljöpartiet, ett av de partier som ingår i samarbetet, började öppna för en skatt på förnybara drivmedel redan från 2010. Därför skulle det vara intressant att få höra hur miljöministern ser på en skattebefrielse av de förnybara drivmedlen. Är det något som en socialdemokratisk regering eller en vänsterkartellregering är beredd att införa under kommande mandatperiod eller runt 2010?

Anf. 39 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Vi i regeringen anser att det är viktigt med långsiktig säkerhet. Många gånger kan det vara svårt. Till exempel måste vissa av våra skattelättnader godkännas av EU. Det görs för ett antal år.

När det gäller skattebefrielsen för miljövänliga drivmedel har vi för avsikt att fortsätta ansöka om att den skattebefrielsen ska få finnas kvar. Det finns också en utredning som har aviserat ett förslag om drivmedelscertifikat. Det tycker vi från regeringens sida är ett intressant förslag, och vi vill titta vidare på det. Det skapar förutsättningar för en annan långsiktighet än skattebefrielserna gör eftersom vi ständigt behöver godkännanden från EU.

Jag skulle se positivt på att vi kunde utveckla dessa ekonomiska styrmedel tillsammans i Europa. Därför är det spännande att intresset för etanol och biogas i Europa nu växer. Vi har tidigare inte sett något sådant intresse, och därför har det varit svårt att få de andra med oss. Det är möjligt att det kan bli så under kommande år.

Anf. 40 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Herr talman! Det är bra att man vill ha långsiktiga spelregler. Jag tror också att vi som är politiskt aktiva och som är lagstiftare har en viktig roll att i vårt ledarskap peka ut att vi ska ha långsiktiga spelregler. Därför är det oroväckande med de signaler som nu kommer från ett av de partier som utgör regeringsunderlag. Därför skulle det vara intressant att få ett ännu klarare besked, så att väljarna också tydligt får veta detta.

Under den förra mandatperioden kom det i en budgetproposition in en skrivning om att det långsiktiga målet var att man var beredd att bredda skattebasen också med de alternativa bränslena. Nu försvann den i och för sig året efter, men varje sådan här signal skapar osäkerhet i just den här långsiktigheten. Vi har ett ansvar, oavsett vilket regeringsalternativ vi företräder, att vara tydliga så att folk vågar göra de här satsningarna. Det är satsningar som kommer att leda till en bättre miljö men också till en ökad tillväxt i Sverige.

Anf. 41 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Jag har svårt att förstå Claes Västertegs oro därför att vi har varit mycket tydliga när det gäller de långsiktiga spelreglerna. Jag vet däremot att det finns en oerhört stor oro bland alla aktörer som arbetar med miljöbilar över vad som kommer att hända om det skulle bli en borgerlig regering.

Centerpartiet driver på väldigt kraftfullt när det gäller förnybara drivmedel. Det tycker jag är utmärkt. Men från övriga ser vi inte alls samma engagemang. Det finns en mycket stor oro för att de långsiktiga spelregler som vi nu har lagt på plats inte kommer att finnas kvar. Vad kommer att hända med den här skattebefrielsen, både för bränslen och för fordon, om vi får en borgerlig regering? Det vet man ingenting om. Någonting som det inte ges besked om i den här gemensamma energipolitiken är, vad jag har förstått, vad som ska hända på bilsidan, så där finns det nog större skäl till oro än när det gäller regeringen och samarbetspartierna. Vi har successivt byggt upp en långsiktighet och en tydlighet som jag är väldigt stolt över.

När jag var ute i förra valrörelsen gällde en av de stora frågorna just etanolen. Det var en stor oro för att vi inte hade skattebefrielse på etanol och för hur det skulle kunna slå. Detta kunde vi lägga fast. Vi har nu kunnat lägga fast det för ett antal år. Vi har gett tydliga signaler om att vi ska fortsätta arbeta på det sättet.

Vi har också arbetat väldigt kraftfullt på ett annat område som är viktigt, och det gäller låginblandning av etanol. Där behöver vi också ett stöd från EU för att långsiktigt kunna säkerställa detta.

Den här politiken kommer vi att fortsätta med, och våra väljare kan vara säkra på att den politiken kommer att ligga fast. Sedan kan det bli diskussion om detaljer, men i grunden är ambitionen tydlig. Vi kommer att fortsätta att vara världsledande när det gäller att satsa på miljöbilar och miljöbränsle.

Anf. 42 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik:

Herr talman! Den där svängen som miljöministern ägnade sig åt när det gällde oron för vad som skulle hända när alliansen tar över, i fråga om de miljövänliga drivmedlen, var kvalificerat struntprat. Läs överenskommelsen! Där ges det besked om att människor kommer att ges incitament att köpa förnybara bränslen.

Miljöministern ville att allianspartierna skulle gå in i en gemensam verkstad för att göra ett jobb i klimatfrågan. Det säger hon när vi behandlar en proposition som innehåller ett konkret förslag om att vi ska stå fast vid det mål som tidigare har satts. Om vi bläddrar lite snabbt i propositionen ser vi att väldigt mycket ska göras inför kontrollstationen 2008. Det är sektorsmål som ska tas fram. Handeln med utsläppsrätter ska utvecklas och utvärderas. Fastighetsskatten ska utredas, som vi har hört förut i dag. Det handlar om tillämpningen av de flexibla mekanismerna. Utsläppsrätterna var jag inne på. En övergripande heltäckande utvärdering av styrmedlen ska ske. Det långsiktiga målet ska tas fram. Man ska göra en skanning av vad samhällets olika aktörer kan bidra med. Man ska ta fram en sammanhållen klimat- och energipolitik.

Välkommen in i verkstaden, miljöministern! Och jag skulle önska att det var en gemensam verkstad. Är miljöministern beredd att medverka till att arrangera en sådan här verkstad genom en bred parlamentarisk klimat- och energiutredning – eller kommission eller vad man nu kallar det – inför kontrollstationen, så att de 95 % av svenska folket som faktiskt vill medverka i det här arbetet och som har olika politiska färg och uppfattning kan bli tillgodosedda och få sina synpunkter framförda?

Anf. 43 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Sven Erik Persson är upprörd, men då kan ju Sven Erik Persson redogöra för vilka åtgärder som man är enig om när det gäller att främja förnybara bilar och förnybara fordonsbränslen. Kommer ni till exempel att se till att pumplagen består? Kommer ni att se till att vi har en fortsatt skattebefrielse? Kommer förmånsvärdena att bli kvar och så vidare?

När det gäller klimatpropositionen är det viktigt att ha klart för sig att vi arbetar sektorsintegrerat. Kristdemokraterna har, om jag påminner mig rätt, i en av sina inlagor här påpekat vikten av att vi inom EU arbetar med klimatpolitik på alla områden, i alla sektorer. Det håller jag med om. Det

gör regeringen också. Och det innebär att huvuddelen av våra förslag och åtgärder i klimatpolitiken självklart tas inom de sektorer som är aktuella. De tas i sjöfartspolitik. De tas i transportpolitiken. Det tas i bostadspolitik, och de tas i energipolitiken. Så måste det vara.

Om Sven Erik Persson tittar på vad vi tillsammans med våra samarbetspartier har gjort under den här mandatperioden ser han att det handlar om ett stort antal förslag och åtgärder, och det är det som förklarar att vi når framgång och resultat i vår klimatpolitik.

En klimatproposition ska ange de övergripande riktlinjerna för klimatpolitiken. Målet är en sådan, men sedan måste politiken genomföras i sektorerna. Det vore intressant att höra om Sven Erik Persson har någon annan uppfattning, om Sven Erik Persson tycker att vi ska ta transportpolitiska beslut och allting annat i en klimatproposition.

Det här blir väldigt mycket formfrågor. Jag tycker nästan att det är lite genant. Vi får höra att vi inte går tillräckligt fort fram och så vidare. Det är frågor om form. Innehållet vill ni inte gärna gå in på.

När det gäller en bred parlamentarisk utredning är jag inte främmande för att det i något läge kan vara aktuellt med ytterligare en utredning här. Men vi måste också fråga oss, när vi har så mycket att göra, har en stor enighet och har en klar strategi från regeringens sida, vad vi ska lägga våra resurser på. Jag vill nu framför allt lägga resurserna på att få åtgärder på plats, på att få ett bra underlag för den politik som vi lägger fram här. I grunden är det ju ändå så att vi har en regering som håller i arbetet. Och så bör det vara.

Anf. 44 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag framförde i all ödmjukhet några små uppfattningar när det gällde alla de frågor som det i propositionen anges att man ska arbeta med inför kontrollstationen 2008. Det är av värde att så många som möjligt är involverade i det arbetet och att det finns en bred parlamentarisk förankring när det gäller detta. Som svar får jag: Vi har så mycket att göra. Det är tveksamt om det finns några andra partier eller parlamentariker som har något att bidra med, om det är meningsfullt att sitta ned och resonera och komma fram till gemensamma tag.

När vi har målen gemensamt borde vi också arbeta med alla de här frågorna, som gör att arbetet går framåt, gemensamt. Och när vi har ett sådant stort uppdrag inför kontrollstationen 2008 borde man också hitta former, politiska former, för en så bred förankring som möjligt i det här arbetet.

Sedan är det ju miljöministerns ansvar att ta reda på vad vi har kommit överens om och inte slänga ur sig sådana där saker och sedan be mig redovisa det. Först bör man ta reda på vad vi har kommit överens om under kapitlet om en miljövänlig transportsektor. Sedan kan man möjligtvis kritisera och säga att det är otillräckligt eller fel eller någonting sådant.

Jag tycker inte att vi i onödan ska polemisera i klimatfrågan på det sätt som miljöministern nu gör. Låt oss i en gemensam ansats inför kontrollstationen hitta de gemensamma styrmedlen, den gemensamma energi- och klimatpolitiken, som gör att frågan förs aktivt framåt för klimatets bästa!

(Applåder)

Anf. 45 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Låt mig först säga att jag uppfattade att Sven Erik Persson gärna ville polemisera och gå till ganska hårt angrepp när det gäller vår inriktning här. Och det är naturligt för mig att försvara vår syn.

När vi går framåt kan det, som jag sade i all ödmjukhet, finnas utrymme och vara bra med ytterligare en parlamentarisk utredning. Men vi måste också göra en avvägning. Var ska vi lägga våra resurser nu? Är det just nu som vi ska ha en genomgripande översyn av vår klimatpolitik? Det är nämligen framför allt i ett sådant skede som jag tycker att det är viktigt att man har en bred parlamentarisk utredning som får möjlighet att påverka de breda linjerna.

Nu har vi lagt fram grunderna, och vi har många praktiska frågor som ska lösas. Jag ser att det finns en samsyn mellan ett flertal partier, men det innebär inte att alla frågor behöver förhandlas i en parlamentarisk utredning. Jag tror att det är en fråga vi kan återkomma till.

Sedan gäller det vilka gemensamma förslag som alliansen har när det gäller hur man ska värna om miljöbilarna och miljöbilssektorn. Jag tror att det hade varit intressant för dem som lyssnar här, som kanske inte har tittat i uppgörelsen, att få en chans att höra det här. Jag har inte uppfattat att det finns några skarpa förslag som kan göra företrädarna för den här sektorn och dem som är intresserade av miljöbilar riktigt lugna. Och jag konstaterar att Sven Erik Persson inte tog chansen att tala om vad det var.

Anf. 46 ÅSA DOMEIJ (mp) replik:

Herr talman och statsrådet! Jag har ett par frågor när det gäller styrmedel.

Först är det frågan om miljöskatter och utsläppshandel. De liknar varandra rätt mycket i effekt genom att de båda två är kostnadseffektiva och fungerar. Vi har alltid diskuterat att fördelen med utsläppshandel är att det är lättare för politikerna att vara modiga när man inte tydligt lägger på en skatt. Vidare blir det ett tydligt tak för utsläppen.

Nu har vi tyvärr problem med hur utsläppshandeln fungerar i praktiken. Det är till exempel för hög tilldelning, som beror på att man inte har ett uppifrånperspektiv där kommissionen tar initiativ till hur mycket varje land ska få. Sedan är det problem med att det är en diskussion om att föra in trafiken, i första hand flyget, inom samma bubbla.

Är ministern beredd att jobba för ett uppifrånperspektiv så att det är kommissionen som tar initiativ till tilldelning – en minskad tilldelning – och att jobba för att trafiken förs in i en annan bubbla?

Jag har också en fråga om lite mer administrativa styrmedel. Hur ser ni på det enormt ökade energiutbudet? Jag tänker på elsidan. Nu byggs det ut fossil kraftvärme i Malmö och Göteborg. Regeringen låter bygga ut kärnkraften genom att ge tillstånd till effekthöjning. Samtidigt planerar vi för biobränslebaserad el och mer vindkraft.

Varför öka utbudet av el så starkt?

Anf. 47 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Jag delar oron för hur tilldelningssystemet i utsläppshandeln fungerar. Det förs en intensiv diskussion på EU-nivå ministrar emellan om hur systemet fungerar. Jag är inte beredd att rakt av säga hur det skulle se ut, men jag tror att det är viktigt att vi ser över tilldelnings-

formerna. Många länder har fått alltför stor tilldelning. Det har varit svårt för kommissionen att följa upp. Jag skulle gärna vilja se några av förslagen. Vi driver på för att vi måste jobba vidare med utsläppsrättshandeln och få den att fungera bättre.

Om vi har ett mer uppifrånperspektiv blir det viktigt hur den modell ser ut som kommissionen kommer att lägga fram. Då är vi absolut beredda att titta på detta. Vi tror att det är viktigt för förtroendet. Vi har många gånger påpekat att det är viktigt att kommissionen tar sitt ansvar när det gäller detta.

Jag delar oron för att trafiken ska ligga i samma bubbla. Vi har diskuterat flyget. Vi har tydligt angett att den arbetsgrupp som ska jobba med detta måste titta på vad det kan få för konsekvenser om trafiken läggs i samma bubbla. Jag lutar nog åt att den borde ligga i en egen bubbla, men det är ingenting vi har satt ned foten för än. Men jag tror att det vore bättre att ha den i en egen bubbla.

Samtidigt är det viktigt att inte fixera sig. Det är en diskussion som nu pågår både inom EU och internationellt. Vi ska inte låsa oss vid en position som inte ger oss möjligheter att pröva olika system.

När det gäller det ökade energiutbudet är det viktigt att arbeta för energieffektivisering för att se till att vi minimerar och inte använder onödig energi. Samtidigt är det viktigt att vi i vårt land tar ett ansvar för att producera bra energi som inte bidrar till växthuseffekten, till exempel importera el från annat håll som inte är bra. Därför har vi ett ansvar att investera i ny energi i Sverige.

Anf. 48 ÅSA DOMEIJ (mp) replik:

Herr talman och statsrådet! När det gäller utvecklingen av utsläppshandeln fick jag positiva besked från ministern. Men jag undrar ändå över energi- och elmarknaden. Syftet med effektivisering är att vi ska få bort de dåliga energislagen. Om man bygger ut de dåliga energislagen genom att bygga ut den fossilbaserade elproduktionen och bygga ut kärnkraften, försvårar man inte då för både vindkraftsutbyggnaden och den biobränslebaserade elen? Läger man ihop alla utbyggnadsplaner som finns tyder det på att regeringen tror att effektiviseringen kommer att misslyckas kapitalt. Det verkar vara så att det planeras för en över huvud taget ökad elproduktion.

Nu har vi en hel rad effekthöjningar på kärnkraften som står på tur. Regeringen har redan gett ett par tillstånd. Sedan kan vi titta på detta utifrån miljöbalken. Jag läste det första yttrandet från miljödomstolen noga. Miljödomstolen ville avstyrka eftersom man ansåg att kärnkraft inte hör hemma i ett kretsloppssamhälle, och det uppfyller inte kraven på resurshushållning i miljöbalken. Ändå tillstyrkte regeringen, trots att det är så mycket ny elproduktion på gång. Den produktionen torde knappast behövas, särskilt inte om man tror på de energieffektiviseringsplaner som finns.

Anf. 49 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Det är inte regeringen som planerar investeringar utan det är företagen som gör det med utgångspunkt i förväntningar.

Vi ger tydliga signaler om hur vi vill fasa ut den fossilbaserade energiproduktionen. Det finns en bubbla i Europa. Det är inom den man nu

får arbeta. Där finns den sista tilldelningen. När det gäller utsläppsrätter har vi varit tydliga i fråga om inte minst värmeproduktionen och tilldelningen av utsläppsrätter. Den är stramare.

Frågan om tilldelning av utsläppsrätter har varit uppe tidigare i debatten i kammaren, och jag vill göra tydligt att det inte är någon utökning. Den högre nivån som nu finns beror på att fler anläggningar är inne i systemet. Det kan vi se när vi tittar på hur tilldelningen ser ut i enskilda anläggningar. Sverige har också fått gott betyg för hur vi sköter frågan.

Jag har tidigare talat om kärnkraften i svar till Lars Lindblad. Här gäller än en gång att det är enskilda företag som söker. Det är alldeles riktigt att miljödomstolen gjorde en noggrann analys och satte frågetecken kring resurshushållningen, bland annat att vatten släpps ut i havet och säkerhetsfrågorna. Vi granskar detta mycket noga. Det gäller också annan lagstiftning, nämligen kärntekniklagen. Vi gjorde en annan bedömning än miljödomstolen när det gäller till exempel resurshushållningen. Det beror till exempel på att vi vill fasa ut kärnkraften. Därför har vi accepterat att man släpper ut vatten i havet på ett sätt som vi inte skulle göra med ett energislag som vi vill ha kvar för mycket lång tid. Vi gör en bedömning för varje ansökan enligt gällande lagstiftning – i det här fallet miljöbalken och kärntekniklagen. Vi gjorde bedömningen att denna ansökan höll. Det var tillräckligt säkert. Det följer också tidigare bedömningar som vi har gjort.

Vi kommer att fortsätta att driva denna politik. Ju bättre vi lyckas med att visa att vi klarar våra energieffektiviseringsmål och våra satsningar på förnybar energi, desto mindre intressant blir det att satsa på till exempel gas- och kärnkraft.

Anf. 50 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Herr talman! Jag uppmanades av miljöministern att göra bekant vad som står i överenskommelsen. Jag tycker att det är anmärkningsvärt, miljöministern, att jag som en enkel oppositionsföreträdare ska behöva idka högläsning för en minister som har hundratals medarbetare på kansliet som skulle kunna författa några rader.

Låt mig citera från alliansens överenskommelse, kapitel 2.

I inledningen framgår det att ”vägtrafikens miljöbelastning måste minska” och att det är ”av stor vikt att utveckla bränslen som ersätter de fossila”.

Vidare står där: ”Allians för Sverige vill ge tillverkare och konsumenter incitament att satsa på bränslesnåla fordon och fordon drivna med miljövänliga bränslen. — — En frivillig överenskommelse mellan EU-kommissionen och biltillverkarna om kraftigt reducerade CO₂-utsläpp för nya fordon har inte lett till vad kommissionen hoppats på. Allians för Sverige kan mot den bakgrunden inte utesluta att bindande regler på sikt måste införas inom EU.

Vi vill underlätta för industrin att använda sig av miljövänliga transporter. — — Därför är det av vikt att stimulera dessa transportslag att använda miljövänliga bränslen såsom etanol, RME, biogas, miljödiesel samt hybridfordon. I en framtid kan det också bli fråga om bränsleceller och vätgas.

För en omställning till ett miljövänligare transportsystem krävs forskning och utveckling, såväl traditionell forskning som om stöd till närings-

livets teknikutveckling. — — — Mot den bakgrunden skall Sverige vara pådrivande för att miljöanpassa det europeiska transportsystemet. — — — Kombinationen av stora skogsresurser, ett effektivt och modernt jordbruk och en stark fordonsindustri ger Sverige stora möjligheter att vara en ledande nation i utvecklingen av förnybara bränslen.”

Det är självklart att vi inte kommer att avskaffa några styrmedel som leder bort från de här inriktningarna eller målsättningarna. Och vi är rörande överens om många.

Nu har miljöministern begärt replik, så jag avvaktar med min avslutning.

(Applåder)

Anf. 51 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Jag får tacka Sven Gunnar Persson för den uppläsningen. Det gläder mig att det finns allmänna riktlinjer för att fortsätta en positiv politik.

Däremot fick vi inga klara besked om de exakta styrmedlen. Då vill jag konstatera att Claes Västerteg blev oerhört orolig för att en miljöpartistisk företrädare hade andats om att något styrmedel skulle kunna ändras på någon punkt och att det skapar en oerhörd oro för vad som skulle kunna hända. Det är då en överdriven oro, om Sven Gunnar Persson tycker att de här allmänna riktlinjerna ska göra att alla känner sig alldeles lugna.

Anf. 52 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik:

Herr talman! De här riktlinjerna är inte så särskilt allmänna. De exakta styrmedlen, som vi ser fungerar, bör naturligtvis vara kvar om de går i den riktning som vi har sagt. En del behöver utvecklas och utvärderas och kanske bli ännu mer effektiva och tydliga.

De som är inom de branscher – biltillverkare, bränsledistributörer, bränsletillverkare – som sysslar med förnybara bränslen och bilar som drivs med sådana kan vara helt lugna för att alliansen kommer att driva en offensiv och effektiv politik för att transporterna ska kunna ställas om långvarigt till ett mer miljöanpassat framförande.

Jag vill avsluta med att tacka miljöministern för den här fyraårsperioden. Hon kanske inte har suttit alla fyra åren? Jo, det har hon! Ja, jag är lika uppmärksam som miljöministern, som hela tiden gav mig fel förnamn. Av en liten titt på talarlistan framgår det vad jag heter.

Tack, miljöministern! Jag har mycket uppskattat dina framföranden i kammaren. Du är mycket kunnig, engagerad och öppen för resonemang. Först på senare tid, efter viss fostran i Regeringskansliet, har du börjat använda dig av begrepp som högeralliansen och blivit mer polemiskt politisk. Annars finns det väldigt många gemensamma uppgifter och uppdrag, som miljö- och jordbruksutskottet och jag vill att vi ska genomföra över blockgränserna när det gäller miljöområdet. Det handlar om våra barns och barnbarns framtid, och det får inte vara några kortsiktiga lösningar.

En riktigt trevlig sommar vill jag önska miljöminister Lena Sommestad.

Prot. 2005/06:143

16 juni

*Nationell klimatpolitik
i global samverkan*

Anf. 53 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Jag får tacka för de vänliga orden och be om ursäkt. Jag har uppfattat att jag har sagt rätt namn.

Låt mig då säga att jag ändå känner en oro, inte minst mot bakgrund av Lars Lindblads första inlägg, där han sade väldigt tydligt när det gällde ...

(FÖRSTE VICE TALMANNEN: Repliken gäller Sven Gunnar Persson nu.)

Okej. Dock när det gäller den gemensamma borgerliga politiken, kostnadseffektiva lösningar och om man vill gå före i Sverige, kan Sven Gunnar Persson då också intyga att hela alliansen verkligen vill gå före? Det innebär att man ibland också måste satsa på det som är något dyrare och kanske måste satsa på investeringar, som det har uttryckts tvivel om. Där finns det olika syn på investeringar och på Sveriges roll när det gäller att gå före som har betydelse för hur mycket man är beredd att satsa på förnybara drivmedel och miljöbilar.

Anf. 54 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik:

Herr talman! Det var ju en ganska oprecis och svepande fråga, som jag har svårt att se hur man ska svara på.

Det är klart att Sverige har enorma fördelar, vilket också framgick här, naturgivna fördelar, av att producera bränslen. Det finns många företag som ligger i framkant, som exporterar sitt kunnande och som vill vara en aktör på den globala marknaden, och som är det i allt större utsträckning. Vi har en bilindustri som är i framkant. Därmed finns unika förutsättningar för att Sverige kan gå före.

Det är också en självklarhet utifrån affärsmässiga principer att de svenska företagen vill vara i framkant och vill gå före och därmed kapa åt sig rejäla marknadsandelar och bli en aktiv aktör i den utveckling som av nödvändighet måste komma runtom i världen.

Låt mig förnya min sommarhälsning till miljöministern och hela hennes kansli.

Anf. 55 ÅSA DOMEIJ (mp):

Herr talman! Ledamöter! I mitt anförande skilde jag en del på vad som är åtgärder, sådana saker som vi tycker att olika personer och företag bör göra ute i samhället, och de politiska styrmedlen som gör att de här sakerna händer i verkligheten.

När jag lyssnade på Sven Gunnar Perssons uppläsning av vad de borgerliga partierna tillsammans vill göra slog det mig att det är väldigt mycket av vad man tycker ska hända ute i samhället, och inte de konkreta styrmedlen. När styrmedel nämns handlar det mycket om att skapa incitament för dem, men hur skapar man dessa incitament? Där kanske det finns väldigt olika åsikter. Vi får inte reda på hur det blir med kilometerskatten, registreringsskatt på extremt bränsletörstiga fordon, fortsatt utveckling på miljöskatteområdet och så vidare.

Men en sak som är väldigt positiv och samtidigt spännande är att ni nu säger att ni inte vill ta bort de styrmedel som har införts den här mandatperioden och som ni har varit så starkt emot. Genom att jag jobbar mycket med budgetförhandlingar läser jag noga era budgetmotioner, och där kritiserar ni – samtliga partier – den gröna skatteväxlingen. Man kan alltid kritisera utformningen, men ni kommer ju aldrig med några andra förslag. Vi ser aldrig hur ni ens som enskilda partier vill att den ska se ut.

Jag är då ganska glad för att vi tre partier tillsammans har haft det politiska modet, och det politiska ledarskapet, att genomföra också sådant som har varit kontroversiellt. Tack för det samarbetet den här mandatperioden, Lena Sommestad!

Anf. 56 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik:

Herr talman! Åsa Domeij efterlyste mer exakta styrmedel och nämnde som exempel att man här inte får reda på hur vi ska göra med kilometerskatten, koldioxidbaserad fordonsskatt och en sak till. Jag noterar bara att det på de punkterna inte finns något gemensamt förslag från regeringsunderlaget. Det är dels saker som Åsa Domeijs parti driver, dels saker som än så länge är på utrednings- och remisstadiet. Inte heller från regeringen har vi alltså några besked på de punkterna.

Anf. 57 ÅSA DOMEIJ (mp) replik:

Herr talman! Vi kan åtminstone säga att vi i de tre partierna är överens om att fortsätta den gröna skatteväxlingen, för det avtalet sträcker sig in i nästa mandatperiod. Vi är inte klara med de 30 miljarderna än.

När det gäller enighet eller inte, konstaterar jag att det inte ens i de enskilda partiernas budgetmotioner har funnits verksamma förslag när det gäller den gröna skatteväxlingen, inte ens inom vart och ett av partierna. Lennart Fremling talade så fantastiskt bra och väldigt insatt om marknadsekonomiska styrmedel, men inte ens Folkpartiet, som ibland skryter om att vara det första partiet som har börjat prata om ekonomiska styrmedel, har kunnat lägga ett eget förslag. Om inte vart och ett av partierna kan lägga förslag, desto svårare blir det för alla fyra att komma överens.

Jag tror att det här steget att acceptera de styrmedel som vi har infört trots att ni har varit så mycket emot dem kanske kan leda till steg 2, där ni själva går vidare med ert samarbete och föreslår ekonomiska styrmedel. Den här omsvängningen kanske fortsätter.

Nästa omsvängning kanske blir när det gäller trängselskatten. Den tror jag kommer att bli väldigt populär bland borgerliga väljare. För den borgerliga väljaren borde det vara än mer rätt och riktigt att använda marknadsekonomiska styrmedel. Så jag väntar på omsvängningen där också, särskilt framåt hösten när bilköerna i Stockholm kommer att öka.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 17 juni.)

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2005/06: MJU20
Ekologisk produktion och konsumtion – Mål och inriktning till 2010
(skr. 2005/06:88).

Anf. 58 ROLF LINDÉN (s):

Herr talman! Jag ska försöka introducera det här betänkandet som vi ska debattera. Det är miljö- och jordbruksutskottets betänkande nr 20. Det handlar om ekologisk produktion och konsumtion, mål och inriktning fram till 2010.

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse med samma rubricering men också fyra följdmotioner med 21 yrkanden. Jag ska också här nämna att i betänkandet finns det tolv reservationer. Utöver detta behandlas fem motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2005.

1994 antogs målet om att 10 % av den odlade åkerarealen skulle vara ekologiskt odlad fram till år 2000. Det målet uppnåddes 1999, och samma år togs nya mål. Nu skulle 20 % vara ekologiskt odlad fram till 2005. Dessutom skulle 10 % av antalet mjölkkor och slaktdjur av nöt och lamm finnas i ekologisk produktion.

I november 2003 fick Jordbruksverket i uppdrag att lämna förslag till nya mål för ekologisk produktion fram till 2010. I skrivelsen har regeringen de förslagen som utgångspunkt för sitt ställningstagande. Detta kommer dagens debattörer att återkomma till.

Jag vill bara här, herr talman, berätta för åhörare och tv-tittare, som ägnar fredagförmiddagen åt att följa denna debatt, att ekologiskt jordbruk innebär odling och djurhållning där man strävar efter miljöhänsyn, resurshushållning och en hög självförsörjningsgrad. Om produktionen är certifierad har man rätt att benämna den ekologisk. Ekologisk produktion är dessutom ett medel i arbetet med att nå flera av våra miljökvalitetsmål som till exempel ett rikt odlingslandskap och giftfri miljö.

Med detta, herr talman, föreslår jag att vi startar debatten.
(Applåder)

Anf. 59 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Herr talman! Först av allt vill jag konstatera, med tanke på kammarens inskränkta möjligheter att genomföra vöteringar och röstningar, att jag inte kommer att yrka på någon reservation. Vi moderater står givetvis bakom de reservationer som vi har anfört.

Det här är en skrivelse, precis som Rolf Lindén sade, med fyra följdmotioner. Rent allmänt vill jag säga att vi från moderat håll är oerhört angelägna om att vi ska ha en mångfald och att vi ska ha en fungerande marknadsekonomi. Det fina med mångfalden är att den har förmågan att ge impulser till olika grenar. Jag vill påstå att just ekologisk odling har givit många impulser till den så kallade konventionella odlingen. Det är ofta väldigt engagerade människor som driver nya linjer, och den korsbefruktningen är bra för alla parter.

Dessutom har den ekologiska odlingen en betydande andel av den svenska åkerarealen och produktionsarealen när det gäller öppen mark. Det har kommit till av till väldigt stor del egen kraft, påstår jag. Därför är det också intressant att kunna konstatera att den ekologiska odlingen tillsammans med den konventionella odlingen går sida vid sida och många gånger hand i hand.

Som jag sade inledningsvis är vi moderater väldigt angelägna om att ha en fungerande marknad. Det är därför som vi har motsatt oss de stöd som man har riktat till den ekologiska odlingen. Erfarenheterna visar faktiskt att den ekologiska odlingen kan stå på egna ben. Då är det onödigt att belasta skattebetalarna med den avgiften. All erfarenhet visar att politiskt klåfingreri och politisk inblandning undergräver marknadsekonomin när man ger sig in och rör i den.

Herr talman! I det här betänkandet blir det väldigt tydligt hur man kan gå in och röra till det, som jag ser det. Den politiska blåögdhet som jag påstår att majoriteten har i det här fallet kan få oönskade konsekvenser, eller? Jag vill därför uppmana majoriteten att fundera över vilka effekter det här egentligen kan få.

Min fråga är om man vill bortse från marknadsekonomin. På s. 13 i betänkandet säger man följande: "En ökad certifierad ekologisk produktion innebär inte nödvändigtvis att det finns avsättning för produkterna på marknaden." Det skulle lika gärna kunna vara skrivet på den gamla sovjettiden. Det handlar bara om att producera, men om det finns någon avsättning är ointressant. Då blir den naturliga frågan: Vad ska man göra med det som inte kan avslättas på marknaden?

Man ifrågasätter också det kommunala självstyret när man ger sig in och ska reglera den offentliga konsumtionen av ekologiskt producerade produkter. Dessutom vill man ge sig in och detaljreglera animalieproduktionen längre fram.

Låt oss gå tillbaka och fundera lite grann på vad förslaget de facto innebär. Man säger att man ska öka den certifierade ekologiska produktionen till 20 %. Den är i dag ungefär 7 %. Totalt sett är det 20 % som är ekologiskt odlad, men av dem är det 35 % som är certifierade. Det blir alltså 7 % av åkerarealen.

Man ska alltså ha 20 % certifierad. Vad innebär det? Det är en tredubbling av marken, eftersom det är 7 % i dag. Det är 300 % på tre år. Dessutom, om relationen certifierad i förhållande till den totala ekologiskt odlade arealen håller i sig, skulle det innebära att den ekologiskt odlade skulle utgöra 60 % av åkerarealen på blott tre år. Jag är inte säker på att förslagsställarna har funderat igenom om detta över huvud taget är möjligt.

Sedan kan man fundera på när detaljmålen för animalieproduktionen kommer. Det skulle vara intressant att få reda på det här i dag.

Man nöjer sig inte med detta, utan man ger sig i kast med att i den offentliga sektorn, där kommunsektorn är den ojämförligt största delen, ska konsumtionen av ekologiskt producerade livsmedel vara 25 %. Då frågar jag: På vilket sätt ska ni hantera detta utan att ge er på det kommunala självstyret? På vilket sätt ska ni hantera det?

Avslutningsvis, herr talman, tycker vi från moderat håll att när vi nu är en del av Europa även samarbetsmässigt, i den europeiska gemenskapen, det då är viktigt att vi också ser till att vi får gemensamma regler för

den ekologiska certifieringen för alla 25 länderna så att rörligheten för dessa varor inte hindras av att vi har olika regler. Det tycker vi är en viktig frihandelsfråga inom ramen för EU.

(Applåder)

Anf. 60 ANITA BRODÉN (fp):

Herr talman! Ekologisk produktion har många fördelar, många miljöfördelar dessutom, mindre kemikalier och ett produktionssätt som på många sätt gynnar den biologiska mångfalden. Det finns givetvis andra produktionsformer som också gynnar miljön, en hållbar produktion och ett hållbart miljötankande. Det behöver inte alltid vara ekologiskt certifierat. Men många människor efterfrågar just ekologiska produkter, varför märkning är A och O. Det borde vara en marknadsmässig fördel och dessutom öka möjligheten att ta ut ett högre pris.

Vi liberaler tror som bekant på marknadsekonomin. Trots de fördelar som ekologisk produktion och ekologiska produkter kan innebära ställer vi oss tveksamma till att ha politiska mål för olika produktionsformer. Det är inte politiker som ska besluta vilka produkter vi bör äta, utan det är upplysta konsumenter som har detta val. Vi tycker därför inte att produktionsformen i sig ska särbehandlas genom statliga stöd vare sig till produktion eller till konsumtion.

Som konsumenter har vi däremot olika bevekelsegrunder för våra val. Kvaliteten är en personlig sådan – alltifrån smak, lukt och utseende till den producent vi vill gynna och den produktionsmetod vi tror på, men också vilket land vi känner att vi vill gynna. En annan bevekelsegrund för många konsumenter är givetvis priset.

Vi har i Sverige ett kontrollsystem som slår vakt om att våra livsmedel är godkända. Vi från Folkpartiet liberalerna tycker att man i stället ska ha miljömål i jordbruket. Detta miljömål kan faktiskt gynna, och det kommer det också att göra, den ekologiska odlingen. Då blir det en konsumentdriven ökning av odlingen, och det är någonting som blir långsiktigt hållbart. Här borde man också kunna koppla på kraven på miljönytta och sätta fokus på miljöersättningar i det kommande landsbygdsprogrammet.

Vi liberaler tror på konsumentmakten. Vi tror också på kunskapsmakten.

Det är viktigt att i detta sammanhang också lyfta fram möjligheterna för kommuner och landsting att tillåtas ställa miljökrav inom ramen för offentlig upphandling. Här kommer det att krävas ytterligare dialog och klargörande.

Jag har i många sammanhang från talarstolen fört fram vikten av att uppmuntra de insatser som görs exempelvis inom Greppa näringen och Odling i balans. Jag tycker att det är värt att påminna om det också här i dag.

Vi konsumenter har makten att få alltfler livsmedelsproducenter att framställa sina produkter på ett miljömässigt hållbart sätt. Det är vi som kan ställa de kraven. Vi politiker har makten att styra i en miljövänligare riktning genom ett proaktivt arbete med miljömålen.

Herr talman! Jag står givetvis bakom samtliga folkpartireservationer, men för tids vinnande i kammaren yrkar jag inte bifall till någon.

Herr talman! Jag vill i detta sammanhang passa på att skicka med en hälsning till er alla. Detta är min sista debatt under den här mandatperioden, och jag vill ta tillfället att tacka er alla, både utskottsledamöter och personal i miljö- och jordbruksutskottet. Jag har verkligen trivts otroligt bra tillsammans med er och känt en samhörighet.

Med detta vill jag tillönska er alla en riktigt skön sommar! (Applåder)

Anf. 61 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Herr talman! Tack, Anita! Ha det riktigt skönt själv! Du är en härlig person att samarbeta med i utskottet.

Kristdemokraterna står bakom inriktningen i skrivelsen *Ekologisk produktion och konsumtion – Mål och inriktning till 2010*. Vi står bakom de målsättningar och det angreppssätt den innehåller. Vi har några reservationer, eftersom också en del motionsyrkanden behandlas, som jag står bakom, men jag avstår från att yrka bifall till någon av dem.

Jag tror att det är viktigt att ha målsättningar för ekologisk produktion, på samma sätt som vi ofta har andra mål som är miljöinriktade, och att offentlig upphandling används som en motor för att få loss marknaden. Då kommer också marknaden att följa efter. Det skapas behov, det skapas producenter och det skapas mötesplatser. På samma sätt som miljöbilsupphandling och tjänstebilsregler har gynnat den fantastiska utveckling som vi nu ser där tror vi att detta behövs på det här området också.

Det är dock viktigt att man i upphandlingen tolkar upphandlingsreglerna på ett sätt som gör att det också går att handla svenskt – eller närproducerat, om inte annat. Det är ju inte mycket vunnet ur miljöhänseende om hyllorna i skolmatsalar och äldreboenden fylls med sådant som är ekologiskt producerat men importerat. Det är kanske en liten svaghet i skrivelsen: att man inte riktigt arbetar med de frågorna eller pekar på hur man ska lösa den delen. Om en ökad import blir konsekvensen minskar ju möjligheterna att göra insatser för det svenska öppna landskapet.

Det forskas ju en del runt den ekologiska produktionen. Det finns många spännande och intressanta forskningsresultat, även om en del är lite motsägelsefulla. På senare tid har det kommit fram resultat som visar att de nyttiga omega-3-fettsyrorna är fint företrädade och att den ekologiska produktionen har fördelar även ur det perspektivet. Vi har också sett hur mycket bättre myllret i markerna, den biologiska mångfalden och jordens sammansättning är liksom hur man kan hejda läckaget av kväve, fosfor och växtskyddsmedel till vatten genom att ha ekologisk produktion.

Här är det viktigt med fortsatt forskning och utveckling. Allt är inte gjort, och en del resultat är fortfarande osäkra. Vi behöver mer forskning och utveckling.

För att detta ska lyckas tror jag att det är viktigt att man, liksom på många andra områden inom småföretagsamheten och inom jordbrukspolitik, börjar kika rejält på regelverket så att det sker förenklingar, så att det också går att kombinera olika typer av jordbruk – ekologiskt, konventionellt och så vidare – i en omställningsprocess. Här behöver vi också arbeta inom EU för att förenkla och förtydliga regelverket.

Prot. 2005/06:143
16 juni

*Ekologisk produktion
och konsumtion – Mål
och inriktning till 2010*

När det gäller EU är det oerhört viktigt – och jag tror att regeringen är medveten om det; jag tycker att det har framgått i frågestunder och så vidare – att man är stenhård på att den kommande EU-märkningen av ekologisk produktion inte inskränker möjligheterna för svensk miljö-märkning och ekologisk märkning att förmedla sina mervärden och tala om att man går vidare och har strängare krav.

Svenskt jordbruk är världsledande när det gäller miljö- och djurskyddshänsyn. Därför får vi inte på något sätt ställa de här olika produktionsformerna mot varandra. Arbetet med att miljöanpassa och utveckla det konventionella jordbruket är också jätteviktigt. Här sker mycket inom branscherna själva. Greppa näringen, Svenskt sigill och regionala varumärken – Naturbeteskött från Närke, Kaprifolkött och allt vad de nu heter – är fantastiska exempel på hur man utvecklar jordbruket och skapar marknader och efterfrågan.

Men det behövs också en attitydförändring till det svenska jordbruket – när det gäller regelverk, när det gäller företagandevillkor, när det gäller möjligheter för svenska jordbrukare att ställa om till energiproduktion, när det gäller exportmöjligheter, när det gäller skattepålagor och när det gäller konkurrensförhållanden med de viktigaste konkurrentländerna.

Jag tror att den här skrivelsen är ett bra steg i rätt riktning för att fortsätta att utveckla arbetet med ett ekologiskt jordbruk och ett miljöanpassat svenskt jordbruk.

Anf. 62 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Herr talman! Om vi till nästa generation ska kunna överlämna ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta krävs att vi har höga ambitioner. Att sätta mål för den ekologiska produktionen inom jordbruket är ett bra sätt att bidra till detta. Det sade jordbruksministern i samband med att regeringen gav Jordbruksverket i uppdrag att utarbeta mål för den ekologiska produktionen.

Det är väl inte så vanligt att en vänsterpartist återger en socialdemokratisk jordbruksminister, men denna fråga tycker jag att jordbruksministern har hanterat bra. Vi har haft ett bra och berikande samarbete. Det behövs en grundläggande förändring av livsmedelsproduktionen, och det ekologiska lantbruket rör sig i rätt riktning. Jag anser att det är ett steg på vägen mot hållbar produktion som vi bör stödja.

När jag läser de olika motionerna får jag en känsla av att i stort sett alla partier, utom kanske Moderaterna och Folkpartiet, tycker att det är bra med ekologisk odling. I Moderaternas motion kan man läsa att denna skrivelse är ett stort steg bort från marknadsekonomin till förmån för planekonomi. De säger att den planekonomi som prövats i verkligheten ledde till resursslöseri och i dess spår följde ofrihet. Därför tycks man yrka avslag på skrivelsen, åtminstone på de mål som sätts upp.

Moderaterna skriver också att för att nå de politiska målen har staten under den senaste mandatperioden tillskjutit miljardbelopp till den ekologiska odlingen. Men någon mer detaljerad redovisning finns inte av dessa miljarder. Moderaterna vill väl att godsägarfamiljerna, som med sitt storskaliga jordbruk oftast får miljonbelopp årligen, bland annat från EU, ska få mer så att de kan bo kvar på sina slott och herresäten. Då ska man ju inte satsa på ekologisk odling, som vi är många som vill. Att omfördela till nytta för de mindre lantbruksföretagen och till nytta för

den framtida miljön tycks inte vara något som Moderaterna funderar på. Har ni moderater räknat ut hur mycket pengar era godsägarföretag får från EU och samhället? Denna subvention är väl också planeekonomi.

Ekologisk produktion är från en samhällelig utgångspunkt ett medel i arbetet med att nå de nationella miljökvalitetsmålen, främst ett rikt odlingslandskap, giftfri miljö och ett rikt växt- och djurliv, men även grundvatten av god kvalitet. Ekologisk produktion kan bidra och bidrar till att uppnå miljökvalitetsmålen. Ingen övergödning och Begränsad klimatpåverkan.

Vi säger att målsättningen ska vara att minst 25 % av offentlig konsumtion av livsmedel år 2010 ska utgöras av livsmedel från certifierad ekologisk produktion. Men här behövs det både mer kunskap hos kommunerna om möjligheterna att upphandla miljömässigt och verktyg för att underlätta för offentliga aktörer att upphandla miljömässigt.

Tyvärr kan det finnas ett visst ointresse från marknadssidan, och det kan vara ett av skälen till att den certifierade produktionen har växt ganska långsamt. Nedlagd ekologisk slakt, nedlagda ekologiska spannmålsprodukter är också tunga skäl. Jag tror till exempel att Norrland inte har något Kravgodkänt slakteri och inte har haft det på ganska många år.

Några av de stora frågorna för livsmedelskedjan rör beroendet av ändliga fosfortillgångar och fossil energi i produktionen. Växtnäringsämnen och bekämpningsmedel läcker, markens bördighet hotas genom markpackning och sjunkande mullhalter, hotet mot betesmarkerna och den till dem kopplade biologiska mångfalden är några av kärnfrågorna för livsmedelskedjan.

Men för att lyckas och få en hållbar livsmedelsproduktion på lång sikt måste vi ha mer kunskap. Ibland måste samhället också göra val och väga effekterna av god djuromsorg och miljöåtgärder gentemot lönsamhet. Ekologisk produktion bidrar till en bättre miljö inom jordbruket, en god djuromsorg och jag tror också till en positiv landsbygdsutveckling med ökade arbetstillfällen, lokal förädling, lokala marknader. Och jag hoppas att vi slår vakt om att ekologisk produktion även i fortsättningen kommer att vara en viktig del av förordningen om landsbygdsutvecklingen.

Även i mitt parti har vi någon reservation. Jag kommer inte att yrka bifall till den. Voteringsproceduren är rätt omständlig här, och vi ska vara måna om tiden i morgon.

Samtidigt vill jag när jag för min sista debatt här tacka för ett mycket gott samarbete. Det är ett väldigt trevligt utskott. Även om vi ibland inte är helt överens är det väldigt trevligt att diskutera med er. Jag önskar er alla en trevlig sommar!

Anf. 63 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik:

Herr talman! Det är lite häpnadsväckande att höra Vänsterpartiets representant påstå att vi moderater är emot ekologisk odling. I mitt anförande sade jag ingenting om att vi är emot ekologisk odling. Tvärtom sade jag att mångfald är berikande och att det ger impulser till andra verksamheter. Det gör det även från konventionell odling till ekologisk odling när det gäller teknikutveckling och så vidare.

Det jag däremot säger är att vi är emot politisk inblandning i vilket produktionssätt man ska använda sig av, därför att marknaden på ett

mycket tydligt sätt har visat att ekologisk odling har möjlighet att stå på egna ben. Om det är så att Sven-Erik Sjöstrand har hört någonting annat vore det intressant om han kunde citera det.

Vidare försöker Sven-Erik Sjöstrand ställa små mot stora. Det är inget annat än vänsterpartistiskt trams han för fram. Det är väldigt många stora jordbruksföretag som är omställda till ekologisk odling. Den här delen påverkar inte det grundstöd som man som markägare får. Jag kan säga till Sven-Erik Sjöstrand att jag själv är jordbrukare i liten omfattning. Jag odlar också ekologiskt, utan att vara certifierad. Jag vill bara påvisa att klichén som man sätter på oss moderater, att vi är emot detta, inte är annat än påhittad.

Nu vill jag ställa en fråga avslutningsvis. På vilket sätt ska man få avsättning för de produkter som inte marknaden tar hand om, Sven-Erik Sjöstrand?

Anf. 64 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v) replik:

Herr talman! Jag talade i mitt anförande om Moderaternas motioner som jag läst. Åtminstone när det gäller de mål som sätts upp har ni yrkat avslag. Vi ser det i er reservation. Jag tycker att det är anmärkningsvärt.

Jag tror att vi behöver ge stöd till den ekologiska odlingen i form av forskningsresurser, utbildning och kompetensutveckling. Det är oerhört väsentligt. Det är dit en hel del av stödet från samhället går. Det är inte så mycket riktat stöd till enskilda. Det finns en del. Det finns ett stöd därför att vi vill ha ett bra öppet landskap, se till att vi undviker bekämpningsmedel och att vi får ett uthålligt jordbruk. Jag tror att de pengarna behövs.

Moderaterna säger i alla fall ingenting om de stora stöden till de stora spannmålsbönderna. Jag tycker att man bör uttrycka sig lite klart. Här sker ju också en väldigt stor ekonomisk överföring. Även om vissa som odlar ekologiskt kan klara sig har jag träffat många som har det besvärligt. Jag tror att vi politiker också måste ha mod att ge signaler och visa en viljeinriktning. Därför ska vi också se till att kommuner och regioner uppfattar att vi gärna ser att vi kan nå de mål som vi sätter upp. Det är bra för vårt samhälle för att nå en hållbar utveckling.

Anf. 65 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik:

Herr talman! Det är alldeles riktigt. Vi är emot att sätta upp de här målen. Det är vi av det skälet att vi anser att det är marknaden själv som kommer att hantera detta. Men eftersom Vänsterpartiet motsätter sig marknaden och vill att vi går in och pillar och reglerar i det allra mesta förstår jag också Vänsterpartiets position i detta.

Dessutom verkar det som att Sven-Erik Sjöstrand har en sällsynt livlig fantasi när han i våra motioner läser in att vi skulle vara mot ekologisk odling. Det är inget annat än trams och kommer att förbli tams. Det blir inte bättre av att Sven-Erik Sjöstrand upprepar en lögn.

Sven-Erik Sjöstrand nämner forskningen. Ja, där är vi inne på nästa vänsterpartistiska akilleshäl. Man vill naturligtvis in och fippla med forskningen också. Där är vi moderater väldigt tydliga när vi säger att forskningen inte ska styras av politiska beslut. Vi tror på den fria forskningen efter andra premisser. Det är här vi har de ideologiska skiljelinjerna.

Sedan säger Sven-Erik Sjöstrand att vi inte säger någonting om de stora stöden till jordbruket. Det gör vi visst. Den långsiktiga inriktningen från moderat sida när det gäller jordbrukspolitiken är alltså en avreglering. Men det kommer att ta sin tid. Därför kommer både stora och små bidrag in under det resonemanget. Eftersom det här betänkandet inte handlar om pengar finns det ingen anledning att föra fram det resonemanget nu. Här handlar det om att sätta upp mål eller inte mål, och det är det vi motsätter oss. Men vi har ingenting mot ekologisk odling. Tvärtom välkomnar vi mångfalden.

Jag hoppas att Sven-Erik Sjöstrand tar tillbaka påståendet om att vi skulle vara mot ekologisk odling.

Jag fick faktiskt inget svar på hur Sven-Erik Sjöstrand ska se till att få avsättning för de produkter som marknaden inte tar hand om. Det vill jag ha svar på.

Anf. 66 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v) replik:

Herr talman! Jag ska vara tydlig här och säga att Vänsterpartiet inte är mot marknaden. Men vi tar oss friheten att sätta upp mål, att vi visar för samhället att det här vill vi, det här är bra för den framtida utvecklingen. Då måste man avsätta resurser.

Jag lyssnade på Bengt-Anders Johansson vid något tillfälle. Vi hade till exempel en konferens med FGL i riksdagen om globalt livsmedelsutnyttjande. Där pratade Bengt-Anders väldigt bra om ekologisk odling. Jag vill återigen säga att du uttryckte dig väldigt bra i inledningen här. Du sade att ekologisk odling har gett impulser för många saker hand i hand och sida vid sida med den konventionella odlingen. Där har vi ungefär samma syn, men om man inte avsätter några resurser och säger nej till det tror jag att det är dödsstöten för den ekologiska odlingen. Man kan stå och prata om den ekologiska odlingen och säga att den är jättebra, men samtidigt stryper man kranen om man säger: Ni ska inte ha några pengar, ni ska inte ha någon hjälp. Det är det jag menar och har läst in i era motioner, Bengt-Anders Johansson.

Annars vet jag att du, Bengt-Anders, är en bra miljömanniska, att du tänker och har ett eget ekologiskt jordbruk. Det tycker jag är väldigt bra. Du gör kanske mer än vad jag gör i det avseendet. Jag är inte lantbruksföretagare.

När det gäller ekologisk produktion har vi egentligen sett en brist i dag. Om vi ska tyda signalerna tror jag att efterfrågan är det inga problem med. Vi kommer nog att ha avsättning för alla de produkter som finns.

Än en gång vill jag önska en glad sommar.

Anf. 67 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s):

Herr talman! Mat är mer än mat, säger kocken Rune Kalf-Hansen, och jag håller med honom. Det ska smaka gott, vara av bra kvalitet och en fröjd för ögat. Då mår människan gott.

Maten och miljön står i centrum i dag när vi debatterar den ekologiska produktionen och konsumtionen med mål och åtgärder för att öka tillgången på ekologiska produkter. Det är en viktig byggsten för att nå hållbar konsumtion och ett hållbart samhälle.

Målet är att den certifierade ekologiska odlingen vid utgången av 2010 minst ska uppgå till 20 % av landets jordbruksareal. I dag är den endast 7 %, så målet är ambitiöst. Samtidigt ska den ekologiska certifierade animalieproduktionen öka betydligt. Och just att det ska vara certifierad produktion för att kunna marknadsföras som ekologisk är en förändring från tidigare mål. Det blir en tydligare koppling mellan marknadsutveckling och konsumenternas efterfrågan. Det blir ett mervärde för oss konsumenter.

Avgörande för att målen ska nås är, Bengt-Anders Johansson, att såväl den privata som den offentliga konsumtionen ökar. Den offentliga sektorn kan i kraft av sin storlek öka volymer och visa vägen. Inriktningen är att den offentliga konsumtionen av certifierade ekologiska livsmedel ska öka till 25 % till 2010.

Jag är övertygad om att en ökad offentlig konsumtion också verkar som en motor för ökad privat konsumtion av ekologiskt märkta livsmedel. Den offentliga sektorn visar vägen och ger större volymer och lägre priser för alla.

Svenska konsumenter har en positiv attityd till ekologiska livsmedel. Ändå är det bara 2–3 % av de livsmedel som konsumeras i Sverige som i dag är ekologiska.

Det behövs ökad marknadsföring, ökad kunskap och inte minst förbättrad ursprungsmärkning så att vi som konsumenter kan göra ett aktivt val, och här har näringen och inte minst handeln en viktig uppgift.

Ett viktigt verktyg för hållbar konsumtion och hållbar utveckling är ekologisk produktion, och den är också en viktig byggsten för att nå flera av våra nationella miljömål, till exempel Ett rikt odlingslandskap, Giftfri miljö, Ett rikt djur- och växtliv.

Det är många kommuner som inlett arbetet med att utveckla lokala mål för konsumtion av ekologiska livsmedel i kommunerna.

Fler och fler skolor ökar andelen ekologiskt på tallriken. Till exempel Trosa kommun satsar stort på ekologiska livsmedel. I Eskilstuna kommun jobbar man med inriktningen mer hälsosam mat till barnen och ökad hänsyn till miljön samtidigt som barnen får ökad kunskap.

Man säger i Eskilstuna: Det viktigaste vi kan förmedla är glädjen runt måltiderna och medvetenheten om att maten är så viktig för hälsan. Så klok inriktning! Jag vet att många fler skolor runtom i Sverige jobbar just så. Kunskap och glädje runt måltiderna är så viktiga.

Herr talman! För att få ännu fler varor att välja på, fler producenter som vågar satsa och få handeln riktigt intresserad är det viktigt att ha mål för den ekologiska produktionen och inte minst målet för den offentliga sektorn. Det kommer att innebära ökad kunskap bland beslutsfattare och tjänstemän.

En viktig aspekt här är den offentliga upphandlingen och kunskapen om vad som får göras och inte. Man kan konstatera att kunskapsbehovet är stort bland dem som jobbar med offentlig upphandling. Här har Miljöstyrringsrådet, som ett bolag samägt av stat och näringsliv, en viktig uppgift. Man tillhandahåller där verktyg för att underlätta miljömässig upphandling. Ett kriteriedokument har tagits fram för bland annat ekologiska livsmedel.

Målen för den ekologiska produktionen är utformade så att de på ett effektivt sätt bidrar till ökad miljönytta och till att nå miljömålen.

Jag menar att mål behöver sättas upp för att visa viljeinriktningen av politiken och för att man kan avläsa på vägen om man når dit eller inte.

Herr talman! Samtidigt som vi sätter upp mål för den ekologiska produktionen, där vi visar på viljeinriktningen, handlar det självklart också om vad vi som konsumenter väljer när vi står i butiken. Det är ökad efterfrågan som styr och som gör om vi når målen eller inte.

En aktionsplan kommer att tas fram som följer utvecklingen på marknaden, produktionstekniken och vad som händer i omvärlden. Det är ett viktigt redskap för att undanröja de hinder och flaskhalsar som i dag finns på marknaden.

När det gäller EU och arbetet som sker där med att underlätta handeln med ekologiska livsmedel är vi rätt så överens om den svenska ståndpunkten. Sverige ska driva frågan om möjligheten för varje land att ställa högre miljökrav än EU:s minimiregler, att det ska vara tillåtet att informera om och marknadsföra ekologiska ingredienser i livsmedlen. Sverige säger nej till förslaget som gör det svårare för Krav och andra enskilda certifierare att förhindra att någon annan använder deras märkning.

Det är bra att EU-kommissionen har den ekologiska produktionen uppe på agendan, men det är viktigt att varje land kan sätta högre miljökrav än EU:s minimiregler.

Herr talman! Vilka åtgärder behövs då för att vi ska nå det ambitiösa mål vi sätter upp?

Bland annat är forskning, försök och utvecklingsverksamhet väldigt viktiga. De behövs för att ta fram metoder, maskiner och växtsorter som passar den ekologiska produktionen.

Det behövs marknadsföringsåtgärder, utbildning och information och man behöver ta fram goda exempel. För de lokala och regionala miljömålen som jag pekade på tidigare är bra kommunikation mellan de ekologiska producenterna, kommunerna och kommuninvånarna viktigt.

Det behövs ökad kunskap bland oss konsumenter. Det behövs tydlig märkning. Vi behöver lämna stöd till delar av certifieringskostnaden för lantbrukare som certifieras.

Vi behöver få till en anpassning och förenkling av kontrollordningen för ekologisk produktion. Det innebär att fler aktörer kan certifiera.

Vi måste arbeta vidare med frågan inom EU.

Herr talman! Jag kan inte låta bli att kommentera några av de andra partiernas ståndpunkter.

Moderaterna och Folkpartiet vill inte ha någon målsättning.

Kristdemokraterna ställer sig bakom skrivelsens inriktning och det särskilda stödet till ekologisk produktion ska vara kvar. Det gläder mig.

Folkpartiet säger i nästa andetag att det ska finnas särskilda miljömål för jordbruket och man vill ha mål för statens inköp av varor.

Moderaterna vill inte ha något mål för den offentliga konsumtionen eftersom det inskränker kommunernas självstyre.

Det är intressant att fundera över hur allt detta ska gå ihop och hur allianspartierna ska få till en gemensam politik.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag konstatera att ekologisk odling är ett viktigt verktyg för att nå en hållbar konsumtion och en hållbar utveckling och för att man ska kunna bygga vidare på tanken om det gröna folkhemmet.

Jag yrkar bifall till betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Jag vill också passa på att tacka hela utskottet för denna mandatperiod. Ett stort tack till er som nu slutar och gör er sista debatt. Jag önskar alla en riktigt skön och avkopplande sommar med massor av god mat – gärna ekologisk.

Anf. 68 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik:

Herr talman! Jag tänker ställa fyra frågor. Jag kräver naturligtvis inte någon uttömmande redovisning – det inser jag att Ann-Kristine Johansson inte har möjlighet till – men något kort för oss som möjligen inte har förstått vad som rör sig i huvudet på majoriteten – eller kanske det är Miljöpartiet.

Den första frågan är: Hur ska man uppnå det arealmässiga målet? Är det genom att alla som nu odlar ekologiskt inklusive undertecknad ska bli certifierade? Är det tanken? Eller ska det vara 60 % ekologiskt odlat och att det som är certifierat skulle bli 20 %?

Min andra fråga gäller konsumtionen. Hur kommer man runt det utan att tafsa på det kommunala självstyret?

Den tredje frågan: När kommer animalieproduktionsmålen? Där har ju Miljöpartiet dragit upp riktlinjerna åt regeringen. Det är bara frågan om när vi får nästa öppna pajkastning i tidningen och de vinner även den matchen. När tror Ann-Kristine Johansson att Miljöpartiet får igenom sin vilja på den punkten?

Den fjärde frågan gäller det som jag läste på s. 13 och som faktiskt står tryckt. Var gör man av den producerade mängd som marknaden inte tar hand om? Det är jag sällsynt intresserad av att få reda på. Försvinner det i rymden, eller vart tar det vägen?

Anf. 69 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Det var många frågor. Jag ska försöka svara på några av dem.

Målet 20 % är det som är certifierat. För att få kalla sig ekologisk producent i framtiden och för att få stöd ska man vara certifierad av ett godkänt kontrollorgan.

Frågan om självstyre är intressant. I ena ändet ska man ha politiska inriktningar och mål, menar vissa. Bland annat ditt parti har ju varit med och drivit fram en sådan sak som fri etableringsrätt för förskolor. Det kan också påverka självstyret. Jag tycker att det är viktigt att man sätter upp politiska mål och visar vad man vill och att vi har en ambition inom politiken när det gäller vilken väg man vill gå. Det gör vi med den ekologiska produktionen när vi sätter upp mål för den offentliga konsumtionen. Vi vill att det ökar.

Det kopplas ihop med din tredje eller fjärde fråga, nämligen var vi gör av det som produceras. Det är inom den offentliga sektorn som mycket ska köpas in. Det ska ut i butikerna så att vi konsumenter har mycket fler varor att välja på. Där ska det bli en tydlig märkning så att vi konsumenter kan välja det som är ekologiskt certifierade livsmedel.

Anf. 70 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik:

Herr talman! Det är intressant. Nu säger Ann-Kristine Johansson att målet med att uppnå den så kallade certifierade odlingen är att man inte ska få stöd för ekologisk produktion med mindre än att man är certifierad.

Det är alltså inte odlingen som sådan som är intressant, utan det är att man ska vara certifierad. Det innebär ju bara att man gynnar ett certifieringsföretag. Det kommer naturligtvis att kosta pengar för den enskilde att bli certifierad. Det är alltså ökad byråkrati som är poängen, inte den ekologiska odlingen. Det var intressant att få det beskedet.

När det gäller marknaden är det en något ihålig redovisning. Ann-Kristine Johansson säger att det som köps av olika aktörer inte är marknad. Marknaden är ju alla aktörer som köper oavsett var man köper. Det kan vara privat marknad eller offentlig marknad och så vidare. Det är ändå en marknad. Det står faktiskt ordagrant att man kan få producera mer än vad marknaden kan ta emot. Var blir det av som inte får plats på marknaden? Det vill jag ha svar på.

Frågan om animaliemålen tar inte lång stund att svara på. Det är ett datum för när Miljöpartiet får igenom sina krav även på den punkten så att regeringen får backa.

Anf. 71 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! För att man ska få stöd och få kalla sig ekologisk producent och få sälja sina varor i affären ska det vara en certifiering. Det intressanta är att LRF och LRF-basen tycker att det är en bra inriktning när vi säger att det ska vara certifierat.

Det blir tydligare för oss konsumenter när vi går i affären och handlar. Vi kan lita på att det är ekologiskt. Det är certifierat enligt vissa principer. Det kan vara att man uppfyller EU:s krav på ekologisk odling eller också kan det vara svenska högre krav. Det kan till exempel vara de villkor som Krav har.

Just kopplingen är viktig och att vi konsumenter får tydlighet när det gäller certifieringen.

Du hänvisade till s. 13 i vårt betänkande. Läs lite längre ned. Det står tydligt att det handlar om att det ska gå hand i hand. Produktionen och marknaden ska gå hand i hand. Vi ska se till att vi konsumenter ute i affärerna får kunskap och information så att vi kan välja ekologiska produkter. Det offentliga målet gör också att det blir ökad efterfrågan.

Efterfrågan ska styra utvecklingen. Konsumenternas och den offentliga sektorns efterfrågan ska styra utvecklingen. Det ska gå hand i hand.

Det är det viktigaste.

Det är väldigt intressant och spännande att LRF också tycker att den inriktning som vi nu lägger fram på bordet är bra.

Jag vet att Bengt-Anders inte kan svara, men det är intressant med Kristdemokraternas inställning att det är en bra skrivelse och en bra målsättning.

Anf. 72 ÅSA DOMEIJ (mp):

Herr talman! I Miljöpartiet har vi en vision om ett helt soldrivet och miljöanpassat jordbruk. Det är givetvis någonting som man inte fixar på några få år. Och det är därför som jag kallar det för en vision. Det inne-

bär att man inte ska behöva använda fossila insatsvaror och att man inte heller ska vara beroende av kemiska bekämpningsmedel.

Det som vi i dag kallar för ett ekologiskt jordbruk är ett steg på denna väg och ett viktigt steg för att utveckla kunskap och teknik. Det är nya kunskaper som också kommer det så kallade konventionella jordbruket till del.

Men om vi i egentlig mening ska uppnå ett ekologiskt jordbruk räcker det inte med förändringar på enskilda gårdar, utan då handlar det om större systemförändringar, så att vi till exempel får allsidigare växtföljder i hela landet.

Den ekologiska odlingen har ju utvecklats väldigt mycket under de senaste 20 åren. Man kan säga att när Krav bildades 1985 blev det ett stort steg framåt genom att man fick en mer allmän certifiering än vad som hade funnits tidigare.

När det sedan blev en del av jordbrukspolitiken att stödja produktionen utvecklades den ytterligare. Det är säkert så att en stor del av den mark som odlas ekologiskt i dag inte skulle ha varit ekologiskt odlad utan detta stöd.

Det har också satts upp produktionsmål. Och det senaste är att vi också får ett konsumtionsmål när riksdagen fattar beslut i morgon. Det här är något som har varit väldigt angeläget för Miljöpartiet. Vi motionerade om ett konsumtionsmål på 25 % i höstas. Och nu står vi tillsammans med Vänsterpartiet och Socialdemokraterna bakom en skrivelse där man föreslår just ett konsumtionsmål på 25 %. Detta är en så bra och framsyftande skrivelse att jag inte ens har lyckats skriva någon reservation i detta betänkande, vilket faktiskt är lite ovanligt.

Det har ställts en del frågor i debatten. Hur ska man egentligen kunna uppnå ett sådant konsumtionsmål inom offentlig sektor? Hur ska det styras? Om man tar den statliga sektorn först så är det inte så komplicerat. Det handlar om de statliga inköpen. Där kan man jobba med regleringsbreven. Det handlar framför allt om FMV som köper in de största mängderna. Då får man gå till regleringsbreven.

Sedan har jag märkt en viss oro. Finns det någonting mer än det som finns i denna skrivelse som ska tvinga kommunerna att göra någonting som de kanske inte vill? Är det någon lagstiftning på gång mot kommunerna, så att de ska tvingas köpa 25 % ekologiska livsmedel, eller ska det vara några styrande statsbidrag eller liknande? Finns det någon överenskommelse vid sidan av skrivelsen? Då kan jag försäkra er om att någonting sådant inte finns. Och det behövs ju inte heller därför att det är en sådan uppslutning bakom detta konsumtionsmål. Nästan alla partier ställer ju upp. Det är Folkpartiet och Moderaterna som inte ställer upp. Men om man läser Folkpartiets reservation så är man helt enkelt negativ till ett konsumtionsmål i en proposition. Men man tycker att man på kommunal nivå gärna kan anta mål i denna storleksordning. Det innebär att det är bara Moderaterna som inte kommer att vara positiva i kommunerna.

Vi får se detta konsumtionsmål som ett gemensamt åtagande för alla de partier som står bakom det. Och det finns ganska få kommuner i landet där Moderaterna har egen majoritet. Så det är bara i dessa kommuner som det torde bli problem.

Jag vill därmed lyckönska oss alla, tillsammans med våra partivänner ute i kommunerna, i det fortsatta arbetet med den ekologiska odlingen.

Herr talman! Självklart ska den ekologiska produktionen stödjas efter sina miljöfördelar, och den åtnjuter mycket stöd vid en EU-jämförelse. Därför är också merpriserna för ekoodlat lägre i Sverige än på de flesta andra håll i världen. Kravmärket har en mycket stark ställning på marknaden. Och jag önskar ekoproduktionen fortsatta marknadsframgångar, främst genom sin egen inneboende kraft.

Jag anser samtidigt att statens ekostöd mer bör omställningsinriktas och till en del omfördelas till olika riktade miljöinsatser, tillgängliga för både ekobönder och andra bönder.

Det måste vara viktigare att tillräckligt många miljövänliga nötkreatur betar på de svenska betesmarkerna än att andelen ekologiska nötkreatur ökar när det totala antalet djur nu fortsätter att minska.

När en allt större del av statens stöd avsätts för ett enda odlingskoncept minskar resurserna till det vanliga miljövänliga svenska jordbruket, ett av världens främsta. Detta är mycket hårt pressat i dag, och den importerade maten tar ständigt större marknadsandelar. Så är läget.

Min uppfattning är att det är detta som är det stora hotet mot de svenska miljömålen. Att produkter har ursprungsmärkning från Sverige är enligt min mening viktigare än att de är ekologiskt certifierade i något land i Europa eller världen.

Men regeringen uppställer inga mål för den svenska mjölk- eller köttproduktionen som har en avgörande betydelse för till exempel den biologiska mångfalden. Man nöjer sig med ett procentmål för ekoproduktionen, oavsett hur det svenska jordbruket utvecklas.

Regeringen vill också uppmana stat, kommuner och landsting att tio-dubbla sina inköp av ekomat till hela 25 % av totalinköpen till år 2010, alltså om cirka fyra år. Detta kostar den offentliga sektorn över 1 miljard kronor i merkostnader. Frågan är om det är fysiskt möjligt över huvud taget.

Dessutom ska ett antal statliga myndigheter åläggas att propagera för just den ekologiskt certifierade maten genom aktionsplaner, informationskampanjer, marknadsföringsstöd med mera.

Självklart ska myndigheterna sprida objektiv miljöinformation om olika odlingskoncept och använda miljöstöden för bästa miljönytta. Där- emot är det principiellt tveksamt om man i så hög grad som ovan visats ska lyfta fram ett enda produktionskoncept.

För de svenska miljömålen är det, enligt min mening, viktigast att det nuvarande redan miljövänliga svenska jordbruket består och att maten som vi importerar inte vinner ytterligare mark.

Jordbruksministern har i ett bra frågesvar nyligen redovisat att man vid offentlig upphandling kan ställa upp tekniska specifikationer som motsvarar till exempel krav enligt den svenska djurskyddslagen och miljöskyddslagen. Detta är mycket bra, och det borde kommuner och stat verkligen göra.

De svenska statliga myndigheterna borde verkligen också sprida information om miljöfördelarna med regionalt producerad svensk mat som uppfyller dessa krav. Finns det en öppenhet för detta här i dag, eller ska staten alltså endast ha som mål att sprida information om ekologiska miljöfördelar och inte om miljöfördelarna av ett närproducerat jordbruk

på svenska åkrar och betesmarker? Jag tycker att det blir ganska märkligt med detta ensidiga fokus.

Miljöpartiet är ju drivande i dessa frågor. Med deras senaste kongressbeslut om att inte ha någon moms på just ekologisk mat kommer den statliga satsningen på den ekologiska produktionen att överstiga 3 miljarder kronor, vad jag kan räkna fram, medan miljöersättningarna till det vanliga miljövänliga svenska jordbruket ligger på 2–2 ½ miljarder kronor. Är detta en rimlig relation? Konsumtionen av ekologiska produkter utgör i dag 2–3 % av den totala konsumtionen, och man diskuterar ökning.

Ger verkligen denna användning av stöd som Miljöpartiet står för den effektivaste utväxlingen i form av ett fortsatt livskraftigt svenskt jordbruk, eller ger den mer import och en lite större andel ekoprodukter av ett minskande svenskt jordbruk? I så fall har vi misslyckats.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 17 juni.)

5 § Vissa fiskeripolitiska frågor

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2005/06: MJU27
Vissa fiskeripolitiska frågor (skr. 2005/06:171).

Anf. 74 ROLF LINDÉN (s):

Herr talman! Så var det dags att debattera miljö- och jordbruksutskottets betänkande 27. I detta betänkande behandlas regeringens skrivelse 2005/06:171 om vissa fiskeripolitiska frågor. Här behandlas också fem följdmotioner med 44 yrkanden och 166 yrkanden från den allmänna motionstiden 2004 och 2005. I betänkandet finns det dessutom 68 reservationer.

I skrivelsen redogör regeringen för situationen för fiskeresurserna och fiskerinäringen samt andra näringsverksamheter, till exempel fisketurism.

Här läggs det fram en övergripande nationell strategi för svenskt fiske under perioden 2007–2013. Här redogörs det också för arbetet på fiskets område inom ramen för miljömålsarbetet, och behovet av kompletterande åtgärder till exempel för det lokala fiskebeståndet framhålls. Här finns även förslag om utkast av fisk, om jakt på säl och skarv och om visst ekonomiskt stöd samt förslag om fördelning av arbetsuppgifter och ansvarsfördelning mellan berörda myndigheter inom verksamhetsområdet.

Med denna korta introduktion, herr talman, föreslår jag att vi släpper loss debattörerna.

Anf. 75 CECILIA WIDEGREN (m):

Herr talman! Vi moderater står självklart bakom alla våra reservationer i betänkandet. För tids vinnande väljer jag att inte yrka bifall till någon av reservationerna, utan de finns där som en röstförklaring.

Sverige har en lång kust, många sjöar och gott rinnande vatten. Det ger stora förutsättningar att använda vattnet som en bas för försörjning men också för rekreation. Traditionellt sett har detta gjorts i väldigt stor omfattning i Sverige. Fritidsfisket till exempel är ett stort nöje och något som bedrivs i alla vatten. Yrkesfisket, som visserligen förekommer i en del insjöar, bedrivs huvudsakligen längs kusten.

Det är okej att regeringen skickar över skrivelse på skrivelse i dessa frågor, men det hade varit vällovligt att komma med lite mer konkreta förslag och också en proposition på fiskepolitikens område. Det saknar vi, så vi beklagar att så inte är fallet.

Herr talman! När det gäller yrkesfisket är fiskepolitiken gemensam i den europeiska unionen. Det är genom ett skickligt agerande där som svenska intressen kan värnas. Det är viktigt att regeringen vinnlägger sig om att i EU-samarbetet spela en framträdande roll vad gäller fiskeripolitiken. Det är inte acceptabelt att Sverige marginaliseras i Europasamarbetet. Man bör så att säga föra en mer aktiv och drivande position inom fiskefrågorna och inte bara landa i olika typer av nej i EU-samarbetet.

Vi moderater vill att Sverige ska inta en aktiv roll i fråga om den gemensamma fiskeripolitiken och dess utformning. Ett av medlen att med god framgång använda skulle vara de regionala rådgivande nämnder som nu existerar i vårt närområde.

Eftersom fisket bedrivs inom samma institutionella ram är det också viktigt att de nationella villkoren är någotsånär lika. En fråga som länge legat på regeringens bord efter beslut i riksdagens kammare är den om de så kallade yrkesfiskaravdragen som ännu inte är inrättade. Det är en underlåtelse att inte se upp till de riksdagsbeslut som existerar. Här kan man vara oerhört mycket mer pådrivande i EU-samarbetet.

Monopol och ensamrätter är sällan av godo. Det gäller också på forskningens område. Här har fiskebranschen tillsammans med högskolor och universitet en viktig roll att spela för att höja kvaliteten inom fiskeområdet. Vi anser att forskning och utveckling är av oerhört central betydelse för framtidens fiskeripolitik. Allianspartierna har därför anslagit mer resurser till forskning och utveckling generellt sett än vad regeringen gjort.

Herr talman! Fiskekvoterna för de gemensamma vattnen fastställs numera på EU-nivå och fördelas till de olika medlemsländerna. Det enskilda ansvaret för helheten tas över centrala instanser. För den enskilde fiskaren gäller det att ta upp fisken innan kvoten är slut.

Ett sätt att öka det personliga ansvaret är individuell tilldelning av fiskekvoter och att sedan kunna ingå i ett handelssystem för att överlåta kvoter till andra fiskare. Ett system som skulle kunna prövas är alltså ett individuellt system med överlåtbara fiskekvoter.

Likaså bör vi testa ett system med fiskedagar – ett system där ett visst antal dagar per vecka gäller. Dessutom gäller det rätten att behålla fångsten så att vi kan förbjuda den dumpning som har pågått alldeles för länge.

Ibland upplevs en del frågor flera gånger om trots att problem och förslag till lösningar redan tagits fram i tidigare utredningar. Så är det återigen med den här skrivelsen där man föreslår statliga utredningar för att förhålla beslut. Det är lite misströstande, inte minst för den näring som i dag kanske skulle kunna skapa ytterligare jobb. Jag tänker till exempel

på den utredning som har med fisketuristiskt företagande att göra. Det finns där oerhört mycket gott underlag för att kunna se fler jobb inom det området.

Fisketurismen är en av många möjligheter som framtidsfaktor för fiskerinäringen. Man ska här föra en offensiv politik och se till att ha konkreta reella förslag så fort som möjligt men också vara tydlig om att de myndigheter som har ett inflytande över det här området talar så att säga med en och samma tunga, inte med kluven tunga. Inte minst tänker jag då på Djurskyddsmyndigheten som är här inne och skrämmer fiskefolk på olika sätt, bland annat genom att diskutera förbud mot levande agn vid fiske. Även Djurskyddsmyndigheten har ett ansvar för en positiv utveckling på fisketurismområdet. Regeringen har ett ansvar att även se till detta.

Herr talman! Yrkesfiskarna har mycket stora kunskaper om fiskebestånd, hav och miljö. De kunskaper och erfarenheter som i dag finns tas inte i tillräcklig omfattning till vara i det praktiska utövandet.

Som det är i dag upplever fiskaren ofta regelverken kring näringen som oerhört byråkratiska, kantiga och verkningsslösa och dessutom som beslut som tas långt över huvudet på de människor som berörs. Det finns till och med statliga utredningar som tydligt påvisar att det finns behov av en samordnad utveckling och en samordning på området.

Riksdagens revisorer har liksom Riksrevisionsverket och Nutek påvisat att den administrativa bördan i yrkesfisket är stor och betydligt större än i många andra näringar. Här har regeringen en oerhört tydlig uppgift att leverera klara och konkreta förenklingar för fiskerinäringen.

Inom jordbruksområdet har jordbruksministern lovat en 25-procentig neddragning av den administrativa bördan. Näringen kräver en 40-procentig neddragning.

Vilka är då förväntningarna inom det här området? Ja, det gäller säkert många olika procentsatser. Jag skulle gärna här i dag vilja höra från det socialdemokratiska partiet vad man har för procentsats vad gäller neddragningar av administrationen inom den här näringens administration.

Jag vill avsluta med att ta upp företagarperspektivet som en helhet i frågan. Förutom att man ska ta till vara bestånden och sköta miljöutvecklingen är det också viktigt att se till jobben som till en del ligger i detta.

Oavsett om det är en yrkesfiskare på heltid eller på deltid och oavsett om det är en vattenbrukare eller en turistentreprenör så är de företagare ur olika perspektiv. De bör därför ses ur ett positivt företagarperspektiv.

Konkurrensnackdelar måste undanröjas även på detta område. Alliansen har här en bra jobbpolitik för att se till den goda företagargrund som behövs.

Attityden hos myndigheter är ofta att man är misstänksam och förutsätter att företagen inte följer lagar och regler. Detta skapar ofta ett dåligt företagarklimat. Brist på riskkapital är ett annat hinder för expansion, i synnerhet i landsbygd och i kustområden där många av dessa företag av naturliga skäl existerar.

Här finns det oerhört bra konkreta och tydliga förslag – förslag som presenterats här i kammaren men som tyvärr har avslagits av den sittande

Anf. 76 LARS TYSKLIND (fp):

Herr talman! Jag kan instämma i mycket av det som föregående talare sagt. Det finns egentligen ingenting där som jag har några invändningar mot, utan det överensstämmer med Folkpartiets politik.

Det betänkande som vi har att debattera här i dag, *Vissa fiskeripolitiska frågor*, spänner över ett mycket stort område. Det visar om inte annat det stora antalet reservationer i betänkandet – ett nästan orimligt antal. Jag undrar om oenigheten egentligen är så stor.

Vi i Folkpartiet står naturligtvis bakom samtliga reservationer där vi finns med. Men också jag väljer att för tids vinnande inte yrka bifall till någon av dem, utan de finns där som en tydlig viljeinriktning från Folkpartiets sida.

Herr talman! Jag kommer att koncentrera mig på Folkpartiets synpunkter med anledning av regeringens skrivelse nr 171, *Vissa fiskeripolitiska frågor*. Skrivelsen kan nog ses som en summering av den förda fiskeripolitiken under den gångna mandatperioden – en mandatperiod som inleddes med en något hetsig debatt kring förslaget om ett ensidigt svenskt torskfiskestopp, så åtminstone i början var det händelserikt.

Att vi nu har fått en skrivelse och inte en proposition, vilket påpekades även av föregående talare, är kanske betecknande för fiskeripolitiken över huvud taget i Sverige. Det är mycket uppdrag, utredande, samråd och så vidare men väldigt få konkreta förslag.

Man kan hitta ett konkret förslag i skrivelsen. Det är att man vill ha ett förbud mot utkast av sådan fisk som kan landas enligt gällande EU-regler. Det är egentligen det mest konkreta man kan hitta i skrivelsen.

Herr talman! Jag tror att vi har en väldigt stor enighet när det gäller att komma till målet och att det är ett långsiktigt hållbart fiske. Om vi inte uppnår det målet är alla parter förlorare i detta.

En relevant fråga man måste kunna ställa sig är: Har några konkreta åtgärder lett till att vi nu har ett mer långsiktigt uthålligt fiske än för fyra år sedan? Man kan också ställa en för mig viktig fråga: Hur upplever näringen, och då främst yrkesfiskaren, sin situation?

Tyvärr kan man när man möter yrkesfisket konstatera att man väldigt ofta får höra att det upplever en negativ attityd från regeringens sida till fisket som näring. Det är ingen bra situation. Regeringen liksom alla andra inblandade parter har ett väldigt stort ansvar för att komma ifrån och förändra den situation som har uppstått.

Det handlar i grunden om att man skapar en dialog med alla inblandade så att man får långsiktiga lösningar som är väl förankrade. Här har utvecklingen av bland annat lokal och regional samförvaltning sin givna plats i sammanhanget.

Herr talman! Jag ska ta upp några av regeringens bedömningar som belyser frågor där vi från Folkpartiets sida anser att fokus läggs fel. Kanske handlar det just här om attitydfrågor. Jag ser fram emot att höra Jan-Olof Larsson kommentera det senare i dag i debatten, och jag utgår från att han kommer att göra det.

Först går jag till frågan om Sveriges roll inom EU och den gemensamma fiskeripolitiken. Det är naturligt att det är där som stor kraft måste

*Vissa fiskeripolitiska
frågor*

läggas, eftersom det är en så stor del av fiskeripolitiken som ligger under EU. Precis som föregående talare vill jag påpeka det viktiga för Sveriges del. Där tycker jag att vi har ett tydligt misslyckande i att Sverige inte har lyckats skaffa sig de förhandlingspositioner som man hade kunnat få med ett annat agerande.

Man skulle ha jobbat med alternativ som man kunde få gehör för hos kommissionen och andra medlemsstater och inte minst ha det förankrat hos den inhemska fiskerinäringen. Nu har Sverige valt att i många stycken utgå från ett nej och blivit väldigt marginaliserat i debatten och sedan egentligen inte haft så stort inflytande över de konstruktiva kompromissförslag som trots allt har kunnat komma fram.

Där tycker jag att regeringen bör fundera på om inte ett helt annat sätt att agera i EU hade lett mycket längre. Det första exemplet jag tog gällde det ensidiga svenska torskfiskestoppet. Vid det tillfället blev Sverige helt borta i diskussionen och påverkade egentligen inte resultatet till slut. Om Sverige hade hållit fast vid en annan linje hade resultatet blivit bättre.

Det småskaliga kustnära fisket lyfts ofta fram. Det gör vi också från Folkpartiets sida. Det får inte uppfattas som att det finns ett motsatsförhållande till annan typ av fiske. Storskalighet är en definitionsfråga. Det fisket har också sin givna plats under vissa förutsättningar. Det finns vissa typer av fiske i Sverige som passar för att bedrivas lite storskaligt. Det finns ingen entydig bild av detta.

Vad som däremot krävs är att vi får långsiktiga regler som ger förutsägbarhet för yrkesfisket samtidigt som det leder till ett fångstuttag som är långsiktigt möjligt. Här tycker jag att man kan dra en parallell från den diskussion som var tidigare i dag när miljöminister Sommarström sade att det var väldigt viktigt att industrin fick långsiktiga förutsättningar när det gäller klimatpolitiken för att kunna agera. Det är naturligtvis precis lika viktigt för fisket som näring att man har långsiktiga regler med förutsägbarhet.

Här har Folkpartiet liksom många andra partier lyft fram ingredienserna med lokal och regional samförvaltning, reglering via fiskeansträngning, så kallade havdagar eller fiskedagar, och att man måste ta regionala hänsyn vid reglering av fiskeflottan. Där har det uppstått vissa obalanser kring Sveriges kuster.

Selektiva redskap, och utvecklingen och användandet av dem, spelar en väldigt central roll. Det påpekar man även från näringen. Där finns det väldigt mycket att göra. Bra exempel i sammanhanget är det fiske som bedrivs med trål med rist på västkusten efter kräfta och räka och så vidare. Det selekterar definitivt bort all bifångst av fisk.

Att det behövs en översyn av fiskelagen tas upp i skrivelsen. Regeringen och även utskottet har den inställningen. Folkpartiet instämmer i att det behövs en översyn. Det är bra att ökad miljöhänsyn och hållbart nyttjande finns med. Men vi tycker även att det ska finnas en tydlig inriktning på att det ska vara förenklingar för den enskilde näringsidkaren i sammanhanget och att man ändå tar med det i översynen.

Herr talman! Jag kommer lite osökt över till frågan om administrativa sanktioner, som det står om i skrivelsen. Det har i allra högsta grad med den enskilde näringsidkaren att göra. Regeringen och utskottsmajoriteten gör bedömningen att man bör utreda ett förändrat sanktionssystem inom fiskets område. Bakgrunden är den kritik som Sverige har fått från EU-

kommissionen om bristande effektivitet i sanktionssystemet. Det är naturligtvis så.

Från Folkpartiets sida anser vi att det i grunden inte handlar om brist på sanktionsmöjligheter. Problemet är i stället att rättsprocesserna är ineffektiva. Det säger både regeringen och även utskottsmajoriteten i både skrivelsen och betänkandet. Då bör rimligtvis fokus läggas på att effektivisera processerna i stället för att rättssäkerheten för den enskilde fiskaren äventyras på något sätt.

Även om vi diskuterar just detta i dag är en utredning redan sjösatt med direktiv och allt. Jag vet inte om det har så stor betydelse att jag påpekar detta i dag. Det kan nog inte påverka regeringen eller någon annan i detta läge.

Herr talman! Jag har ytterligare två saker som jag vill ta upp. Det gäller utkast av fisk och kontroll. I viss mån berör de sakerna varandra. Det är precis som sades här tidigare. Vi måste naturligtvis få ett slut på utkastet av fisk som man har visat i medierna väldigt mycket. Det beror på att det strider mot allt sunt förnuft, och det skapar misstro mot fiskeripolitiken i sin helhet. Människor begriper inte detta.

Nu finns förslaget att man ska skapa ett nationellt svenskt förbud mot utkast av fisk som kan landas enligt gällande regler. Det finns även ett sådant förbud infört i Danmark sedan några år tillbaka. Där har man visat att det är väldigt svårt att ha kontroll över systemet.

När vi diskuterar kontroll över fisket är det kanske fel ände att börja med att införa ett förbud i stället för att fullfölja försöket med havdagar och fiskeansträngning som ändå ska starta i Kattegatt. Vi får utvärdera detta först, och sedan kan förbudet komma.

När det gäller kontrollen över huvud taget finns en utredning som kom för något drygt år sedan som handlar om en utvärdering av den svenska fiskerikontrollen. Där är rättesnöret att fiskerikontrollen mer måste gå mot effektorientering.

Där måste Sverige verkligen lägga på ett kol och jobba hårt inom EU så att den verkligen blir effektorienterad så att det inte är kvantitet som gäller utan kvalitet. Det finns inga andra myndigheter som jobbar på det sättet. Man kan jämföra med tull och annat. De klarar sig väldigt bra med att veta vad man letar efter.

Herr talman! Jag vill göra en liten uppmaning på slutet. Jag uppmanar regeringen att verkligen jobba för att involvera fiskenäringen och ta vara på den kompetens som finns där och ge utrymme för fiskenäringen att ta det ansvar som jag är helt övertygad om att man villig att ta bara man får chansen.

Anf. 77 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Herr talman! Jag delar i allt väsentligt det som Cecilia Widegren och Lars Tysklind har sagt hittills. Det är bra synpunkter. Detta är en skrivelse och ett betänkande som behandlar allt och inget, från stort till smått.

Det är jättesvårt att hantera ett sådant här betänkande med alla de här sakerna i relation till att de stora, viktiga frågorna beslutas om i EU. Det är det som styr ramarna och huvudinriktningen för svenskt fiske. Frustrationen i den här situationen möter vi ofta i samråden inför EU-nämnden som vi har i utskottet med statssekreterare eller när vi pratar

med ministern. Då märker vi hur regeringen våndas och vi med den över hur man ska komma till rätta med de uppenbara problem som finns på fiskets område med överfiske och med att fiskeresursen är överutnyttjad.

Å ena sidan kämpar vi, för det här är ju oftast ett gemensamt tag i EU, för att få till kvoter som är hållbara och för att få till utskrotningsregler som fungerar. Jan-Olof Larsson, som väl är den mest kunnige på fiskeområdet i riksdagen, och jag har pratat många gånger om att så länge det inte finns vettiga regler och ersättningar som konsekvent och långsiktigt kan minska fiskeflottan till den nivå som bestånden tål så blir det hela tiden en massa brott mot de regler som sätts upp och kvoter som överskrids.

Mitt i detta, som vi tycker är besvärligt på det teoretiska planet, finns de svenska fiskarna. De ser politiker som är ganska storordiga och som vill komma till rätta med problemen med överfisket, de utsatta bestånden och så vidare. Sedan blir det ingenting av det. När EU väl beslutar om sina kvoter så är det andra stora fiskerationer som har sista ordet. Sedan fortsätter det som vanligt. Fiskarna får leva med något slags utanförskap och utsatthet. De känner en jättestor frustration, för de upplever att det är sanktioner, nya regler och kontroller i stället för en grupp som har en utsatt och ekonomiskt svår situation. De känner att de inte har något inflytande och att regelbördan ständigt blir större och kostsammare – vilket också Nutek har visat. De ser att deras röst inte hörs i tillräcklig omfattning när nya initiativ tas om lokalisering av vindkraft och sådana saker.

Jag skulle vilja se ett mer formaliserat samrådsorgan mellan svensk fiskerinäring, myndigheten och den politiska nivån som kunde bli en konstruktiv mötesplats där man tillsammans kom vidare.

Jag har redan varit inne på kapaciteten och kvoterna. Det står i skrivelsen att regeringen ska utarbeta en plan för hur den vetenskapliga bedömningen ska kunna förbättras. Det skulle vara intressant att veta lite mer om hur det ser ut och hur långt man har kommit. Det är också en frustration som många känner; man är inte säker på hur pass vederhäftig, konsekvent och välgrundad den vetenskapliga rådgivningen alltid är därför att man får andra signaler om motstridiga bilder.

Överfisket, överkapaciteten och utkasten är de grundläggande orsakerna till att fiskebestånden är så hotade, kan man väl säga. Det har också bidragit till frustrationen hos svenska fiskare. Samtidigt som de är ute och fiskar efter andra arter är de tvungna att kasta dem som har nått kvottaket över bord. För en människa som i generationer tillbaka har levt på och älskat att ta upp fisk, som är ett bra livsmedel, för att sälja vidare till förädling och kanske själv också förädla känns det inte bra att kasta fisken över bord. Det skapar frustration hos många fiskare.

Därför är det bra att försöket med fiskedagar inleds. Jag tycker nog att man kan gå lite fortare fram. Erfarenheter från andra länder skulle kunna ge fakta som gör att man kan införa sådana här system. Det är likadant med individuella överlåtelsebara kvoter. De kan vara ett sätt att på ett kostnadseffektivt vis styra fisket och minska kapaciteten.

Andra viktiga saker som påverkar inte minst det kustnära fisket är jaktfrågorna när det gäller säl och skarv. Jag tycker att skrivelsen är ludig. Det saknas tydliga signaler om att jakt på säl och skarv ska ske, att bestånden ska skattas och att det ska ske efter jaktetiska principer och på

bestämda tider. Men jakt ska få ske i stor omfattning för att man ska kunna värna det kustnära fisket. Nu talas det om redskapsutveckling, utredningar om skonsam jakt och sådant.

Man borde våga mjölka lite heliga sjökor när det gäller fiskevårdsområden, handredskapsfisket och finansieringen av fiskevården. Man borde med fortsatt tillgång för fritidsfisket, men kanske med möjlighet att lösa fiskekort, inrätta fler fiskevårdsområden också i de stora sjöarna och efter kusterna.

Vattenbruket är fortfarande ett tövande, tycker jag. Det vore intressant om Jan-Olof kunde utveckla hur regeringen ser på möjligheterna för vattenbruket i Sverige. Vi har ju liknande förutsättningar som andra länder. Om vi kan göra det på ett miljömässigt hållbart sätt så vore det en möjlighet för företagsutveckling och arbetstillfällen vid kusten. Det vore bra med ett program för vattenbrukets utveckling.

Jag går nu över till utbildningsfrågorna. Havsmiljökommissionen föreslog 2003 ett fångstteknologiskt institut. Det bereds fortfarande i Regeringskansliet. Hur ser regeringspartiet på möjligheterna att bygga upp ett sådant institut med en bred kompetens? Vi tar också upp lärlingsfrågor och kvalificerad yrkesutbildning på fiskets områden.

Allra sist tycker jag att det här med spökgarnen är otydligt. Det står att ett program formulerades 2002, men sedan har ministrarna varit samlade i Göteborg och varit bekymrade över spökgarnssituationen. Det är alltså förlorade eller kapade trålar, drivgarn och andra garn. Frågan är: Blir det något tydligt program för fiskares möjligheter att fiska efter spökgarn på tider som de annars ligger still?

Vi har inte mindre än 35 reservationer till betänkandet. Eftersom jag har en viss insikt om att ingen av dem kommer att vinna majoritet så avstår jag denna gång från att yrka bifall till någon.

Anf. 78 KJELL-ERIK KARLSSON (v):

Herr talman! Betänkandet bygger på skrivelsen *Vissa fiskeripolitiska frågor* och är ett samarbetsprojekt mellan regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna.

Det är ett samarbetsområde som jag är stolt över och som jag hoppas ska leda till något gott och välbehövligt för fiskesektorn, i vilken jag i dag vill inkludera fisketuristiskt företagande och fritidsfiske.

Betänkandet har blivit beskrivet på ett bra sätt här tidigare, men jag skulle vilja dryfta reservationerna lite grann.

Uttaget eller upptaget från havets resurser sker inte i proportion till vad havet kan producera. Det sker i stället vad jag skulle vilja kalla för en rovdrift på den knappa fiskeresursen.

Därför bör kapaciteten anpassas till havets resurser för reproduktion och till den nuvarande reproduktionen. Jag hoppas att det ska bli slut på den så kallade kohandeln – man kanske skulle kalla det fiskhandeln i stället – i Bryssel mellan EU-länderna om kvoterna och att man kommer till insikt om att man ska följa den vetenskapliga rådgivning som finns.

Det kan inte vara hållbart att 90 % av till exempel den svensklandade torsken ska vara i klassen under två kilo och att över 56 % ska vara i klassen under ett kilo, och detta i ett land som säger sig ta miljöhänsyn och vilja skapa en hållbar utveckling. Hur hållbart är det att inte låta fiskkapitalet växa utan plocka ut den eventuella ränta och återväxt som

finns, plus en stor del av kapitalet? Att dessutom slänga över bord eller, som det kallas, dumpa den fisk som man tar upp och dödar för att den är för liten när man på jakt efter större är inte hållbart.

Nej, det är dags att anpassa kapaciteten till havets resurs, alltså genomföra en utskrotning av den överkapacitet som finns i fiskeflottan. Enligt min mening bör Fiskeriverket analysera olika fiskefartygs och fiske-segments ekonomiska bärkraft i förhållande till nuvarande fiskepolitik och de nationella miljömålen.

Om vi ska nå målen för ett uthålligt fiske bör en stor del av fiskekapaciteten skrotas ut. Frågan om var detta ska ske bör analyseras och stimuleras. Utifrån ett underlag med uppgifter om vilket antal fartyg eller vilken kapacitet som krävs för ekonomisk lönsamhet bör Fiskeriverket få i uppdrag att utarbeta en plan för utskrotning, inklusive en ersättningsplan och en nivå på en skrotningspremie som är anpassad till målen för svensk fiskepolitik.

Sverige har en mycket låg skrotningspremie jämfört med andra länder. Eftersom fiskepolitiken även innebär ett socialt ansvar för yrkesfiskarna från statens sida bör nivån på utskrotningspremien vara anpassad så att den motsvarar försäkringsbeloppet eller vara utformad på ett annat lämpligt sätt.

Vänsterpartiet anser att Sverige bör inleda bilaterala samtal med till exempel Polen och Danmark om torskfisket i Östersjön i syfte att främja förhandlingsresultat baserade på de vetenskapliga rekommendationerna. Inom ramen för det nordiska samarbetet och Nordiska rådet bör Sverige också ta initiativ i syfte att främja sådana överenskomelser. Det är viktigt att även Fiskeriverket är aktivt på den europeiska arenan genom kontaktskapande verksamhet som kan ge många fördelar för utvecklingen av fiskbestånden.

Vänsterpartiet anser att en utredare bör tillkallas för att se över statens verksamhet och organisation när det gäller miljömålen inom vattenmiljöer samt fritids- och turismfiske. Utredaren bör också se över hur kraven på biologisk mångfald och naturvård ska upprätthållas och hanteras i vattenmiljöer. Såväl Fiskeriverkets som Naturvårdsverkets roller bör då genomlysas, och här finns ett samband. Uppdraget borde också omfatta Fiskeriverkets organisation och arbetssätt samt förslag på sådana förändringar att statens verksamhet på detta område på ett bättre sätt än i dag anpassas till dessa intressen.

Man borde också beakta övriga myndigheters arbete med dessa frågor, till exempel Naturvårdsverkets och Turistdelegationens. Det borde stå utredaren fritt att ompröva de olika myndigheternas ansvarsfördelning, för det finns luckor som det ser ut nu.

Utredaren borde även särskilt ta in synpunkter från till exempel kommuner, de intresseorganisationer som företräder fritidsfisket, fisketurismen samt forskning om friluftsliv och fritidsfiske. Det är här fisket har en chans till utveckling.

Man bör också tillsammans med länsstyrelserna utarbeta strategiska vattenområdesvisa program för samordning av tillgängliga fiskevårds- och naturvårdsmedel i fiskevården. I syfte att öka intresset för att ta initiativ till och genomföra lokala fiskevårdsprojekt bör verkets samarbete öka med de kommuner och intresseorganisationer som arbetar med praktiska fiskevårdsprojekt. I samråd med Kommunförbundet och olika in-

tresseorganisationer bör riktade informations- och utbildningsinsatser utarbetas och genomföras. Dessutom borde Fiskeriverket inom sitt förvaltningsanslag avsätta resurser för tjänster på just dessa områden.

Fiskeriverket har fått i uppdrag att utreda hinder och möjligheter för en expansion av fiskenäringen, vilket är mycket positivt. Konkreta åtgärder måste emellertid vidtas snarast för att underlätta omställningen inom hela fiskebranschen och vattenbruksområdet. Därvidlag kan inte minst musselodling vara ett mycket intressant alternativ. Det är viktigt att goda exempel får möjlighet att utvecklas. Därför borde man också se över stödinsatser för musselodling i de svenska kustområdena.

Herr talman! Vänsterpartiet och jag står bakom de reservationer vi har i betänkandet, men jag avstår från att yrka bifall för att spara tid. Och troligtvis skulle de inte vinna kammarens gehör.

Anf. 79 JAN ANDERSSON (c):

Herr talman! Låt mig först säga något om det internationella arbetet i fiskefrågor och EU-arbetet. Precis som någon tidigare talare tog upp, var förslaget om ett ensidigt svenskt fiskestopp en ganska tråkig historia i det internationella arbetet med fiskepolitiken. Det är ett jättetydligt exempel på hur vi markerar ut oss och i princip får kliva ut ifrån förhandlingsrummet. Därmed har vi inte någon möjlighet att påverka den fortsatta utvecklingen av politiken. Det var oklokt därför att det finns så många andra uppenbara stolligheter som vi är överens om ska bekämpas, till exempel utkastet av prima matfisk som togs upp här som en uppenbar och självklar sak som vi kanske först ska ta itu med innan vi skriker om totalstopp.

Betydelsen av enkla system för att styra fisket har också tagits upp. Vi i Centerpartiet tycker att systemet med fiskedagar till havs är ett alldeles utmärkt system som behöver utvecklas. Det är enkelt för dem som sköter fisket, men också för dem som ska övervaka att det efterföljs.

Däremot är vi betydligt mer tveksamma eller avogt inställda till systemet med överförbara kvoter. Det är vi utifrån generella och välgrundade erfarenheter som vi har från andra kvotsystem. Kvoter som man handlar med kapitaliseras alltid. Så är det tveklöst. Det kapitalet kommer mycket sällan aktiva i näringen till del. Det flyttas till dem som är lite mer gråhåriga och kanske vill skaffa sig en någotsånär trygg ålderdom. Det ligger i systemet att betala för kvoter och rätten att fiska eller driva någon annan typ av näringsverksamhet. Jag tycker att man ska vara oerhört uppmärksam på detta när man börjar använda det här systemet, vilket jag tycker att man inte ska göra. Dessutom är det oerhört svårt att ta sig in för nystartare. Man flyttar upp kostnaden för att starta ett företag i den här sektorn. Det finns också en uppenbar risk att kvoterna koncentreras till ett fåtal händer, kanske inte juridiskt men i praktiken.

Låt mig så gå vidare till det lite mera småskaliga fisket. Då vill jag ta upp fiskerätten på enskilda vatten, som historiskt är en typ av konfiskation. Vi i Centerpartiet vill att de som har blivit fråntagna fiskerätten ska ha möjlighet att få tillbaka den i de fall man bildar fiskevårdsområden. Vi tror att det gäller att ta till vara det lokala och privata engagemanget i de här frågorna.

Prot. 2005/06:143

16 juni

*Vissa fiskeripolitiska
frågor*

Avslutningsvis vill jag också ta upp något om fiskevården och spöskatten. Det är synd att man lägger resurser på att jobba med system som jag tycker att man redan från början kan se är näst intill omöjliga.

Det är en ganska begränsad peng som kommer in, och den kommer att kosta en väldigt stor andel att administrera. Som systemet ser ut eller har utretts kommer det också med säkerhet att uppmåna till fusk och undanglidande från systemet. Jag tycker att det är lite olyckligt att vi lägger samhällsresurser på att utreda en typ av system som vi kanske redan från början kan se inte är genomförbara.

För vår del säger vi att fiskevården är en angelägenhet för samhället. Då gäller det dels självklart fiskekort där vi har fiskevårdsföreningar, dels samhällsmedel som ska vara med och finansiera fiskevården.

Inte heller jag yrkar bifall till någon av reservationerna även om jag självklart står bakom samtliga våra reservationer.

Anf. 80 ÅSA DOMEIJ (mp):

Herr talman! Ledamöter! Ett hållbart fiske är något som är oerhört viktigt för Miljöpartiet och som har haft hög prioritet för oss under den här mandatperioden. Ibland har vi i Miljöpartiet också haft tuffa debatter med fiskerinäringen, men vi försöker alltid påminna om att utan fiske – ingen fiskerinäring och utan fiske – ingen möjlighet för alla oss konsumenter att äta god och nyttig fisk. Det som är spännande är att det faktiskt är många enskilda fiskare som hör av sig och tycker att det är bra att någon har vågat sätta fisket ordentligt på den politiska dagordningen. Fiskeripolitiken har ju ibland varit en lite undanskymd del av politiken.

Mandatperioden började med en debatt om torskfiskestoppet, som Lars Tysklind påpekade. Torskfiskestoppet satte kommissionen stopp för. Men vad har hänt sedan dess? Hur har det egentligen gått? Hur har det gått med torsken i östra Östersjön? Det har nyligen kommit en ny forskningsrapport från Ices. Det har aldrig sett så här illa ut. På ett år har bestånden minskat med 15 %. Forskarna menar att det skulle behövas 160 000 ton vuxen torsk och det finns bara 65 000 ton. Det finns alltså en uppenbar risk för kollaps för bestånden, och det är givetvis ett oerhört stort problem för fiskerinäringen. För 2006 rekommenderade forskarna inom Ices att man skulle ta upp max 14 900 ton. Det blev 49 000 ton – plus allt svartfiske. Svartfisket kanske uppgår till uppåt 40 %. De här siffrorna visar ju tydligt hur allvarligt det faktiskt är.

Personligen var jag lite hoppfull ett tag inför utvidgningen av EU, när till exempel Polen skulle komma in. Trots allt hade kommissionen varit bättre än de enskilda länderna utom Sverige. Sverige har ju fört den bästa politiken av länderna under den här perioden. Men det blev inte så utan läget blev sämre. Polen för en väldigt aggressiv rovdriftspolitik. Där samarbetar man på ett effektivt sätt med vår granne Danmark. Ju mer insyn jag har fått i de här internationella fiskeförhandlingarna desto mer bittert har det blivit. Här handlar det inte om kunskap, sunt förnuft och långsiktigt tänkande. Här handlar det om maktkamp och om att försöka roffa åt sig så mycket som möjligt själv. Systemet fungerar inte, och kommissionen orkar heller inte stå upp för en bra och långsiktig fiskeripolitik. När kommissionen kommer med sitt utgångsbud är det alldeles för dåligt ur hållbarhetssynpunkt och sedan blir det så oerhört mycket sämre efter förhandlingarna.

Vad bör man då göra i det här läget? Det är faktiskt så att kommissionen har rätt att införa nödstopp i fisket för resten av året. Det är något som vi i Miljöpartiet föreslår. Det kan gå till så att kommissionen tar ett eget initiativ. Det verkar inte riktigt vara på gång just nu. Men det är också så att en enskild medlemsstat kan ta ett sådant initiativ. Vi föreslår att Sverige tar ett sådant initiativ gentemot kommissionen. Då kan man använda medel ur fiskefonden för att kompensera fiskarna. Det vore väl en mycket bättre användning av medlen ur fiskefonden än att använda medel till att modernisera en alltför stor fiskeflotta. Det är ju det som diskuteras i dag, att kunna modernisera motorerna i fiskeflottan genom bidrag. Det är väl knappast en bättre åtgärd när vi har ett torskfiske i östra Östersjön som är sämre än någonsin.

En sak vill jag särskilt ta upp vid sidan av nödläget för torskfisket. Det är vikten av ett livskraftigt kustnära fiske. Där finns det en hel del positivt i den skrivelse som vi behandlar i dag. Varför är det då så viktigt med kustfiske? Jo då handlar det inte bara om fiskkött utan det handlar också om andra mervärden för samhället, om levande kustsamhällen, om en infrastruktur, fungerande hamnar, möjlighet att köpa färsk fisk på många ställen. Här finns det faktiskt en hel del som vi råder över nationellt. Här kan vi inte bara skylla på EU:s dåliga politik. I den här skrivelsen finns det med en sak som jag inte tycker har blivit tillräckligt uppmärksammas. Det handlar om att omfördela fiskemöjligheter från det storskaliga fisket till det småskaliga, kustnära fisket. Och denna fråga äger Sverige självt.

Jag hoppas verkligen att de här förändringarna genomförs så snart som möjligt av Fiskeriverket för att värna om det kustnära fisket samtidigt som Sverige är aktivt och tar initiativ gentemot EU och säger att nu måste vi faktiskt införa ett nödstopp.

Anf. 81 JAN-OLOF LARSSON (s):

Herr talman! Fisket och fiskenäringen har stått högt på dagordningen under den här mandatperioden både här i riksdagen och i diskussionerna ute i samhället. Fiskenäringen består ju grovt sett av tre inriktningar. Det är yrkesfisket, fisketurismen och vattenbruket. Betänkandet handlar om den skrivelse som regeringen har lagt fram och som tar sin utgångspunkt i den utveckling som har skett inom fiskeripolitiken och därtill kopplade områden.

När det gäller yrkesfisket i Sverige har vi gått från att vara en relativt stor fiskerikation till att bli en förhållandevis liten aktör, detta trots att Sverige har en av Europas längsta kuster. Den stora förändringen för svenska fiskare kom när nationerna runt Nordsjön flyttade ut sina fiskegränser och Sverige i stort sett utestängdes från sitt traditionella fiske i Nordsjön och Atlanten.

Den andra knäcken för det svenska fisket kom vid förhandlingarna vid Sveriges inträde i EU, där moderaten Dinkelspiel inte hävdade de svenska fiskeintressena och Sveriges historiska fiske i Västerhavet utan lade mer vikt vid det svenska snuset. Då blir svenskt fiske helt beroende av förutsättningarna i Östersjön, där i dag 75 % av det svenska fisket bedrivs.

Svenskt fiske har framtiden för sig eftersom den både kan försörja oss med bra livsmedel och skapa tillväxt och jobb på lands- och kustbygd

genom turismen. Den stora diskussionen under flera år har handlat om hur vi ska värna bestånden i våra hav på ett sådant sätt att vi bara brukar avkastningen. Tyvärr är det så att de rekommendationer som forskarna ger inte följs upp av de politiska besluten i EU. Det är också ofta så att det kustnära fisket med mindre båtar, det fiske som kanske är mest skoningsamt, är det som drabbas av besluten.

Det kan gälla antal fiskedagar, där mindre båtar är mer beroende av väder och vind. Det kan gälla antal landningshamnar och varseltider. Det kanske största slaget mot det kustnära fisket var när 200-kilosregeln försvann vid den senaste överenskommelsen i EU. Detta är problem som måste lösas snabbt om vi inte ska slå undan förutsättningarna för det mest skonsamma fisket.

Lars Tysklind tog upp att han hittade endast ett förslag i skrivelsen och det handlade om dumpning. Det hade han tyvärr missuppfattat, för det handlar inte om dumpning, det som sker i dag i Kattegatt och Skagerrack när det gäller kvoterade arter, utan det är de arter som inte är kvoterade som dumpningsförbudet ska gälla.

Men det finns också fler förslag. Ett förslag är att underlätta för det kustnära fisket. Det kan vara att överföra kvalitetskontrollen, den landningsbaserade kontrollen, från Kustbevakningen till Fiskeriverket. Fiskeriverket får då möjlighet att anpassa antalet landningshamnar och även varseltiden så att det bättre passar de mindre fartygen.

Andra åtgärder för att stärka fisket som tas fram i skrivelsen är att ekonomiskt stöd ska kunna lämnas till fiskeföretag som drabbas av dumpade stridsmedel och miljöfarliga kemiska ämnen.

Sven Gunnar vill ha tydlighet i förvaltningen av säl och skarv, och det ger vi uttryck för här. Det står mycket tydligt: Förvaltningen av säl och skarvbestånden *skall* ta hänsyn till konkurrensen om fiskeresursen, och jaktbestämmelserna ska ses över av Fiskeriverket och Naturvårdsverket.

Beträffande jaktbestämmelserna nämnde Sven Gunnar hänsynsfull jakt. Jag vet inte om det finns någon jakt som är hänsynsfull, men jag tror att han menar att man ska försöka få en effektivare jakt. I dag skjuter man inte det bestånd av säl som man har lov att göra.

Dessa och andra åtgärder kopplade till det åtgärdsprogram som blir följden av den strategiska plan som ska antas för fisket och fastställas av EU för perioden 2007–2013 ska ge möjlighet att främja åtgärder både lokalt och regionalt så att det kan skapas förutsättningar för ett ekonomiskt bärkraftigt yrkesfiske.

Herr talman! Vattenbruket är en framtidsnäring och en av de starkast växande näringarna i världen. Sverige borde ha goda förutsättningar att kunna utveckla denna näring med sin långa kust och alla sina sjöar. Under senare år har det skett betydande framsteg inom vattenbruket både vad gäller utsläpp av närsalter och förekomst av fisksjukdomar. Vattenbruket är en näring som kan skapa sysselsättning i bygder där det annars är svårt att lokalisera företag. Det är också en näring som mycket väl kan kombineras med annan verksamhet så som traditionellt yrkesfiske eller jordbruksverksamhet. Den kan också drivas i stor skala om förutsättningarna ges.

Regeringens förslag att ge Fiskeriverket i uppdrag att utveckla förslag till kriterier för vattenbruksföretag för att bättre ta hänsyn till dessas

storlek och odlingssystem vid tillståndsgivning skulle kunna ge både bättre och snabbare handläggning. Ett sätt att stimulera och snabba på processen är, som regeringen tidigare framhållit, att vattenområden både i sötvatten, kust och hav avsedda för vattenbruk pekas ut.

Herr talman! Fisketurismen är en näringsgren inom fisket. Detta är viktigt att slå fast. Fisketurismen omsätter i dag många miljoner direkt och indirekt. Det är en näring som har stor betydelse för glesbygden, både i inlandet och runt våra kuster, förutom att det finns stora kombinationsmöjligheter med till exempel yrkesfiske, vattenbruk och naturturism.

I den kommande programperioden för fiskenäringen finns möjligheter, som regeringen avser utnyttja, till ett främjande av fisketuristisk näringsverksamhet. En annan aspekt är den möjlighet som vår kust och skärgård kan erbjuda när det gäller fiske- och upplevelseturism, inte minst i form av att följa med fiskare med lokal kännedom för att se och lära. Detta är ett utvecklingsområde, och det kommer också att finnas med som en del i det fortsatta nationella programarbetet. Att det finns stora möjligheter inom de olika formerna av fisketurism står nog ganska klart för alla och envar. Och nu när Fiskeriverket från årsskiftet fick ansvaret för fisketurismen så var det en tydlig signal att fisketuristiskt företagande är en viktig och utvecklingsbar näring inom fisket.

Fiskeriverket ska i samråd med berörda organisationer analysera och sedan utforma licenser för fisketuristiskt företagande, vilket kan vara ett sätt för att främja en utveckling och dynamik i berörda regioner och kustsamhällen. Det är också ett sätt att se över grundläggande rättigheter och skyldigheter.

Herr talman! Det finns 68 reservationer i betänkandet. Jag yrkar avslag på dem och yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Av dessa 68 reservationer har den så kallade alliansen lyckats ena sig om sex stycken, vilket innebär ca 10 %. Detta är något mer än vad man lyckades ena sig om i budgeten. Den politiska enigheten i den så kallade alliansen innebär att det råder oenighet i nio frågor av tio på den politiska dagordningen.

På ett område är spridningen stor mellan riksdagens partier, och det är ett område som är principiellt viktigt inför framtiden. Det handlar om kvotsystemet, som också har varit uppe i debatten här, kvoter som ska vara försäljningsbara. När det gäller fördelningen av kvoter har riksdagen gett verktyg till Fiskeriverket att kunna fördela fiskeresursen genom att ha regionala eller individuella kvoter. Nu har inte Fiskeriverket använt denna möjlighet än så länge. Fiskeriverket har dock inte haft möjlighet att införa försäljningsbara kvoter.

I reservationerna framför flera partier att de vill ge Fiskeriverket denna möjlighet. Miljöpartiet och Folkpartiet vill i en gemensam reservation införa försäljningsbara kvoter i något av de fem områden där försök med regional förvaltning pågår. Jag har en stilla undran. Är det räkbeståndet i Kosterfjorden som ska delas upp i försäljningsbara kvoter, eller vad är det för någonting?

Moderaterna vill införa försäljningsbara kvoter på försök. Det skulle vara ytterst intressant att höra hur detta skulle gå till.

Kd vill införa försäljningsbara kvoter i det pelagiska fisket.

Centerpartiet hörde vi förut är motståndare till försäljningsbara kvoter.

Om det ska införas försäljningsbara kvoter eller inte är en strategiskt viktig fråga för svenskt fiske. Fiskeriverket har uppgiften att återkomma med ett förslag till regeringen om hur ett sådant eventuellt system ska utformas. De tveksamheter som Centerpartiet lyfter fram är helt relevanta och måste beaktas. Frågeställningarna är många. Hur värnar vi det kustnära fisket? Hur ser vi till att det fortsatt finns en bra infrastruktur i fisket? Hur ger vi möjlighet för yngre att komma in? Och hur länge är de svenska kvoterna svenska?

En viss acceptans för att införa försäljningsbara kvoter inom det pelagiska fisket finns inom näringen, men då ska många frågeställningar vara belysta. Men att ha försäljningsbara kvoter på andra fisken finns det ingen som helst acceptans för.

Herr talman! I betänkandet behandlas också 166 motionsyrkanden från allmänna motionstiden där det finns många frågeställningar och förslag som lyfts fram. Dessa motionsyrkanden visar vilket stort intresse det finns för fisket i hela vårt avlånga land. Många avhandlar det fria handredskapsfisket, och det finns de som berör allas rätt till att ha fasta redskap, så som är möjligt på västkusten. I motion MJ325 lyfts fram att rätten till att i viss utsträckning använda fasta redskap ska vara förbehållet kustbefolkningen, som historiskt alltid haft den möjligheten.

Med ett ökat fisketryck från fritidsfiskare som använder fasta redskap anser jag att det blir naturligt att vid en eventuell begränsning av redskap ska kustbefolkningens rätt till detta fiske prioriteras.

Med detta vill jag tacka för ordet och önska alla en varm och trevlig sommar och många härliga turer på sjön!

Anf. 82 CECILIA WIDEGREN (m) replik:

Herr talman! Jan-Olof Larsson använde sina tio minuter väl, men han hann ändå inte svara på den fråga som jag uttryckte i mitt anförande förut. Den gäller den frustration som fiskare känner över byråkratin. Man pratar i dag om att det går sju byråkrater på en fiskare. Riksrevisionen, Statskontoret, Riksdagens revisorer och Nutek är några av de som har lagt fram klara rapporter. Jag sitter här med rapporter från 80-talet, 90-talet och även från 2000-talet där man säger exakt samma sak. Ingenting har gjorts på det här området.

Man har fastställt att inom jordbruket är det 25 % minskning på den administrativa nivån som gäller från regeringens sida, även om näringen kräver 40 %.

Nu är min fråga till Socialdemokraterna: Vad kräver man på det här området? Vad tänker man göra för det fall man sätter kvar vid makten efter valet, eftersom man inte har behagat ta del av de här rapporterna tidigare från 80- och 90-talen och nu senast från 2000-talet?

Min andra fråga till Jan-Olof Larsson handlar om tiden efter valet. Om det skulle bli så att Socialdemokraterna fortsätter att samarbeta med Miljöpartiet, skulle Jan-Olof Larsson då kunna tänka sig att skicka ned Maria Wetterstrand som fiskeminister och förhandla i de här viktiga frågorna i EU?

Anf. 83 JAN-OLOF LARSSON (s) replik:

Herr talman! Jag kan börja med det sista och säga att vi avser att skicka ned en socialdemokratisk fiskeminister. Alla ministrar som vi

skickar ned till EU är socialdemokratiska. Det är vår ambition, och den tror vi fullständigt på.

När det gäller regelverket pågår ett arbete i regeringen. Vi ser över regelverket och försöker minimera det. Vi har kommit långt. Nu förstår jag den matematik som används. Det är som jag sade i början av mitt anförande att när man räknar upp hur många tjänstemän det går på en fiskare i det här landet så räknar man in forskningsstationer, Kustbevakning, Fiskeriverk och allt möjligt annat. Eftersom fiskerikåren minskat kraftigt under trettio fyrtio år blir det många personer per rederi. Nu handlar det ju inte bara om att kontrollera fiskare eller att skapa regelverket för dem. Men visst, regelverket för företagarna i stort ska ses över, och det gäller även fiskarna. Vi har ingen ambition att kväva dem med regler.

Jag vill göra en liten kommentar beträffande diskussionen om Sveriges kompetens att förhandla i EU. Att förhandla är en konst. Jag höll i mitt förra värv på med förhandlingar i 25–30 år. Och jag kommer ihåg att Cecilia Widegren under den förra mandatperioden försökte förhandla i Västra Götalandsregionen, med känt resultat. Om ni lägger ihop de erfarenheter som du, Cecilia, har och de som Dinkelspiel fick i samband med inträdesansökan till EU och lär er av de misstag som gjordes så blir ni skickliga. Jag är dock rädd för att ni hellre ser fel hos andra än rättar era egna.

Anf. 84 CECILIA WIDEGREN (m) replik:

Herr talman! Inte heller nu lyckas Jan-Olof Larsson svara på frågan vad den procentuella minskningen kommer att bli för fiskerinäringen vad gäller administration och byråkrati. Regeringen måste väl ha utställt ett mål efter utredningarna från 80-, 90- och 2000-talet. Varför väljer Jan-Olof Larsson att inte svara på den frågan? Det är anmärkningsvärt eftersom han nu haft möjlighet till det två gånger.

Socialdemokraterna har inte tänkt samarbeta med Miljöpartiet efter valet, om det är möjligt, och de har inte tänkt använda sig av den kompetens som Miljöpartiet har. Inte heller ha de tänkt skicka dem som fiskeriministrar till Bryssel. Hur ska ni då regera? Har ni tänkt uppvakta alliansen, eller vem ska ni regera med, Jan-Olof Larsson? Ni måste väl ha någon vision eller plan för detta? Förvånansvärt!

Vad gäller förhandlingsspel har vi inom alliansen lärt oss mycket, och numera pågår ett oerhört positivt samarbete. Du behöver inte vara orolig. Inte ens kring energipolitiken finns det i dag – efter 30 år – några diskrepanser. Tänk dig! Tänk så fort det nu gått! Nu har ni lite att svara på!

Anf. 85 JAN-OLOF LARSSON (s) replik:

Herr talman! Energipolitiken diskuterade vi tidigare i dag. Det som presenterades fanns inte mycket att ha olika åsikter om. Det kan jag hålla med om. Det hade ju varit förfärligt om det funnits olika åsikter om det också.

Vad gäller att samarbeta vill jag säga att vi samarbetat i åtta år med Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Vi har gjort det på ett bra sätt, men vi skickar fortfarande ned en socialdemokratisk minister. Vem vi samarbetar med under nästa mandatperiod får vi se efter valet. Det beror på om vi

får egen majoritet eller om vi behöver samarbetspartier. Det återstår att se. Det får väljarna avgöra.

Jag vill inte nämna någon siffra vad gäller minskningen eftersom jag inte känner till den. Jag vill inte stå här och säga sådant som jag inte vet, men jag vet att vi kommer att reducera regelverket.

Anf. 86 LARS TYSKLIND (fp) replik:

Herr talman! Jag tänkte ta upp frågan om individuella kvoter, eftersom Jan-Olof Larsson läste från den reservation som Folkpartiet och Miljöpartiet har tillsammans. Jag vet dock inte hur han egentligen läste. Huvudpoängen i reservationen, det som vi vill komma åt, är att som fiskare behöver man veta vilka rättigheter man har över en viss tidsperiod för att därmed kunna hushålla med sitt fiske. Det är en viktig poäng. Vi påpekar mycket tydligt att detta vore en hjälp för det kustnära fisket eftersom man då kunde omfördela och överföra kvoter till just det kustnära fisket. Det är alltså det som är det viktiga.

Man måste ju börja någonstans, och då vore det naturligt att göra ett sådant prov i ett av pilotområdena för lokal förvaltning. Jag tycker nog att Jan-Olof Larssons raljerande över reservationen inte riktigt stämmer med verkligheten.

När det gäller frågan om förenklingar, som också Cecilia Widegren ställde, vill jag säga att hur man än räknar blir resultatet att en alldeles för stor andel av dem som dagligdags har att leva med reglerna uppger att de håller på att ge upp. Det kan inte vara normalt att behöva leva så. Fiskerinäringen känner sig mycket märkligt behandlad i förhållande till andra näringsgrenar, eftersom de upplever att de bara får fler och fler regler. De måste ständigt tänka på att följa regelverket, och till slut försvinner hela yrket som sådant.

Anf. 87 JAN-OLOF LARSSON (s) replik:

Herr talman! Vad gäller att flytta över kvoter till det kustnära fisket finns enligt skrivelsen möjlighet att göra det. Fiskeriverket har länge haft möjlighet att fördela resursen på olika sätt. De har också haft möjlighet att fördela resursen både regionalt och individuellt. Jag kan inte inse, Lars Tysklind, att det skulle vara lättare att hushålla med en kvot för att man kan sälja den än om man vet att man har tillgång till den under hela året. Jag ser ingenting rimligt med varför vi ska ha säljbara individuella kvoter när vi lika gärna kan ha individuella kvoter som icke är säljbara. Då har man ju precis samma möjlighet att resurshushålla med kvoterna.

Beträffande regelverket vill jag säga att också jag är ute och träffar fiskare. De har ett oerhört tryck på sig med alla regler och papper. Därför har vi i skrivelsen skickat över frågan om landningskontroller och sådant till Fiskeriverket. Generaldirektören för Fiskeriverket har i olika sammanhang tydligt sagt att de ska se över regelverket för att göra det både smidigare och bättre men också öka egenkontrollen för fiskarna.

Anf. 88 LARS TYSKLIND (fp) replik:

Herr talman! Det är väl kanske just det som är nyckelbegreppet här, alltså att det håller på att ses över en himmelens massa saker. Jag tror att man måste skynda på, för yrkesfiskarna har hamnat i det läge som brukar beskrivas som att kon dör medan gräset växer. Om vi ska ha kvar en

levande skärgård i framtiden är det nog dags att verkligen lägga kraft på det arbetet.

Anledningen till att jag begärde replik var egentligen för att fråga om försöket med havdagar. Jag har tidigare ställt samma fråga till ministern, som tyvärr inte är här i dag. Nu finns ju försöket med havdagar i Kattegatt, men allt tar väldigt lång tid. Man bör i detta sammanhang gå in och titta på vilken strategi vi ska ha. Allting talar för att det kommer att bli lyckat, och då måste vi ha en strategi för hur vi enkelt kan gå vidare till Skagerrak.

Är Jan-Olof Larsson beredd att verka för att vi redan nu i princip börjar förhandla med till exempel Norge, som ju kommer att bli inblandat när det gäller Skagerrak, så att det inte återigen blir en lång förhandlingsrunda innan vi kan gå vidare? Jag tror att det är oerhört viktigt att ha en sådan strategi så att man vet vart man är på väg och det inte bara blir ett försök som hamnar för sig själv, för då tar det ännu längre tid innan vi kan gå vidare.

Anf. 89 JAN-OLOF LARSSON (s) replik:

Herr talman! Den svenska regeringen har tillsammans med fiskarna drivit frågan om havdagar på ett bra sätt. Vi har kommit långt, och till och med fiskarna själva säger att om det går snabbare än vad som är brukligt med EU-frågorna kan vi kanske sjösätta det hela redan nästa år. Det vore fantastiskt.

Sedan tror jag inte att man bara rakt av ska börja förhandla med Norge. Däremot ska vi lyfta upp frågan till diskussion, fundera på vad vi ska göra, hur vi ska tackla problemen och se vilka som är involverade i de vatten. Vi måste börja jobba med frågan, visst, men inte sätta oss i förhandlingar.

Jag vill beträffande havdagar också säga att det låter som om ett införande av havdagar skulle lösa alla problem inom fisket. Så är inte fallet. Det löser inte alla problem inom fisket. Däremot kan det lösa många problem i de vatten där vi har blandfiske, alltså i Kattegatt och Skagerrak. Vi har olika sorters fiske runt våra kuster, och det krävs därför olika åtgärder för att komma till rätta med problemen.

Anf. 90 JEPPE JOHNSON (m):

Herr talman! ”Fiskebåt till salu. Säljes billigt vid snabb affär.”

”Arbete sökes! Yrkesfiskare söker arbete. Allt av intresse. Kan tillträda omgående.”

Dessa båda anslag mötte mig, Jan-Olof Larsson, Göran Persson, några andra politiker och ett stort antal fiskare i Simrishamn på ett möte den 5 juni i år.

Herr talman! Är det möjligt att ha kvar ett svenskt yrkesfiske i framtiden? Jag tycker att frågan i allra högsta grad är berättigad. Den svenske fiskaren är mycket hårt trängd av en stor mängd påbud och paragrafer. Det har inte kunnat undgå någon som lyssnar på den här debatten.

Fiskaren vet ofta inte från den ena dagen till den andra vad som gäller. Det är fiskestopp, nya förbud, fler blanketter och mera byråkrati, och de kommer med jämna och ojämna mellanrum. Ibland vet man inte på fredagen om man får fiska på måndagen. Det kommer ständigt nya be-

stämmelser, kontroller och restriktioner, och det är jättesvårt att planera sin dagliga verksamhet.

Det är sällan eller aldrig någon som tar upp de positiva insatser som faktiskt har gjorts. Jag tänker på redskap som selekterar eller på att svenska fiskare i stort sett aldrig faller för svartfiske. I stället är bilden att den svenske fiskaren är ute och rovfiskar och förstör. Det är tv-program som visar sådant. Det har inte blivit sådan uppmärksamhet kring det senaste tv-programmet där vi fick se vilken resa torsken från Ishavet gör. I stället talar man så illa om Östersjötorsken att den snart inte går att sälja i Sverige längre. Även i fiskelägena kommer skolbarnen med lappar till fröken där det står att de inte får äta torsk. Då får man exportera den, och det gör man också.

För lite mer än ett år sedan presenterade regeringen i samband med Miljöpartiet en kustfiskeproposition. I den skriver man att syftet är ”att stärka och utveckla kust- och insjöfisket”. Det är vackert, men jag vill påstå att nuvarande politik är något av det motsatta.

Vid mötet i Simrishamn hade arrangörerna fäst upp ett antal lappar på en anslagstavla, och jag kommer nu att kommentera dessa och säga något om det som står på dem.

Lapp nr 1 hade texten ”Minskat antal fiskedagar”.

I vintras träffade jag en fiskare därhemma. Han sade: I dag, då det är is och kallt, kan jag inte fiska. Till sommaren, när det är vackert väder och priserna på fisk till färskvarumarknaden är hyfsade, får jag inte fiska. I år finns det inte heller någon 200-kilosregel. Fiskarnas spontana utrop fångar upp den frustration som finns i stora delar av fiskarkåren.

Lapp nr 2 hade texten ”Anmälningssplikt”.

Nu gäller visserligen en tvåtimmarsregel, men från början – jag hoppas att alla här i kammaren vet om det – var regeln att man skulle anmäla sina fångster fyra timmar innan man landade, trots att många båtar bara har en halvtimmes gång för att man ska kunna vittja näten.

I min egen hemmahamn Hörvik uttryckte sig en fiskare så här: Fyra timmar innan? Då sitter jag ju fortfarande hemma och äter frukost!

I ett verkligt fall från östra Blekinge fick en båt faktiskt ligga och vänta i hamnahålet, som vi kallar det därhemma, i en och en halv timme för att det skulle ta fyra timmar. Så jobbar alltså de svenska kustnära fiskarna ibland. Det är orimligt! Ingen annan yrkesgrupp hade ställt upp på detta.

Lapp nr 3 hade texten ”Speciella landningshamnar”.

Med tre veckors framförhållning, förra våren, togs ett drastiskt beslut om att minska antalet landningshamnar där man fick landa torskfångster över 700 kilo. Min egen hemmahamn var en av dem man inte fick landa i. Men vi protesterade, och det hade framgång.

När det blev kostsamt och besvärligt för myndigheterna att utföra sina kontroller är det den enskilde fiskaren som tvingas ändra på sin vardag. Han tvingas ta omvägen över en hamn som inte är hans hemmahamn. Det kostar faktiskt både tid och pengar. Det finns de som är fiskare i femte generationen. Jag tycker det är skamligt att de ska tvingas gå till en annan hamn än sin hemmahamn.

Vem är egentligen myndigheten till för? Så här kan man inte behandla andra grupper i samhället! Jag har tidigare alltid, lite naivt kanske, trott att myndigheten var till för att tjäna människorna och inte tvärtom.

Men så är det inte när det gäller fisket. Där tycks det vara myndighetens bästa som gäller. Har man dålig ekonomi så lägger man över det på fiskaren. Jag kan inte acceptera den här behandlingen av den svenska yrkesfiskarkåren!

Lapp nr 4 hade texten ”Krav på pingers”, och på lapp nr 5 stod det ”Drivgarn förbjuds”.

De flesta fiskare och andra initierade har ingen som helst förståelse för detta beslut. I de delar där man ska förbjuda drivgarn i laxfiske har en samstämmig fiskarkår väldigt länge sagt att det i stort sett inte finns några tumlare alls. Visst, någon enstaka kanske förrirrar sig dit, men det finns inga naturliga tumlare där. Det har inte funnits på ett halvt århundrade. De sista bestånden försvann med isvintrarna på 1940-talet. Det har jag vetat under hela min uppväxt. Jag är uppvuxen vid Östersjön och bor där nu också. Dessutom saknas det vetenskapliga bevis för att det skulle kunna finnas tumlare där.

Förslaget är obegripligt för väldigt många. Jag anser att drivgarnsförbudet faktiskt är en form av yrkesförbud. Man förbjuder folk att utöva sin näring, och man har inte tänkt ge dem någon kompensation för det. Man löser inte ens in garnen. Jag säger inte att det är Sveriges fel, men jordbruksministern har i en interpellationsdebatt sagt att hon tycker att det här är bra. Och om man inte driver frågorna får man ett sådant beslut.

Herr talman! Vi har inte en fiskepolitik i Sverige som jag är nöjd med. Men det kan bli en förändring den 17 september.

Anf. 91 JAN-OLOF LARSSON (s) replik:

Herr talman! Jeppe Johnsson tar upp en del av de problem som jag belyste i mitt anförande och som det nu finns möjligheter att lösa: landningshamnarna, varseltiden och så vidare. Vi hörde bägge att det nu finns ett projekt som studerar detta med tumlare och drivgarn som ska redovisas om 18 månader. Där ska man ta reda på om det verkligen finns tumlare utmed den svenska kusten. Att det finns tumlare nedemot tyska kusten är man ganska överens om.

Den viktigaste frågan är, Jeppe Johnsson, hur du ser på bestånden. Grunden för näringen är ju att det finns bestånd av fisk i havet. Hur ser du på beståndscirkulationen? Hur ska vi tackla de problemen?

I dag fiskas det 60 000–70 000 ton när forskarna säger att vi ska fiska 15 000 ton. Det finns länder som säljer 55 000 ton torskfilé när de bara får lov att fiska 15 000–20 000 ton rundfisk. Hur tycker du att vi ska lösa dessa problem utan regler?

Anf. 92 JEPPE JOHNSON (m) replik:

Herr talman! Jag tycker visst att det ska finnas regler.

Jan-Olof Larsson tar upp detta med pingers. Här har man gått märkligt till väga. Man inför först pingers och tvingar folk att ha det. Sedan, när det har varit i gång ett tag, ska man forska och se om det finns något. Då sätter man i gång ett projekt på 18 månader! Hoppsan, tänk om man kommer fram till att det inte finns några? Varför gör man inte forskning- en först och åtgärden sedan?

När det gäller överfiske har jag absolut ingen annan uppfattning än Jan-Olof Larsson och, förmodar jag, de flesta här i kammaren. Man kan inte ta ut mer ur beståndet än vad som finns. Däremot är fiskarkåren och

forskare inte alltid överens, för fångsterna och vad forskarna säger stämmer inte alltid överens.

Sedan tycker jag att man ska ge sig på dem det berör. Det är inte svenska fiskare som är de stora bovarna. Jaga de stora bovarna, och använd – så länge ni nu har regeringsmakten – ert inflytande i EU! Det är ju faktiskt ni som har regeringsmakten. Se då till att jaga dessa bovar! Om det nu finns så mycket kraft att jaga svenska fiskare borde det också finnas lika mycket kraft att jaga dem som eventuellt har fuskat, vilket jag också är medveten om att de gör.

Anf. 93 JAN-OLOF LARSSON (s) replik:

Herr talman! Möjligheten att jaga för svenska myndigheter är inte så stor. Men vi har ju infört en gemensam myndighet för fiskerikontroll som jag hoppas och tror ska stärka de här kontrollerna i fråga om de länder som vi nu inte riktigt litar på när det gäller det här.

Men jag vill ändå hoppa tillbaka lite grann till drivgarnen. Det var ju ändå så att den här frågan drevs igenom nere i EU med tryck främst från Medelhavsländerna, som någon form av hämndaktion. Vi sade att vi har pingers på de här. Jag tycker att det är väldigt bra om det nu visar sig att det inte finns några tumlare. Om det visar sig vara så, med den sonarutrustning som man har på de här garnen, kanske det finns möjlighet att återföra detta för det kustnära fisket. Därför tycker jag att det är bra att man forskar på det här.

Anf. 94 JEPPE JOHNSON (m) replik:

Herr talman! Jag är medveten om att det här kanske är en hämndaktion från länderna som fiskar i Atlanten. Sverige var med och genomförde drivgarnsförbud där. Men icke desto mindre måste jag säga att den svenska ministern tycker att det är bra att det införs drivgarnsförbud i Sverige. Hon har sagt det. Det finns protokollfört.

Sedan kan du inte gömma dig bakom att man nu ska forska. För mig är det forskning först, åtgärder sedan.

Anf. 95 LARS-IVAR ERICSON (c):

Herr talman! Genom ett missförstånd hamnade jag på talarlistan för fiskeripolitiken. Det var minknäringen som min anmälan till talarlistan avsåg. Men eftersom det finns en koppling mellan fisk och mink bestämde jag mig ändå för att ta vara på den här tiden. Jag ska inte prata minkpolitik. Det tar vi senare.

Jag tycker att fiskerinäringen är en viktig framtidssektor i Sverige, och det är oroväckande när vi de senaste åren har sett rubriker i massmedier som ger en negativ framtidsbild av svenskt fiske. Det har stått så här i tidningarna i Skåne: Kontroller kostar mer än fisket ger. Yrkesfisket på sydkusten i kris. Yrkesfiskare hårt trängda. Rödlistning av ålen.

Ja, uppräknningen skulle kunna fortsätta.

Det är inte lätt att vara yrkesfiskare i dag i Sverige. Det är fiskestopp, byråkrati, blanketter, larmrapport, förbud. Jag är beredd att instämma i åsikten att det var bättre förr. Men hur skulle det då kunna bli bättre? Jag tror att det finns två nyckelord. Det första är ”regelförenklingar”. Och då handlar det inte bara om själva fisket, alltså utövandet av fisket, utan också om det som kommer efteråt. Det skulle bli lättare för vanliga fis-

kare att förädla och sälja fiskeprodukterna. Och den småskaliga livsmedelsförsäljningen måste då omgärdas av rimliga regler.

Ett annat ord som är viktigt är "samverkan", samverkan på olika områden. Det gäller exempelvis åtgärder för att stoppa tjuvfiske och svartfiske. Marinen, Kustbevakningen, polisen och fiskarna skulle tillsammans kunna göra mycket mera insatser för att stoppa det som sker utanför våra kuster.

Så några ord om ålfisket. Vi kan tänka på hur det var 30 år tillbaka i tiden. Nu får man bara en femtedel så stora fångster. Vad gör man åt det? Ja, stopp för blankålsfiske är inte lösningen. Förutom fortsatt utplantering behövs det mera kunskap om denna mystiska fisk, dess liv och leverne i svenska vatten. Genom mera kontakter med universitet och högskolor skulle man kunna få fram en handlingsplan för hur ålfiskare ska agera för att säkra arten och ändå behålla fisket. Och länderna kring Östersjön skulle kunna samarbeta betydligt mera när det gäller ålfiskets framtid.

Herr talman! Det här var några tankar från en katt bland fiskeripolitikens hermeliner. Precis som katter tycker jag om fisk och fiskare, och jag vill då varna er för att ha en övertro på forskare och på myndigheter när det gäller fiskeripolitik. Lyssna i stället mera på de gedigna erfarenheter som 2 000 svenska yrkesfiskare har. För de har flera dagar i veckan kontakt med havsmiljön, det som det handlar om. Det är alltså en kontakt som aldrig kan ersättas av dem som sitter vid sin skrivbordsdator eller vistas i laboratoriet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 17 juni.)

Prot. 2005/06:143
16 juni

*Vissa fiskeripolitiska
frågor*

*Kommunernas roll i
avfallshanteringen*

6 § Kommunernas roll i avfallshanteringen

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2005/06: MJU29
Kommunernas roll i avfallshanteringen.

Anf. 96 CHRISTIN HAGBERG (s):

Herr talman! Miljö- och jordbruksutskottet ska nu behandla ett motionsbetänkande som handlar om kommunernas roll i avfallshanteringen. Men det är inget vanligt motionsbetänkande utan ett som har kommit till efter det att regeringen lade fram en proposition i frågan, en proposition som drogs tillbaka när det visade sig att man inte fick igenom förslaget i sin helhet i riksdagen.

Riksdagen kommer, när vi beslutar i ärendet, att ge regeringen i uppdrag att skyndsamt återkomma till riksdagen med förslag som skapar förutsättningar för en samlad bedömning av kommunernas roll på avfallsmarknaden.

Riksdagen kommer också att besluta att materialåtervinning bör prioriteras högre och att källsorteringen bör öka samt att Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att analysera avfallsförbränningens konsekvenser för hälsa och miljö.

Beslutet innehåller också att en utredning bör tillsättas som ska ta fram förslag på hur förutsättningarna kan ändras så att det förpacknings-

baserade producentansvaret övergår till ett system för återvinning som utgår från materialströmmar.

Vi vill också att regeringen utreder förutsättningarna att ge kommunerna möjligheter att ålägga ägare till befintliga flerbostadshus att tillhandahålla platser för återvinningsbehållare.

I detta betänkande med flera tillkännagivanden till regeringen finns också fyra reservationer.

Herr talman! Innan jag lämnar ordet till debattörerna vill jag passa på att tacka alla i utskottet samt utskottskansliet för den här mandatperioden och önska alla, också talmannen och övriga här, en trevlig sommar.

Anf. 97 LARS LINDBLAD (m):

Herr talman! Jag skulle vilja uppmana alla eventuella politiska idealister som tittar på tv:n hemma att stänga öronen under den här debatten, om ni inte vill tappa er idealism.

Det här ärendets karaktär skulle jag nämligen lite grann vilja beteckna som politik när den är som allra sämst, när det görs upp bakom lyckta dörrar och när man inte riktigt står för det som man tidigare stod för på grund av taktik eller spel eller vad det nu kan vara för någonting.

Regeringen lade tidigare i våras fram en proposition som handlade just om kommunernas roll i avfallshanteringen. Det låter väldigt stort. Det var bara några delar, några fragment, av avfallspolitiken som behandlades. Den innehöll egentligen två huvudsakliga delar. Den ena delen var ett undantag från kommunallagen. Man ville ge kommunerna rätt att jaga annat avfall än hushållsavfall utanför kommungränsen, till exempel industriavfall. Vår linje, tillsammans med alliansen, var att vi tycker att kommunallagen är bra konstruerad. Vi ville att den skulle behållas i den form som var. Men regeringen ville då göra undantag så att kommunerna skulle ges möjlighet att gå utanför den egna kommungränsen i en större omfattning.

Kritik kan vara massiv. Alliansen väckte en motion, och vi var kritiska i ett antal olika sammanhang. Regeringens samarbetspartier visade sig inte heller stödja regeringens proposition. De var också mycket kritiska. Jag minns framför allt en debatt som vi hade på Återvinningsindustriernas årsmöte där jag tyckte att både Vänstern och Miljöpartiet hade väldigt kloka inlägg om den här politiken.

Återvinningsindustrierna hade varnat för konsekvenserna. De pekade ut denna fråga som det största hotet mot tillväxten i deras bransch. Miljörörelsen var också ensidigt kritisk till förslaget.

Vi alla varnade för miljöeffekterna, nämligen att det skulle leda till mer förbränning och mindre återvinning. Vi passade på att kritisera detta ur ett konkurrensperspektiv. Vi menade att återvinningsindustrin fick sämre konkurrensmöjligheter än vad den borde ha. Det är en bransch som vi alla gärna omhuldar. Vi tycker att det ska finnas en tillväxt bland de gröna jobben, och Återvinningsindustrierna är en naturlig del.

När det visade sig vara så mycket kritik, det vill säga att det inte fanns något parlamentariskt stöd i riksdagen och kritik från en stor del av de miljöintresserade i Sverige, bestämde sig regeringen för att undvika förnedringen att förlora i kammaren. Därför drog regeringen tillbaka propositionen. Det var bra för miljön, inte minst för återvinningens möjligheter.

Det problematiska var den del som faktiskt var bra i propositionen, som jag ännu inte har berört, nämligen att regeringen föreslog en avreglering av hanteringen av det farliga avfallet. Det var alltså fråga om att fler aktörer skulle få lov och ha möjligheten att konkurrera om hanteringen av det farliga avfallet. Det är bra dels för att det ger möjlighet till mångfald i behandlingen av farligt avfall, dels troligen innebär sänkta kostnader. Det är bara positiva effekter.

Vi hittade då en möjlighet i riksdagsordningen, som är mycket användbar, herr talman ...

(TALMANNEN: Absolut!)

... att helt enkelt låsa fast en del av den återtagna propositionen. Vi tänkte att det var en bra idé eftersom samtliga partier hade ställt sig bakom detta. Regeringen och Socialdemokraterna i form av propositionen, Miljöpartiet och Vänsterpartiet genom att de, som jag uppfattade dem på Återvinningsindustriernas möte, uttalade sig positivt och inte heller väckte motioner med annorlunda innehåll samt alliansen som tydligt ställde sig bakom förslaget. Därför tänkte vi att det här var bra och att vi kunde få en lösning som faktiskt skulle leda till något positivt för miljön och återvinningen.

Vi motionerade lite konstruktivt genom att exakt kopiera regeringens förslag till förändring i miljöbalken – ordagrant – för att på det sättet göra det smakfullt och möjligt för riksdagsmajoriteten att ställa sig bakom detta.

Döm om min förvåning under utskottsbehandlingen! Vi var tvungna att gå fram med en reservation på detta från alliansens sida. Vi fick inte stöd från de tre andra partierna.

Herr talman! Då vill jag ställa frågan till Socialdemokraterna: Brukar ni lägga fram propositioner om politik som ni inte tycker om och som ni inte står bakom? I detta fall måste ni ha gjort det. Ni ställer er inte bakom lagstiftningen, som är exakt identisk med det ni själva har föreslagit i propositionen. Brukar ni göra så? Vad är det mer för politik ni lägger fram i propositionen som ni egentligen inte gillar? Jag förstår ibland när man kompromissar att man kanske inte till hundra procent gillar den lagstiftning man lägger fram – och det är tre partier som ska samarbeta. Men den här gången gick ni fram alldeles själva och utformade lagstiftningen. Då borde det rimligen vara en politik som ni faktiskt stöder.

Jag vänder mig till Miljöpartiet och Åsa Domeij. Jag ser Åsa Domeij som en av kammarens mest sakfrågeinriktade personer. Hon brukar, uppfattar jag, lägga mycket av spelet åt sidan och fokusera på att få igenom så mycket av sin egen politik som möjligt. Jag uppfattade att när Miljöpartiet inte motionerade mot förslaget när propositionen kom att ni faktiskt ställde er bakom förslaget om hanteringen av det farliga avfallet. Dessutom har ni fått stöd för många av de idéer ni har motionerat om till utskottet även av oss i alliansen. Den stora vinnaren i detta är möjligen Miljöpartiet, som har fått igenom ett antal saker.

Jag är ändå förvånad över att du som är så pass sakfrågeinriktad, Åsa Domeij, väljer att inte stödja lagförändringen i propositionen. Vänstern frångår uppenbarligen också sin motion och de ord jag uppfattade på Återvinningsindustriernas möte.

Jag undrar vad som finns i bakgrunden. Varför gör dessa tre partier så här? För att pröva, herr talman, hur partierna egentligen står i den här frågan vill jag yrka bifall till reservation nr 1, som innehåller den lagförändring som vi i grunden alla egentligen tycker om. Då får ni chansen i morgon att också ställa er bakom den politik ni tycker är bra.

Anf. 98 MARIE WAHLGREN (fp):

Herr talman! Så har vi då kommit fram till den sista debatten under den här mandatperioden när det gäller den svenska politiken – om inte minken lurar oss mot slutet på något sätt ändå!

På något sätt är det här det märkligaste ärendet jag har varit med om dessa fyra år. Miljö- och jordbruksutskottet är kreativt, och vi har hittat på en hel del. Men det här är faktiskt det märkligaste ärendet. Om ingenting händer i morgon kommer den här kammaren att rösta emot ett beslut som vi för bara några månader sedan var fullt eniga om, precis som Lars Lindblad beskrev det. Vi var fullt eniga om att det var ett bra beslut.

Det kan hända ganska mycket på två månader. Det kan komma en ny utredning. Det kan komma fram förändringar. EU kan visa att det inte var lagligt att fatta beslutet. Men det har, vad jag kan se, inte hänt någonting under denna perioden mellan det att regeringen lade fram sin proposition och att vi i dag i kammaren behandlar det förslag som är ordagrant det som regeringen föreslog i sin proposition.

Jag har nästan ett krav på att ni från majoritetens sida ger mig ett svar på frågan i kammaren. Vad har hänt under dessa månader som gör att man i dag frånträder sina egna åsikter? Jag vill ha ett svar från Åsa Domeij, Sinikka Bohlin och från Kjell-Erik Karlsson. Vad har hänt under de här månaderna? Vad är det för ny kunskap som ni besitter som inte vi besitter när det gäller denna fråga?

Det var en konstig proposition vi fick från början. På något sätt länkande den två ärenden som inte alls har med varandra att göra, nämligen sakfrågan om att ta bort möjligheten till kommunala monopol när det gäller farligt avfall och möjligheterna för kommunerna att frångå det som begränsar dem till att ha verksamhet inom den egna kommunen. Det är två ärenden som inte alls har med varandra att göra. Bara för att det ena inte kunde få majoritet i kammaren finns det inte anledning varför man inte skulle gå fram med det andra.

Det är ett viktigt beslut. Det vi nu antagligen kommer att få ett nej på från riksdagen är ett viktigt beslut. Det är viktigt att ta bort så mycket monopolverksamhet som möjligt i Sverige. Monopol kväver alltid kreativiteten och gör alltid verksamheter dyrare.

Vi har ett fåtal monopol kvar i Sverige. Då ligger ofta folkhälsoskäl eller något annat bakom. Men de finns inte här. Det måste vara rimligt att den företagare som använder sig av ett annat företag för att ta hand om sitt avfall, sitt träavfall, plastavfall eller annat återvinningsavfall, också till det här företaget skulle kunna lämna sitt farliga avfall – om det företaget har kompetens nog att ta hand om det. Vi kommer nu att fatta ett beslut som allvarligt missgynnar utvecklingen i en bransch som verkligen behöver utvecklas.

För det är en bransch som behöver utvecklas ytterligare. Om vi vill att avfallshierarkin ska fungera måste det komma in många aktörer. Och

de aktörerna måste kunna stå på flera ben, inte bara på en del av återvinningskedjan.

Därför tycker jag att det finns all anledning att rösta ja till reservation 1, och, herr talman, jag yrkar bifall till den.

Jag tycker också att det egentligen hade funnits all anledning att rösta för reservation 2, det vill säga vi behöver inte en utredning ytterligare om kommunernas roll i avfallshanteringen. Där har vi egentligen ett klart besked från alliansen om hur det ska se ut. Men jag tänker för tids vinande inte yrka också på denna punkt.

Jag måste ändå tillägga att i all sorg över hur det här har hanterats och i all sorg över att vi inte kommer att få ett bra beslut finns det ändå ett litet ljus i det här betänkandet från miljö- och jordbruksutskottet. Jag vill tacka Åsa Domeij för det ljuset. Jag tycker att det är jättebra att vi kunde få ett enigt utskott att ta tag i att gå över till materialåtervinning i stället för det producentansvar som vi har i dag. Det är inte rimligt att äldre damer som inte kan återvinna sina stekpannor ska bli skurkar och bovar i vårt samhälle. Det vore mycket bättre om man kunde återvinna också stekpannor.

Därför vill jag säga att det är skönt att det i alla fall kom ut något bra av det här betänkandet. Jag skulle till sist vilja säga att det kanske ändå sammanfattar det som jag har upplevt vara styrkan under den här tiden med det här utskottet. Det har funnits en viss form av pragmatism. Där man har kunnat skapa bra lösningar för miljön har man faktiskt gjort det.

Jag vill tacka er allihop för den här tiden, för det är med all säkerhet mitt sista tillfälle att stå i den här talarstolen. Jag kommer inte heller att ha möjlighet att stå i den nya talarstolen i den nya kammaren. Jag önskar er en god sommar, och jag hoppas att så många av er som möjligt är tillbaka efter valet och fortsätter det arbete som är så viktigt för demokratin.

(Applåder)

Anf. 99 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Herr talman! Med all önskvärd tydlighet har Lars Lindblad och Marie Wahlgren beskrivit ett sorgligt kapitel när det gäller regeringsunderlagets hantering av makten. De vackra orden om kretslopp och materialåtervinning har förlorat mycket av sin trovärdighet. Högtidliga löften vid Återvinningsindustriernas årsmöte bryts.

Jag instämmer helt i vad Lars Lindblad och Marie Wahlgren har sagt i sina anföranden. Jag nöjer mig med att instämma i det yrkande som har framförts.

Det här är kanske det sista inlägget från min sida under den här mandatperioden. Först vill jag beklaga att så många av riksdagens nya, mycket kompetenta och dessutom mycket trevliga ledamöter väljer att inte ställa upp för omval. Marie är en av dem. Tack för den här tiden!

Jag vill också naturligtvis framföra ett stort tack till alla utskottskumpaner, till kansliet, till kammarkansliet och övrig riksdagspersonal. Det har berikat mitt liv mycket att få träffa er och lära känna en del av er. Och då har jag inte levt något torftigt liv innan, kan jag säga. Tack ska ni ha för den här tiden!

(Applåder)

Herr talman! Om jag ska börja med det positiva, så att vi inte bara kör nedstämdhet hela vägen, ska jag börja med att instämma i det som Marie Wahlgren tog upp kring den enighet vi har i utskottet nu om att vi ska titta på hur vi kan utveckla producentansvaret. Det är ett arbete som jag tror är oerhört viktigt framöver, att se hur vi gör det här med ett system så att människor förstår hur man ska agera. Det är oerhört viktigt för trovärdigheten för miljöarbetet. Det kommer också givetvis att leda till en bättre miljö.

Om vi ska ta det tråkiga och det märkliga instämmer jag i det som Sven Gunnar Persson, Lars Lindblad och Marie Wahlgren har sagt. Den 5 april när vi var på Återvinningsindustriernas debatt var det en rätt bra dag, tyckte jag. Det var spännande att höra de besked som kom från alla partier om att man ville göra en förändring för en utveckling som leder till en bättre miljö. Alla var vi överens när det gäller monopolet på farligt avfall och den andra delen där vi inte ville göra en förändring i kommunallagen. Men sedan har något hänt under den här tiden.

Jag tycker att det skulle vara mycket intressant om Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet tog tillfället i akt och redde ut för oss vad som har hänt. Vad är det som har skett? Vad är det som har gjort att ni numera inte vill ta möjligheten att förändra miljöbalken i den riktning som vi har skrivit en motion om och som var exakt detsamma som propositionen? Vad är det för spel som har skett bakom lyckta dörrar och bakom kulisserna? Jag har hört en del rykten, men det ska man ju inte lita på. Ta tillfället i akt och red ut det här, inte minst för demokratins skull, också för alla människor och företagare som är engagerade i återvinningsfrågor och som skulle se en stor möjlighet till en ökad tillväxt och fler jobb om de här lagförändringarna hade blivit verklighet.

Avslutningsvis väljer jag, herr talman, att ta ett citat ur betänkandet och utskottsmajoritetens text. På s. 6 står det: "Enligt utskottets bedömning behöver en reform som avser kommunernas ... ansvar och möjligheter på avfallsmarknaden – utöver hanteringen av hushållsavfall – föregås av en bred diskussion." Var inte propositionen föremål för en bred diskussion innan ni lade fram den? Så uppfattar jag det. Den var ute på remissrunda, och det konstaterades också i propositionen att det inte fanns några goda argument för att inte avskaffa monopolet på farligt avfall. Min fråga som ni skulle kunna ta tillfället i akt att svara på är: Var det inte en bred diskussion innan? Varför lade ni då fram propositionen över huvud taget? Som sagt, det är mycket märkliga turer som den här frågan har tagit.

Jag instämmer i de yrkanden på reservation nr 1 som har framförts tidigare.

Jag vill också ta tillfället i akt och tacka utskottet för den här mandatperioden. Jag kom in i utskottets arbete efter två år under den här mandatperioden. Jag kände mig välkommen med en gång och tycker att det har varit mycket trevligt. Jag hoppas att väljarna bestämmer sig för att det här inte är mitt sista inlägg i riksdagen. Tack ska ni ha!

(Applåder)

Herr talman! Ledamöter! Avfallspolitiken är en viktig del av miljöpolitiken, för det handlar ju både om resurshushållning och om att inte sprida gifter i naturen. I Miljöpartiet har de här frågorna alltid varit jätteviktiga, ända sedan vi började som kommunalt parti en gång i tiden innan vi var med i riksdagen och började ställa krav på till exempel källsortering. På den tiden var det radikala spännande miljökrav som i dag är självklarheter. Nu handlar det mer om att förbättra systemen.

Jag är glad att det är ett antal tillkännagivanden på vår motion. I stort sett hela motionen har gått igenom. Det är yrkanden som handlar om att förbättra återvinningen av viktiga resurser än mer.

Vi är bekymrade över att det blir en sådan obalans mellan materialåtervinning och förbränning. Betänkandet visar just på hur väldigt snabbt förbränningskapaciteten ökar, medan materialåtervinningen inte ökar i samma takt. Jag tänkte nämna de saker som går igenom i detta betänkande.

En sak är att det blir större krav på vad som förbränns. Vi kommer alltid att behöva en del sopförbränning, givetvis, av det som inte går att materialåtervinna eller behandla biologiskt. Men det blir krav på att det ska ha en sådan sorteringsgrad att åtminstone de nationella återvinningsmålen nås.

En annan sak är att Naturvårdsverket får i uppdrag att öka kunskapen om sopförbrännings effekter. Genom att det har varit revisionskritik mot tillsynen av sopförbränningen känns det extra angeläget.

Sortering efter materialströmmar i stället för att skilja förpackningar från annat är någonting som nästan varenda människa tycker är en självklarhet. Om man bakar i en plastbunke är det skillnad mot om man bär hem sylt i en bunke. I det ena fallet är det en förpackning och i det andra fallet inte. Det är ju så fruktansvärt ologiskt att det som inte är förpackningar har kommunerna hand om och förpackningar har materialbolagen hand om.

Jag tror att tillkännagivandet om att vi ska gå mot återvinning efter materialströmmar är någonting som blir väldigt uppskattat ute hos människor när det så småningom genomförs.

Vi kan ta baksidan av sopsortering och materialåtervinning, för det finns en sådan också. Det är många människor som upplever att det inte fungerar så bra i praktiken. När jag höll på med kommunalpolitik var det den fråga som jag blev mest uppringd om över huvud taget. Det handlade dels om att det kunde vara långt till ställena att lämna sina sopor, dels om skräpiga återvinningsstationer. Det ska ju inte vara så att det blir väldigt krångligt för människor bara för att man ska lämna sina sopor sorterade. Det finns absolut ingen anledning till det.

Därför är det väldigt bra att det här betänkandet öppnar för möjligheten att från kommunernas sida ställa krav på fastighetsägare som inte vill ordna utrymmen för källsorterade sopor i sina fastigheter. Det är en möjlighet som kommunerna kan tillgripa när det behövs. Ibland går det att lösa det på annat sätt, utan långa gångavstånd, när det finns mark tillgänglig. Det borde egentligen också vara ett krav på kommunerna att tillhandahålla mark. Men i de fall som det inte fungerar får kommunerna ställa krav på fastighetsägaren. I framtiden kommer inte det att verka

konstigt, krångligt eller kontroversiellt. I dag är det mycket debatt just om detta.

Det är en självklarhet att det finns utrymmen för grovsopor och tvättstugor i fastigheterna, och självklart bör det finnas utrymmen där man kan ställa sopor som inte är grovsopor eller sopor som ska gå till förbränning också. Det kommer att vara en övergångsperiod där det fortfarande inte diskuteras som en självklarhet. Vi vet att sopsortering fungerar när det finns tillgängligt, nära och enkelt. Men om man ska kräva av enskilda människor att gå väldigt långt med sina sopor fungerar det helt enkelt inte.

Sedan är det den fråga som många av de borgerliga har tagit upp, om vi har ändrat åsikt när det gäller det kommunala monopolet för farligt avfall. Det har vi inte. Att vi inte stöder det beror på att vi här har fått igenom väldigt mycket viktig politik för ökad återvinning, saker som vi har jobbat för i flera år och som vi inte vet om det skulle bli något annat tillfälle för oss att få igenom.

Den viktiga frågan om att avskaffa det kommunala monopolet för farligt avfall är vi rätt så säkra på kommer att genomföras ändå under nästa mandatperiod, oavsett regering. Jag hoppas ju att det blir en majoritetsregering den här gången, för det skulle nog göra tillvaron enklare och tydligare.

Till sist vill jag, som alla andra, önska både talmannen och alla mina vänner i utskottet en riktigt trevlig sommar. Vi har utskottsmöte i morgon också, så vi är sugna på att sammanträda tillsammans. Jag hoppas att ni alla ska få ha det jättebra i sommar.

(Applåder)

Anf. 102 MARIE WAHLGREN (fp) replik:

Herr talman! Åsa svarade till sist på en av mina frågor, nämligen hur Åsa Domeij står när det gäller det här med monopol eller inte.

I det här förslaget från majoriteten öppnar man för en utredning igen om den kommunala sektorns situation när det gäller avfallshantering. Därför undrar jag om den andra frågan: Vad är Åsa Domeijs inställning till den fråga som vi på sitt sätt behandlar men ändå inte, nämligen synen på att öka och öppna upp kommunernas möjligheter att agera utanför kommunens område? Det är något som har varit och är väldigt viktigt, bland annat för återvinningsindustrin, att det inte blir av. Varför behövs den här utredningen?

De tillkännagivanden som ges här är det i huvudsak enighet om. Jag håller med om det här med kommunerna och tvånget för fastighetsägarna, att där har vi inte enighet. Jag tror att det kan bli väldigt besvärligt för enskilda fastighetsägare med ett sådant förslag, och det kanske var därför PBL-beredningen inte var för det förslaget.

Min fråga är: Kan Åsa Domeij garantera att det inte blir en öppning för att kommunerna ska få agera utanför sitt eget område, vilket bland annat kommer att öka förbränningen på återvinningsens bekostnad?

Anf. 103 ÅSA DOMEIJ (mp) replik:

Herr talman! Jo, vi är fortfarande oroade för att man skulle släppa det fritt för kommunerna att hämta sopor i andra kommuner. Det beror på att kommunerna har dubbla intressen, att man också ofta har ekonomiska

intressen i sopförbränning. Det gör att det finns en stor oro från Återvinningsindustriernas sida för att kommunerna kommer att erbjuda väldigt enkla lösningar med få fraktioner och att material som borde återvinnas skulle gå till förbränning. Där har det inte ändrats någonting i våra åsikter.

Utredningen om lokaliserings- och självkostnadsprincipen tycker jag är väldigt viktig. Den handlar absolut inte bara om sopor, utan det är en allmän översyn om undantag från de här principerna. Nu finns det egentligen ingen överblick. I vilka fall är det vettigt att göra undantag, och i vilka fall är det vettigt att inte göra undantag?

Det som blev lite konstigt med den här propositionen var att den här frågan kom upp som en enskild fråga, just på avfallsområdet, när den här översynen ändå var planerad. Därför fanns det ett väldigt dåligt underlag för att det verkligen skulle behövas ett sådant här undantag, som jag ser det.

Vad en sådan här utredning leder till, om den leder till att det borde vara fler eller färre undantag, vet vi inte i dag.

Anf. 104 MARIE WAHLGREN (fp) replik:

Herr talman! Det svaret gjorde mig möjligtvis ännu mer orolig. Jag tror att det är farligt om kommunerna agerar på det egna området. Det finns redan i dag alldeles för stora tendenser att bedriva affärsverksamhet på sätt som kanske inte är de bästa och de lämpligaste. Det är viktigt att man behåller vissa av de här principerna.

Därför blir jag orolig när Åsa Domeij säger att det kanske skulle kunna bli många fler områden där den här principen frångås. Jag skulle vilja veta på vilka områden Åsa Domeij tänker sig att man skulle kunna frångå dem.

Anf. 105 ÅSA DOMEIJ (mp) replik:

Fru talman! Jag blir lite förvånad över att Marie blir mer oroad. Jag trodde faktiskt att hon skulle reagera tvärtom. Som jag sade vet man ju inte i vilken riktning en sådan här utredning skulle gå. I praktiken görs det en massa undantag redan i dag från lokaliserings- och självkostnadsprincipen, och utredningen syftar ju till att gå igenom hela det här breda området. När vi har diskuterat detta i vår riksdagsgrupp har det inte alls känts som självklart att det skulle göras fler undantag, att det skulle bli den naturliga slutsatsen från utredningen. Det kan lika gärna bli tvärtom, att utredningen kommer fram till att det i dag görs undantag som inte är berättigade och inte fyller något syfte.

Anf. 106 LARS LINDBLAD (m) replik:

Fru talman! Jag uttalade ju ett ganska gott omdöme om Åsa Domeij i mitt anförande. Då är det ju tråkigt att detta omdöme så här i vår troligen sista debatt, i alla fall för denna omgång i riksdagen för dig, får sig en liten törn. Jag sade att Åsa Domeij är sakinriktad, och jag tycker också att hon är en väldigt pragmatisk politiker. I sitt inlägg sade hon att hon inte hade ändrat uppfattning i sakfrågan om det farliga avfallet. Det går säkert igenom nästa mandatperiod, sade hon, eller något liknande. Det får mig att känna att detta är ju spel och kohandel. Det här är ju en konkret lagändring som är precis densamma som den du uppenbarligen stöder.

Framför allt blir jag lite fundersam eftersom ditt språkrör Maria Wetterstrand i den debatt vi pratade om tidigare stödde den här delen av propositionen. På det här sättet undergräver ju Åsa Domeij hennes trovärdighet i rätt stor utsträckning.

När man tittar i betänkandet ser man att vi från alliansens sida stöder merparten av de förslag som du har lagt fram. Det finns ett förslag som vi inte stöder, och det handlar om ett tillkännagivande om att man ska ändra plan- och bygglagen. Ett rätt tandlöst förslag om ett tillkännagivande står alltså mot en konkret lagändring som skulle förändra miljöbalken i en bättre miljöriktning, såsom jag talade om tidigare.

I grunden uppfattar jag detta som att Åsa Domeij har sålt sig ganska billigt till Socialdemokraterna. Det skulle vara intressant att höra din kommentar till det. Jag blir lite förvånad över resonemanget. Om ni nu inte har ändrat uppfattning, varför då inte rösta ja i morgon bitti? Då får vi ju den lagändring som vi båda vill ha.

Anf. 107 ÅSA DOMEIJ (mp) replik:

Fru talman! Man kan alltid diskutera om någonting är billigt eller inte eller om någonting är sakpolitiskt inriktat eller inte. Jag tycker väl att det är ganska mycket sakpolitiskt inriktning om ens partis nästan hela motion går igenom. Det är väl bra på så sätt.

Sedan är ju politiken alltid sådan att man får ta och ge. Det har ni säkert märkt också i de borgerliga partierna när ni har förhandlat om olika sakpolitiska områden. Det har säkert inte varit jättelätt alla gånger. Om ni skulle få bilda regering kommer ni att märka att det också handlar om att ta och ge. Man kan inte få igenom allt som man tycker är viktigt.

Sedan var jag faktiskt väldigt glad, för att lyfta fram något jättepositivt i ärendet, över att så många partier i slutändan ställde upp på så mycket av politiken i vår motion. Från början var det ju just det som Marie lyfte fram, sortering efter materialströmmar, som vi fick stöd för. Men i slutändan, på det sista sammanträdet, fick vi ett mycket större stöd än vad jag hade anat, och det är jag tacksam för.

Anf. 108 LARS LINDBLAD (m) replik:

Fru talman! Låt mig ändå upprepa detta. Merparten av Miljöpartiets motion går ju igenom med fullständig enhällighet i utskottet och troligen i riksdagens kammare i morgon. Vad jag har förstått är det en utestående fråga som detta handlar om, och den rör ett tillkännagivande.

Vi har lagt fram förslag, och också hoppats att fler skulle stödja det, om en konkret lagändring som skulle innebära att man förändrade miljöbalken i den riktning som alla partier här inne vill ha. Hur kan man ställa detta mot varandra? Vem är det som har förhandlat om det? Har Socialdemokraterna verkligen lagt så oerhört mycket prestige i den här förhandlingen eftersom förslaget kom just från oss, även om grundförslaget kommer från Socialdemokraterna, att man inte kan acceptera att haka på det som sakpolitiskt är alldeles rätt och rimligt?

Jag uppfattar att man säljer sig väldigt billigt när man ”tradar” ett tillkännagivande mot en konkret lagändring som vi alla vill ha.

Anf. 109 ÅSA DOMEIJ (mp) replik:

Fru talman! Det kan vi ha olika åsikter om. Det kanske beror på vad det är man brinner för i politiken. När det gäller det första fallet, att avskaffa det kommunala monopolet för farligt avfall, är det någonting som de flesta miljöpartister ute i kommunerna tycker är bra, men inte alla. Däremot tycker hela riksdagsgruppen att det är en bra sak. Men det är ju inte det man brinner för. Det man brinner för är att åstadkomma förbättringar när det gäller materialåtervinning.

Även om detta inte är ett färdigt lagförslag när det gäller källsorteringsutrymmen i flerbostadshus är det ett väldigt tydligt tillkännagivande och något som ska komma tillbaka i nästa avfallspolitiska beslut. Detta är saker som vårt folk brinner för.

Man ringer oss miljöpartister väldigt mycket i miljöfrågor. Det ringer människor som bor i lägenheter och som har mycket sämre möjligheter än till exempel villaägare att få vettiga utrymmen för källsortering. Jag är själv villaägare, och i vår grupp av villor har vi ordnat så att vi har ett gemensamt källsorteringshus. Men de människor som bor i lägenheter har ofta väldigt svårt att få sin fastighetsägare att ordna med denna service, som borde vara självklar.

Detta må vara en liten fråga för Moderaterna, som kanske mer ser till fastighetsägarnas ekonomiska intressen. Det är ju en kostnad att investera. Men för de människor som vill ha denna service är det en väldigt stor fråga. Och för oss i Miljöpartiet är den stor inte bara i rikspolitiken utan också i kommunalpolitiken.

Anf. 110 SINIKKA BOHLIN (s):

Fru talman! Som Christin Hagberg sade i början är detta inget vanligt motionsbetänkande. När jag nu har lyssnat på representanter för alliansen tror jag nästan att jag har gjort något brottsligt när jag har skrivit en motion.

Det var alltså en proposition som återkallades av regeringen och som rörde en väldigt liten del av hela avfallspolitiken – det farliga avfallet och annat avfall än hushållsavfall. Det var mycket skrammel, och det har också varit mycket skrammel här i dag. Samtidigt visar detta på något som jag har varit medveten om ganska länge, nämligen det stora intresset för avfallet och de ekonomiska intressen som finns i avfallet. Många gånger vill vi avgränsa detta avfall: Vad är avfall och vad är material vi ska använda?

Kammarkansliet öppnade då en möjlighet att motionera i sakfrågan på grund av att alliansen ville föra fram den del som försvann med propositionen. Då såg jag det naturligtvis som en möjlighet att som ledamot i riksdagen skriva en motion i sakfrågan jag också, en motion som egentligen tar ett mycket större grepp än vad propositionen gjorde. Jag tycker inte att det på något sätt är brottsligt att skriva en motion. Det kom också en motion från alliansen och en från Miljöpartiet. Det blev diskussioner i slutändan, och vi hamnade i en överenskommelse utan något tvång. Jag tror alltså inte att någon behöver fundera över om det har hänt något konstigt bakom lyckta dörrar.

Varför ville jag då skriva den här motionen? Jag såg en möjlighet att se en större helhet. Det hade också hänt en del saker under tiden – kanske inte de stora utredningar som Marie Wahlgren frågade efter, men jag

lyssnade faktiskt på signalerna från Återvinningsindustrierna. I ett pm som kom före vår diskussion framförde de önskemålet att regeringen inte skulle lägga fram någon proposition över huvud taget, just därför att regeringen efter det att propositionen var framlagd men innan vi fick den hit tillsatte den här utredningen om kommunernas kompetensområde i det stora hela, alltså inte bara avfallsområdet. Då kan det vara bra att ha denna fråga där eftersom man tidigare har släppt på några andra områden, till exempel på VA-sidan.

Det andra som jag har tittat lite mer noga på är EU:s pågående arbete vad gäller avfallsfrågan. Det pågår nu och kommer igen sedan.

Det som Återvinningsindustrierna funderade över var varför regeringen hade så bråttom att lägga fram den här propositionen, eftersom den andra utredningen pågick. Man skulle tydliggöra gränserna mellan kommunerna och privata verksamheter. Det handlar inte bara om kommuner. Just de gränsdragningar som ni pratar om kan vara svåra att se.

Inom EU tittar man också på ett förslag. Kommissionen har alltså ett förslag om tematisk strategi för avfall samt reviderat ramdirektiv för avfall. Där kommer ju de här frågorna fram. Det stora, fina i EU:s hantering av den här frågan är att man vill se avfallshanteringen i ett helhets- och samhällsperspektiv eftersom avfallet många gånger också handlar om infrastrukturen, ganska stora infrastrukturer, och mycket av dem har faktiskt byggts för kommunens pengar, våra skattepengar. Där kommer också det farliga avfallet fram, som jag tycker är en av de viktigaste frågorna att hantera rätt.

Men ni ska också komma ihåg att vi fick synpunkter från många håll vad gäller farligt avfall. Det fattas saker, som till exempel ett uppföljningssystem. Hur följer man upp strömmarna av farligt avfall? Jag tror att den frågan också kan komma i sammanhanget.

Dessutom har EU i översynen frågan uppe om arbetet med det som kallas materialbaserad återvinning. Vi börjar kanske hitta en helhet här.

Förslaget i vårt betänkande är ett samlat förslag till ändringar avseende kommunernas roll på avfallsmarknaden. Det är det som pågår, alltså gränsdragningen mellan det kommunala och det privata.

En sak till som vi vill titta lite grann på är om man kan gå från förpackningsinsamling till mer av materialinsamling. Det finns alltså delar som det är värt att titta närmare på.

Hur ser då den verklighet ut som ni tycker att jag är ute och irrar i riktigt ordentligt i dag? Det kan man fundera på.

I dag är det så med farligt avfall att kommunerna har haft möjlighet till utökat ansvar sedan 1975. Alla kommuner har haft den möjligheten. För transporter och slutbehandling har kommunerna anlitat på marknaden förekommande privata aktörer. Det är liksom inte så att kommunerna äger frågan utan man använder hela tiden den privata marknaden, till exempel Sakab och andra. Det är inte kommunalt.

Vi har annat avfall, hushållsavfall. Genom en ändring i lagstiftningen avreglerades marknaden för annat avfall än hushållsavfall år 2000. Därmed kunde inte längre kommunen utöka sitt ansvar för industrins avfall, vilket kunnat ske på frivillig väg sedan 1975. Det har hänt en massa saker tidigare som ni har glömt bort.

Sedan har vi producentansvaret. Vi har styrmedel för det. Vi har deponiskatten, som alla i samhället som sysslar med avfall säger är väldigt lyckad. Vi har lyckats styra till återvinningen från deponier.

Naturvårdsverkets avfallsplan säger att vår avfallspolitik har varit väldigt framgångsrik, och vi håller också på att klara det vi har satt upp i våra miljömål.

Om man tittar lite mer på farligt avfall ser man att marknaden för hantering av farligt avfall i dag domineras av ett fåtal privata aktörer. Viss kommunal kompetens finns lokalt och regionalt för mottagning, mellanlager och förbehandling, till exempel av förorenade massor. Det ligger redan rätt mycket på den privata sidan. Där skulle jag i framtiden vilja titta närmare på hur vi följer materialströmmarna så att vi inte hamnar i en situation där det farliga avfallet hamnar i naturen någonstans när vi försöker komma ifrån det.

Mycket handlar om annat avfall än hushållsavfall. Kommunen svarar för en mindre del av de avfallstransporter som omfattar annat avfall än hushållsavfall. Det finns vissa lokala skillnader. Och vi ska komma ihåg vad det är. Vi har biologisk återvinning, rötning, som går till exempel till fordonsgaser. Drygt 70 % av det avfall som återvinns biologiskt i kommunägda anläggningar är annat än hushållsavfall. Man måste komma ihåg lite grann vad vi talar om. Om man tittar på avfallsförbränningen ser man att vi har 28 anläggningar i landet, 24 kommunägda, 2 privata, 1 statlig och 1 halvstatlig. Den icke statliga delen har 25–30 %. Det finns en stor del som ni inte pratar om i dag.

Då känner jag, som många av er kallar för soptanten, att om jag som politiker har möjlighet vill jag i en demokratisk process väcka en motion för att ta ett helhetsgrepp i Sverige om avfallet. Vi har ett nationellt ansvar, men vi ska också arbeta tillsammans med EU-direktiven. Jag har ett enskilt ansvar. Man kan säga att jag har enskilt ansvar, att det är lokalt, att det är en regional verksamhet, att det är nationellt och att vi måste klara det i EU.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslagen i betänkandet och avslag på reservationerna.

(Applåder)

Anf. 111 LARS LINDBLAD (m) replik:

Fru talman! Inledningsvis vill jag säga att vi gärna hittar breda lösningar på avfallsproblematiken. Det är ju en sak som berör väldigt många människor i världen. Därför finns det faktiskt också enhällighet när det gäller merparten av förslagen i det här betänkandet, framför allt baserat på Miljöpartiets motion.

När det gäller en eventuell översyn menar jag att kommunallagen styr det här på ett alldeles utmärkt sätt. Lokaliserings- och självkostnadsprincipen är alldeles utmärkta principer för att styra grundsynen när det gäller avfallspolitik för kommunerna. Det som man möjligen skulle behöva en översyn av är inte helheten utan egentligen att se över hur kommunerna följer detta regelverk. Det är egentligen den översynen som skulle behövas. Jag har en känsla av att de inte följer regelverket särskilt väl. Det borde vi rimligen vara överens om, att kommunerna bör följa den lagstiftning som antas i denna kammare.

När det gäller det farliga avfallet har utredning efter utredning pekat på orimligheten i att bibehålla det kommunala monopolet. Regeringens proposition var oerhört tydlig. Det är inte alltid som regeringens propositioner är ett under av tydlighet. Men det var den i detta fall. Det stod helt enkelt att det inte fanns några argument för att bibehålla det farliga avfallet som ett monopol för kommunerna.

Det känns ganska uppenbart att det finns någon uppgörelse här som är dold för världens ljus. Det skulle vara intressant att höra lite tydligare om det från Sinikka Bohlin. Det är möjligt att det var otydligt, eller också hör jag dåligt, men jag hörde inte riktigt att Sinikka Bohlin svarade på varför ni röstar ned ert eget förslag som det är möjligt att stödja vid morgondagens votering.

Anf. 112 SINIKKA BOHLIN (s) replik:

Fru talman! Jag tar den första frågan, om själva utredningen, först. Den är tillsatt. Jag kan läsa helt kort vad den ska göra: En särskild utredare ska utreda frågor om den kommunala kompetensen och kommunal samverkan – som är ganska vanligt nuförtiden. Syftet med utredningen är att anpassa de kommunala befogenheterna till samhällsutvecklingen och i samband med det försöka uppnå en balans mellan medborgarnas rätt till likvärdig service, sunda konkurrensförhållanden för näringslivet och andra kommunala intressen. Utredaren ska utforma generella riktlinjer för undantag från självkostnads- och lokaliseringsprinciperna och ange när undantagen kan bli tillämpliga. Det är den första delen.

Varför ska man inte i ett föränderligt samhälle kunna titta på detta eftersom vi vet att vi har gränsproblem? Man vet att många kommuner samarbetar. Man försöker ändå hitta sätt att lösa problemen på. Vi har valt våra förtroendevalda i kommuner, landsting och riksdagen för att lösa dem på bästa sätt. Låt oss då titta på den här delen.

Jag har ingen dold värld. Jag är inte en sådan människa som döljer någonting. Jag såg en demokratisk möjlighet samtidigt som jag ser att EU tittar på det farliga avfallet. Det är bra om vi kan hitta gemensamma regelverk och uppföljningssystem för att undvika framtida miljöproblem i naturen när vi nu ska bryta monopolet, som i dag egentligen har en väldigt liten del av den här hanteringen. Det är oftast en insamling som de har i kommunerna. Transporterna och behandlingen ligger redan på den privata sidan. Så låt oss ta ett helhetsgrepp.

Anf. 113 LARS LINDBLAD (m) replik:

Fru talman! Det är väl fint! Utred detta då! Gör det! Jag tyckte egentligen inte att det behövdes, men gör det!

Det finns en sak som jag tycker är intressant och som jag skulle vilja ställa en fråga till Sinikka Bohlin om, eftersom hon undergräver den proposition som lades fram. Man lade fram propositionen med anledning av att det var frågor som inte var heltäckande för avfallspolitiken men som inte behövde utredas. Det var redan utrett och klart. Är det fler propositioner som Socialdemokraterna lägger fram som är så dåligt utredda att man egentligen inte borde få igenom dem i kammaren? I fråga om den miniproposition som skulle ha behandlats senare är det alldeles uppenbart att det är på det viset. Resonemanget antyder en regering som inte lägger fram propositioner som är särskilt väl utredda.

Jag skulle vilja säga att frågan om farligt avfall och kommunernas monopol är så utredd som den behöver vara. Det finns inga argument – för att citera propositionen – för att monopolet ska finnas kvar. Varför då inte släppa igenom den lagändringen nu?

Prot. 2005/06:143

16 juni

*Kommunernas roll i
avfallshanteringen*

Anf. 114 SINIKKA BOHLIN (s) replik:

Fru talman! Den här propositionen är tvådelad. Majoriteten sade ja till den ena delen och nej till den andra. Jag sysslar ganska mycket med avfallsfrågor och ser fortfarande många problem på många håll. Om jag får en möjlighet att inför riksdagen försöka ta ett helhetsgrepp om avfallet, så naturligtvis utnyttjar jag min demokratiska rätt att göra det. Då får nästa års riksmöte diskutera helheten i alla frågor om farligt avfall. Vi lever inte i ett laglöst tillstånd vad gäller farligt avfall. Det fungerar väldigt bra i dag.

Låt oss titta på helheten tillsammans om ett eller två år då vi kanske åter diskuterar avfallsfrågor.

Anf. 115 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Fru talman! Jag vet inte om jag blir så mycket klokare av vare sig anförandet eller tidigare replikskiften. Det här börjar likna en soppa utan dess like, tycker jag.

Låt oss titta på den proposition som lades fram. Om jag tolkar Sinikka Bohlin rätt var inte den propositionen tillräckligt bra för att läggas fram. Jag läser i utskottstexterna att man behöver en bred diskussion om det farliga avfallet. Då var det tydligen inte en tillräckligt bred diskussion innan propositionen lades fram. Sinikka Bohlin har skrivit en motion som hon har all rätt att göra, och jag hoppas att hon får möjlighet att skriva ännu fler motioner under nästa mandatperiod. Den motionen går mot propositionen och mot det man ville i propositionen.

Är det så, Sinikka Bohlin, att propositionen inte var tillräckligt beredd? Eller vad är det som har hänt under den senaste tiden? Jag tycker fortfarande inte att vi har fått svar.

Anf. 116 SINIKKA BOHLIN (s) replik:

Fru talman! Jag har nog skrivit ett antal motioner tidigare, så jag kanske inte behöver en påminnelse om vilken makt det har. Man har alltid den demokratiska makten. Jag tycker att det är lite tråkigt att så här sista dagen nästan bli betraktad som kriminell för att som andre vice ordförande i utskottet ha skrivit en motion. Det har låtit så.

Som jag sade är den här propositionen i två delar. Det som hände och som kanske kan vara en miss i Regeringskansliet är att man samtidigt på finansens var på väg att tillsätta en intern utredning, ensamutredning, om kommunernas kompetens som helhet. Så kom den här propositionen. Jag var själv lite förvånad, det gick inte ihop.

Javisst, det vore bättre om livet vore fulländat, och det kanske är så i alliansens värld just nu. Det kan ibland hända att man gör misstag på vägen. Nu har jag möjligheten med en motion att försöka rätta till det och försöka se till helheten. Jag förstår inte vad ni har mot att se en helhetspolitik i avfallshantering, som vi ändå i Sverige har hittat en väldigt bra väg för. Om vi inte är bäst så näst bäst i varje fall. Det är fråga om att få frågan hit och diskutera helheten. De nya frågor som Miljöpartiet skrev i

sin motion och som de hade i sin gamla motion är precis de som också ni lyfte fram. Det kan inte vara kriminellt heller för dem att lyfta fram de här frågorna.

Låt oss titta på det som alla är intresserade av: Kan vi underlätta i varje fall i vissa delar att samla in materialet att titta på det i stället för förpackningarna? Det vore intressant.

Anf. 117 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Fru talman! Man kan konstatera att regeringen är kollektivt ansvarig för de propositioner som läggs fram. Det som Sinikka Bohlin beskriver är på något sätt en nedvärdering av kommunikationen inom Regeringskansliet och mellan de olika departementen.

Om Sinikka Bohlin har uppfattat att vi tycker att det är kriminellt att du har skrivit en motion är det tråkigt. Så är inte vår uppfattning. Vi vill utreda vad som hänt. Vad vi vill är att få till stånd den lagändring som alla sju politiska partier var överens om och som också har varit oerhört brett utredd i många situationer. Det lyftes fram i propositionen att det inte fanns några goda argument för att behålla monopolen.

Återigen: Vad är det i den delen som det inte har varit en tillräckligt bred diskussion om?

Anf. 118 SINIKKA BOHLIN (s) replik:

Fru talman! Jag är en helhetspolitiker. Jag vill oftast se helheter. Jag har väldigt svårt att jobba med små fraktioner som vi jobbar med just nu.

Jag såg min möjlighet, eftersom regeringen drog tillbaka propositionen, att se helheten i frågan. Det är jag väldigt stolt över.

Anf. 119 MARIE WAHLGREN (fp) replik:

Fru talman! Jag kan faktiskt hålla med om en sak med Sinikka Bohlin. Det är bra att se helheter i frågor. Det hade varit bra om regeringen hade kunnat lägga fram under den här mandatperioden en proposition med en helhetssyn.

Jag kan ändå inte låta bli att säga att detta är mycket märkligt. Det är inte så att det har varit tyst om monopol. Det är inte en fråga som har dykt upp helt plötsligt. Det har legat en press ganska länge på att avskaffa det.

Sinikka pratade i sitt tal om att det kan finnas en risk för att farligt avfall ska komma på avvägar och försvinna och inte hanteras på rätt sätt och så vidare. Vi har bit för bit, precis om Sinikka beskrev, plockat bort monopolen kring avfallshanteringen, och det har fungerat bra. Jag kan inte se varför det inte skulle fungera bra på det här området också.

Mina kolleger i alliansen har tassat runt den fråga som ligger i botten: Är det så att det finns avtal eller diskussioner med andra parter än de politiska partierna, de politiskt demokratiskt valda organisationerna, om att Renhållningsverket förlorar monopolet men att de i stället får möjligheten att skaffa avfall från andra kommuner? Eller är det bara elakt förtal?

Det är lika bra att vi får korten på bordet. Sedan kan Sinikka säga: Det där var elakt förtal, så har det inte alls gått till.

Anf. 120 SINIKKA BOHLIN (s) replik:

Fru talman! Marie Wahlgren sade i sitt anförande att det är farligt att kommunerna har monopol. Det är ett ganska häftigt uttalande, måste jag säga. Vi har i den här riksdagen lagstiftat om monopol för kommunerna för hushållsavfall. Jag tycker att det är ganska viktigt att det finns.

Vi har nästan ett lagligt monopol också för producentansvaret. Det har vi också lagstiftat om. Där finns en viss frivillighet. Jag tycker att vi ska tänka lite grann på vad vi pratar om. Det är i våra egna kommuner som vi försöker hantera avfall, vilka typer av avfall det är, vilka monopol det är, hur vi ska gå vidare. Visst är jag öppen för en diskussion.

Prot. 2005/06:143

16 juni

Jag vet inte, fru talman, om jag någon gång har behövt offentligt redovisa vilka jag träffar när jag fattar mina beslut. Men jag kan säga att jag inte träffat vare sig Återvinningsindustrierna, Renhållningsverksförbundet, Kommunförbundet eller någon annan mer än utskottet i de uppvaktnings som vi har haft. Jag är faktiskt, fastän jag har ett annat modersmål än svenska, läskunnig och kan läsa vad de säger om vissa saker.

Anf. 121 MARIE WAHLGREN (fp) replik:

Fru talman! Jag ska be om ursäkt för att jag använde ordet "farligt". Det kanske var att ta i. Jag håller med om det. Jag har en tendens att ibland ta i i överkant utan att väga orden på guldväg. Däremot tror jag att det är rejält olyckligt att inte tro att avskaffande av monopol innebär ett framtagande av kraft hos företag att hitta nya konstruktiva idéer för att lösa våra samhällsproblem. Jag tror att monopol förhindrar kreativitet och nytänkande. Därför är det inte bra att behålla dem. Det kan finnas enstaka fall där man behöver göra det för att till exempel försäkra sig om att det finns en fungerande avfallshantering. Det är möjligt att man just därför behöver ha kvar det när det gäller hushållens avfall.

Jag frågade egentligen inte vilka Sinikka Bohlin hade träffat. Det är ju inte Sinikka Bohlin som har tagit tillbaka propositionen. Det är ju regeringen.

Anf. 122 SINIKKA BOHLIN (s) replik:

Fru talman! Frågan var riktad till mig eftersom det handlade om min motion så jag redovisade vilka jag inte har träffat.

Något som också EU pratar om är samhällsperspektivet i detta. Det kan verka lite konstigt att EU någon gång är före Sverige som ändå är duktigt på avfallsplanet. Som jag läste i utredningsdirektivet är det viktigt att man tittar på likvärdig service. Oavsett om man bor i Ystad, Lund, Karesuando eller Kiruna ska man som medborgare ha service. Man ska ha sunda konkurrensförhållanden mellan kommunala och privata verksamheter. Men det ska ju fungera. Jag tror inte att ens Marie Wahlgren vill att vi ska gå till den typ av avfallshantering som man har i u-länderna i dag.

Jag vill tacka alla vänner i utskottet. Ha en väldigt kort semester och en lång och härlig valkampanj. Vi ses till hösten.
(Applåder)

Anf. 123 KJELL-ERIK KARLSSON (v):

Fru talman! Detta betänkande om kommunernas roll i avfallshanteringen kom till genom att regeringen drog tillbaka sin förra proposition på området. Det var ett klokt beslut, anser jag. Nu kan vi vid ett senare tillfälle i stället hantera sakfrågorna på ett bättre samlat och bättre övervägt sätt.

Ett friare agerande från de kommunala avfalls- och energibolagens sida skulle kunna få betydande negativa miljökonsekvenser utifrån att det riskerar att förstärka den snabba utbyggnaden av förbränningskapacitet som hindrar utvecklingen av materialåtervinning och biogasframställning.

Vänsterpartiet har under mandatperioden agerat konsekvent och kraftfullt för en ökad statlig och kommunal biogassatsning. Som ett led i detta begär vi en samlad översyn av lagförslagets miljökonsekvenser med särskilt fokus på biogasen inför ett beslut som innebär ökade möjligheter för de kommunala bolagen att förbränna avfall.

På energiområdet är det avgörande att inte långsiktigt binda upp sig vid storskaliga lösningar. Detta är ett av flera betydande skäl för Vänsterpartiet att vilja avveckla Sveriges kärnkraftsberoende och ett centralt skäl att avvisa storsakliga satsningar på fossilgas. Av samma skäl var och är vi skeptiska till regeringens förslag. Det finns risker för att det ensidigt gynnar storskalig avfallsförbränning och därmed långsiktigt binder upp oss vid en otillfredsställande metod att behandla avfall.

Vänsterpartiet accepterar viss avfallsförbränning förutsatt att det är för förbränning avsedda utsorterade fraktioner som förbränns. Men den väldiga förbränningsöverskapitet som står för dörren står i klar konflikt med en minimering av avfallsmängder, återanvändning av material och produktion av biogas. En framtida politik bör därför entydigt inriktas på att minimera avfalls uppkomst, avsluta deponering och minimera avfallsförbränning i linje med avfallshierarkin och med inriktning på det miljömässigt bästa hanteringssättet för varje avfallsslag.

Avfallsförbränningsskatten är ett viktigt styrmedel i denna riktning. En avfallsförbränningsskatt enligt energiskattemodellen kommer att införas. Vänsterpartiets nästa steg eller långsiktiga mål är en skatt enligt avfallsskattemodellen.

Jag går så över till lokaliserings- och självkostnadsprincipen.

Den sedan länge etablerade begränsningen för den kommunala kompetensen är central i svensk lagstiftning och föreslogs förändras utan att starka sakargument framförts och utan att förslaget, efter vad vi vet, skulle ha förankrats eller beretts på ett tillfredsställande sätt.

Förslaget att i avfallsfrågor ge de kommunala avfalls- och energibolagen ett generellt undantag från lokaliserings- och självkostnadsprincipen har inte tidigare beretts, vad vi har sett. Regeringen har inte tidigare aviserat att någon förändring står för dörren och frågan har, vad vi vet, inte utretts i något sammanhang där branschens aktörer getts tillfälle att lämna sina expertkunskaper.

I det arbete som ledde fram till den proposition som vi skulle ha behandlat skrev regeringen: Konsekvenserna av förslagen om undantag från lokaliserings- och självkostnadsprinciperna bedöms i praktiken bli begränsade eftersom många kommuner och kommunala bolag i dag inte följer en strikt tolkning av dess principer i kommunallagen.

I klartext innebär det att regeringen föreslog en lagändring med motiveringen att lagen kringgås.

Att avfallsbolagen har skapat en infrastruktur som blir lönsam först om lagstiftningen förändras är anmärkningsvärt. Men om riksdagen som lagstiftande församling skulle acceptera detta som argument för att förändra lagrummet är det anmärkningsvärt och kan liknas vid en utpressningssituation, anser vi. Därför avvisade vi regeringens sätt att som argument anföra att kommunernas nyligen gjorda investeringar i kapacitet och kompetens bör kunna utnyttjas.

Under de senaste åren har undantag för lokaliserings- och självkostnadsprinciperna införts för bland annat kollektivtrafik, ambulanstransport-

ter och VA-området. Vänsterpartiet anser att sådana undantag i vissa fall kan vara berättigade men vi välkomnar nu regeringens initiativ att göra en samlad översyn av undantagen från lokaliserings- och självkostnadsprinciperna. Denna översyn bör genomföras ganska skyndsamt och ligga till grund för beslut om ökade undantag.

Översynen ger också möjlighet till en genomgripande debatt om kommunerna och de kommunala bolagens roll. De senaste årens gradvisa och sektorsvisa utvidgande av undantagen har ur detta perspektiv inte varit tillfredsställande. Betydande samhällsaktörer som större miljöorganisationer och fackförbund har inte gett sina synpunkter på utökandet av undantagen.

När nu ett samlat grepp ska tas enligt utskottets tillkännagivande bör det inkludera en debatt där alla får komma till tals.

Vi ser nu fram emot ett nytt samlat förslag där materialåtervinning bör prioriteras högre, där källsorteringen ökar och där miljö- och hälsokonsekvenserna av avfallsförbränningen bör analyseras på ett djupare sätt.

Därutöver ser vi fram emot att avfallshierarkin verkligen ska användas på det sätt den var tänkt.

Därmed yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet MJU29.

Herr talman! Jag vill tacka utskottet och mina ledamotskamrater för de här åtta årens arbete i olika situationer. Det har känts skönt att ha arbetskamrater som skiljer på person och funktion. Jag önskar er lycka och framgång i framtiden.

(Applåder)

Anf. 124 LARS LINDBLAD (m) replik:

Herr talman! Jag säger detsamma till Kjell-Erik Karlsson.

Jag ska försöka fatta mig kort. Jag inser att när vi har haft alla fyra talmännen sittande här och en just har kommit tillbaka har utskottet tagit lite för mycket tid av kammaren i dag.

Det är lite knepigt att Kjell-Erik Karlsson inte nämner den fråga som egentligen är huvudfrågan, nämligen det farliga avfallet. Därför vill jag fråga Kjell-Erik Karlsson: Hur känns det att fråga det som du tidigare har stött? Vad är anledningen till att du har backat?

När vi var på Återvinningsindustriernas årsmöte uppfattade jag att du stödde borttagande av monopolet för farligt avfall. Vad är det som har hänt och hur känns det?

Anf. 125 KJELL-ERIK KARLSSON (v) replik:

Herr talman! Det känns faktiskt bra. I sakfrågan har jag inte ändrat uppfattning. Det beskedet vill jag ge dig.

Vi har från början haft en motion till den första propositionen. Det har blivit en del förhandlingar och samtal. Vi har fått tillkännagivanden på vissa punkter. Samtidigt ligger det mycket i att göra ett samlat grepp när det gäller lokaliserings- och självkostnadsprincipen men också det farliga avfallet och att man, som Sinikka nämnde, tar ett gemensamt samlat grepp över avfallssituationen.

Det är skälet. Jag har inte ändrat uppfattning i sakfrågan.

Anf. 126 LARS LINDBLAD (m) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att ingenting har hänt. Sju partier tycker fortfarande att kommunernas monopol i fråga om farligt avfall ska försvinna. Men av någon anledning vill de tre majoritetspartierna att detta ska ta upp till två år att genomföra, som Sinikka Bohlin sade, trots att detta är någonting som vi alla är överens om. Inga nya argument har kommit fram. Man fann i propositionen att det inte fanns några argument för att ha kvar monopolet.

Det sägs att politiken är trög ibland. Men det här är närmast absurt.

Anf. 127 KJELL-ERIK KARLSSON (v) replik:

Herr talman! Att Lars Lindblad som Moderaternas representant känner att detta är absurt får stå för honom.

Jag tycker inte att det är absurt att man försöker samla ihop frågor och behandla dem vid ett gemensamt tillfälle för att få helheten och bredden i frågan. Det är därför som jag står för det som jag har gjort.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 17 juni.)

Prot. 2005/06:143

16 juni

*Kommunernas roll i
avfallshanteringen*

7 § Uppskov med behandlingen av vissa ärenden

Föredrogs

miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2005/06:MJU30

Uppskov med behandlingen av vissa ärenden.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut skulle fattas den 17 juni.)

8 § Skärpta djurskyddskrav för minkuppfödning

Föredrogs

miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2005/06:MJU26

Skärpta djurskyddskrav för minkuppfödning (prop. 2005/06:197).

Skärpta

djurskyddskrav för

minkuppfödning

Anf. 128 ROLF LINDÉN (s):

Herr talman! Jag skulle vilja börja med att, som flera andra redan har gjort, tacka för den gångna mandatperioden. Jag vill tacka talmanskollegiet, kammarpersonalen, utskottspersonalen och alla mina trevliga kollegor i utskottet. Tack ska ni ha.

När det sedan gäller miljö- och jordbruksutskottets betänkande, *Skärpta djurskyddskrav för minkuppfödning*, har utskottet tillstyrkt regeringens förslag i propositionen med samma namn och avstyrkt fyra följdmotioner.

Förslaget har notifierats, det vill säga anmälts till kommissionen enligt gällande informationsprocedur beträffande tekniska standarder och föreskrifter. Frankrike har med anledning av den svenska anmälan avgett ett detaljerat utlåtande, och därmed förlängs den så kallade frysningspe-

rioden för notifieringsprocessen till den 4 september 2006. Ett svenskt svar till EG-kommissionen bör lämnas inom den förlängda frysningsperioden.

Jag yrkar därför att utskottets betänkande MJU26, *Skärpta djurskyddskrav för minkuppfödning*, återförvisas till utskottet för ytterligare beredning i avvaktan på resultatet av notifieringsprocessen.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 17 juni.)

9 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställes

den 16 juni

2005/06:1843 av *Anna Grönlund Krantz* (fp) till näringsminister Thomas Östros

Kvinnligt företagande i Norrbotten

2005/06:1844 av *Ulrik Lindgren* (kd) till statsrådet Morgan Johansson
Stöd till det självmordspreventiva arbetet

2005/06:1845 av *Marie Wahlgren* (fp) till statsrådet Ylva Johansson
Smärtpatienter

2005/06:1846 av *Christer Erlandsson* (s) till statsrådet Hans Karlsson
Trygghet vid arbetsskada och sjukersättning

2005/06:1847 av *Rossana Dinamarca* (v) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky
Hotet mot folkbiblioteken

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 3 oktober.

10 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 16 juni

2005/06:1742 av *Bertil Kjellberg* (m) till justitieminister Thomas Bodström

En kommission för att granska tidigare domar

2005/06:1746 av *Luciano Astudillo* (s) till justitieminister Thomas Bodström

Behandlingen av ungdomar födda i ett annat land än Sverige

2005/06:1747 av *Hillevi Engström* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Integritet för jobbsökande

2005/06:1748 av *Johan Linander* (c) till justitieminister Thomas Bodström

Skydd av lagliga servrar

2005/06:1753 av *Krister Hammarbergh* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Nedläggning av polisstationer i glesbygdskommunerna

2005/06:1760 av *Mariam Osman Sherifay* (s) till justitieminister Thomas Bodström

Likhet inför lagen för ungdomar

2005/06:1761 av *Anna Grönlund Krantz* (fp) till justitieminister Thomas Bodström

Polisstationer i Norrbotten

2005/06:1772 av *Anne Marie Brodén* (m) till socialminister Berit Andnor Utanförskap

2005/06:1773 av *Anne Marie Brodén* (m) till socialminister Berit Andnor Hjälpmedelsutredningens förslag

2005/06:1784 av *Jan Ertsborn* (fp) till socialminister Berit Andnor Regelsystem kring kostnadsfördelning mellan stat och kommun

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 3 oktober.

11 § Kammarén åtskildes kl. 15.43.

Förhandlingarna leddes

av tredje vice talmannen från sammanträdet början till och med 3 § anf. 29 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med 5 § anf. 74 (delvis),

av talmannen därefter till och med 6 § anf. 104 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med 6 § anf. 123 (delvis) och

av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Prot. 2005/06:143
16 juni

Innehållsförteckning

1 § Meddelande om preliminär plan för kammarens sammanträden hösten 2006	1
2 § Hänvisning av ärenden till utskott	1
3 § Nationell klimatpolitik i global samverkan	1
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2005/06: MJU14	1
Anf. 1 ALF ERIKSSON (s)	1
Anf. 2 LARS LINDBLAD (m)	2
Anf. 3 LENNART FREMLING (fp)	5
Anf. 4 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	7
Anf. 5 CLAES VÄSTERTEG (c)	9
Anf. 6 ÅSA DOMEIJ (mp)	11
Anf. 7 CHRISTIN HAGBERG (s)	14
Anf. 8 LARS LINDBLAD (m) replik	17
Anf. 9 CHRISTIN HAGBERG (s) replik	18
Anf. 10 LARS LINDBLAD (m) replik	18
Anf. 11 CHRISTIN HAGBERG (s) replik	19
Anf. 12 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik	19
Anf. 13 CHRISTIN HAGBERG (s) replik	19
Anf. 14 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik	20
Anf. 15 CHRISTIN HAGBERG (s) replik	20
Anf. 16 LENNART FREMLING (fp) replik	21
Anf. 17 CHRISTIN HAGBERG (s) replik	22
Anf. 18 LENNART FREMLING (fp) replik	22
Anf. 19 CHRISTIN HAGBERG (s) replik	22
Anf. 20 CLAES VÄSTERTEG (c) replik	23
Anf. 21 CHRISTIN HAGBERG (s) replik	23
Anf. 22 CLAES VÄSTERTEG (c) replik	23
Anf. 23 CHRISTIN HAGBERG (s) replik	24
Anf. 24 KJELL-ERIK KARLSSON (v)	24
Anf. 25 LARS LINDBLAD (m) replik	27
Anf. 26 KJELL-ERIK KARLSSON (v) replik	27
Anf. 27 LARS LINDBLAD (m) replik	27
Anf. 28 KJELL-ERIK KARLSSON (v) replik	28
Anf. 29 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	28
Anf. 30 LARS LINDBLAD (m) replik	32
Anf. 31 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	32
Anf. 32 LARS LINDBLAD (m) replik	33
Anf. 33 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	33
Anf. 34 LENNART FREMLING (fp) replik	34
Anf. 35 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	34
Anf. 36 LENNART FREMLING (fp) replik	35
Anf. 37 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	35
Anf. 38 CLAES VÄSTERTEG (c) replik	36
Anf. 39 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	37
Anf. 40 CLAES VÄSTERTEG (c) replik	37
Anf. 41 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	37

Anf. 42	SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik	38
Anf. 43	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	38
Anf. 44	SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik	39
Anf. 45	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	40
Anf. 46	ÅSA DOMEIJ (mp) replik	40
Anf. 47	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	40
Anf. 48	ÅSA DOMEIJ (mp) replik	41
Anf. 49	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	41
Anf. 50	SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	42
Anf. 51	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	43
Anf. 52	SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik	43
Anf. 53	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	44
Anf. 54	SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik	44
Anf. 55	ÅSA DOMEIJ (mp).....	44
Anf. 56	SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik	45
Anf. 57	ÅSA DOMEIJ (mp) replik	45
	(Beslut skulle fattas den 17 juni.)	45

4 § Ekologisk produktion och konsumtion – Mål och**inriktning till 2010..... 46**

	Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2005/06: MJU20	46
Anf. 58	ROLF LINDÉN (s).....	46
Anf. 59	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	46
Anf. 60	ANITA BRODÉN (fp)	48
Anf. 61	SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	49
Anf. 62	SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v).....	50
Anf. 63	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik	51
Anf. 64	SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v) replik	52
Anf. 65	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik	52
Anf. 66	SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v) replik	53
Anf. 67	ANN-KRISTINE JOHANSSON (s)	53
Anf. 68	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik	56
Anf. 69	ANN-KRISTINE JOHANSSON (s) replik	56
Anf. 70	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik	57
Anf. 71	ANN-KRISTINE JOHANSSON (s) replik	57
Anf. 72	ÅSA DOMEIJ (mp).....	57
Anf. 73	STAFFAN DANIELSSON (c).....	59
	(Beslut skulle fattas den 17 juni.)	60

5 § Vissa fiskeripolitiska frågor..... 60

	Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2005/06: MJU27	60
Anf. 74	ROLF LINDÉN (s).....	60
Anf. 75	CECILIA WIDEGREN (m)	60
Anf. 76	LARS TYSKLIND (fp).....	63
Anf. 77	SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	65
Anf. 78	KJELL-ERIK KARLSSON (v).....	67
Anf. 79	JAN ANDERSSON (c)	69
Anf. 80	ÅSA DOMEIJ (mp).....	70
Anf. 81	JAN-OLOF LARSSON (s)	71
Anf. 82	CECILIA WIDEGREN (m) replik	74

Anf. 83	JAN-OLOF LARSSON (s) replik	74
Anf. 84	CECILIA WIDEGREN (m) replik	75
Anf. 85	JAN-OLOF LARSSON (s) replik	75
Anf. 86	LARS TYSKLIND (fp) replik	76
Anf. 87	JAN-OLOF LARSSON (s) replik	76
Anf. 88	LARS TYSKLIND (fp) replik	76
Anf. 89	JAN-OLOF LARSSON (s) replik	77
Anf. 90	JEPPE JOHNSSON (m)	77
Anf. 91	JAN-OLOF LARSSON (s) replik	79
Anf. 92	JEPPE JOHNSSON (m) replik	79
Anf. 93	JAN-OLOF LARSSON (s) replik	80
Anf. 94	JEPPE JOHNSSON (m) replik	80
Anf. 95	LARS-IVAR ERICSON (c)	80
	(Beslut skulle fattas den 17 juni.)	81
6 §	Kommunernas roll i avfallshanteringen	81
	Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2005/06: MJU29	81
Anf. 96	CHRISTIN HAGBERG (s)	81
Anf. 97	LARS LINDBLAD (m)	82
Anf. 98	MARIE WAHLGREN (fp)	84
Anf. 99	SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	85
Anf. 100	CLAES VÄSTERTEG (c)	85
Anf. 101	ÅSA DOMEIJ (mp)	86
Anf. 102	MARIE WAHLGREN (fp) replik	88
Anf. 103	ÅSA DOMEIJ (mp) replik	88
Anf. 104	MARIE WAHLGREN (fp) replik	89
Anf. 105	ÅSA DOMEIJ (mp) replik	89
Anf. 106	LARS LINDBLAD (m) replik	89
Anf. 107	ÅSA DOMEIJ (mp) replik	90
Anf. 108	LARS LINDBLAD (m) replik	90
Anf. 109	ÅSA DOMEIJ (mp) replik	90
Anf. 110	SINIKKA BOHLIN (s)	91
Anf. 111	LARS LINDBLAD (m) replik	93
Anf. 112	SINIKKA BOHLIN (s) replik	94
Anf. 113	LARS LINDBLAD (m) replik	94
Anf. 114	SINIKKA BOHLIN (s) replik	94
Anf. 115	CLAES VÄSTERTEG (c) replik	95
Anf. 116	SINIKKA BOHLIN (s) replik	95
Anf. 117	CLAES VÄSTERTEG (c) replik	95
Anf. 118	SINIKKA BOHLIN (s) replik	96
Anf. 119	MARIE WAHLGREN (fp) replik	96
Anf. 120	SINIKKA BOHLIN (s) replik	96
Anf. 121	MARIE WAHLGREN (fp) replik	97
Anf. 122	SINIKKA BOHLIN (s) replik	97
Anf. 123	KJELL-ERIK KARLSSON (v)	97
Anf. 124	LARS LINDBLAD (m) replik	99
Anf. 125	KJELL-ERIK KARLSSON (v) replik	99
Anf. 126	LARS LINDBLAD (m) replik	100
Anf. 127	KJELL-ERIK KARLSSON (v) replik	100
	(Beslut skulle fattas den 17 juni.)	100

7 § Uppskov med behandlingen av vissa ärenden.....	100	Prot. 2005/06:143
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2005/06:MJU30	100	16 juni
(Beslut skulle fattas den 17 juni.)	100	
8 § Skärpta djurskyddskrav för minkuppfödning.....	100	
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2005/06:MJU26	100	
Anf. 128 ROLF LINDÉN (s).....	100	
(Beslut skulle fattas den 17 juni.)	101	
9 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	101	
10 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	101	
11 § Kammaren åtskildes kl. 15.43.....	102	

